

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Akademia e Drejtësisë - Akademia Pravde - Academy of Justice

PROGRAM OBUKE 2025

Priština, novembar 2024

Program obuke za 2025. godinu odobrio je Upravni savet Akademije pravde 18.11.2024.

© AP 2024, Sva prava zadržana.

Sadržaj ovog materijala može se koristiti u obrazovne i nekomercijalne svrhe pozivajući se na Akademiju kao izvor. Umnožavanje, fotokopiranje ili bilo koji drugi oblik objavljivanja bez potvrde Akademije je zabranjeno.
Objavljeno od Akademije Pravde

Govor predsjedavajućeg Upravnog saveta.....	7
Procena potreba obuke za 2025. godinu	8
Metodologija za procenu potreba za obukom	8
Rezime	10
AKTIVNOSTI OBUKE IZ KRIVIČNE OBLASTI	24
1. Okrugli sto za usklađivanje sudske prakse u krivičnim predmetima.....	25
2. Okrugli sto za usklađivanje sudske prakse u krivičnim predmetima u Apelacionom sudu	26
3. Obuka u borbi protiv digitalne piraterije i falsifikovanja	27
4. Zaplena i konfiskacija.....	28
5. Finansijske istrage, pranje novca i drugi organizovani kriminal.....	30
6. Krivična dela protiv službene dužnosti.....	32
7. Prevara u javnim nabavkama	34
8. Nasilni ekstremizam, oblici ekstremizma, radikalizam i terorizam.....	36
9. Sajber kriminal	38
10. Zaštićeni svedoci i svedoci saradnici	40
11. Sprovođenje smernica kaznene politike.....	42
12. Posebne istražne mere	44
13. Krivična dela protiv polnog integriteta.....	46
14. Krivični postupak učinioca sa duševnim smetnjama	48
15. Suđenje u odsustvu	50
16. Artikulacija i podrška optužnicama/sudskim odlukama – pravno pisanje.....	52
17. Ratni zločini.....	53
18. Međunarodno pravna saradnja u krivičnim pitanjima	56
19. Trgovina ljudima	58
20. Krivična dela protiv životne sredine	60
21. Pritužba oštećenog u slučaju odbacivanja krivične prijave ili obustavljanja istrage.....	62
22. Istraga i procesuiranje privrednih prestupa	63
23. Mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku	65
AKTIVNOSTI OBUKE IZ GRAĐANSKOG PRAVA	66
1. Ujednačavanje sudske prakse iz obligacionih odnosa	67
2. Ujednačavanje sudske prakse u Apelacionom sudu	69
3. Ukidanje sudskih odluka – nalazi Vrhovnog suda i Apelacionog suda u slučaju vraćanja predmeta na ponovno suđenje.....	70
4. Ujednačavanje sudske prakse u imovinskim pitanjima	71
5. Međunarodna pravna saradnja u građanskim pitanjima	73

6. Sudski postupak eksproprijacije	74
7. Sudska zaštita u radnim sporovima, po Zakonu o Radu	76
8. Obligacioni i materijalni odnosi sa stranim elementima i međunarodno-pravna saradnja u građanskim pitanjima	78
9. Porođični odnosi sa stranim elementom i međunarodno-pravna saradnja u građanskim pitanjima	80
Građanski aspekt	83
1. Zaštita prava deteta u slučajevima razvoda braka	83
2. Zaštita prava deteta u slučajevima promene njihovog statusa	85
3. Sudska zaštita prava dece bez roditeljskog staranja	87
Krivični aspekt	89
1. Krivična dela protiv polnog integriteta	89
2. Krivični postupak za decu i maloletna lica	91
AKTIVNOSTI OBUČAVANJA IZ KOMERCIJALNE (PRIVREDNE) OBLASTI	93
1. Izmene sa stupanjem na snagu novog zakonika o carini i akcizama Kosova	94
2. Sprovođenje prava intelektualne svojine, žigova i patenata	95
3. Priznavanje i Izvršenje Odluka Domaće i Strane Arbitraže	97
4. Praktične Implikacije Zakona o Privrednim Društvima	98
5. Ugovori u privredi	99
6. Postupak stečaja (falimentacije)	100
7. Raskid Ugovora i Posledice Raskida	101
8. Ugovor o Osiguranju i Naknada Štete	103
9. Privredni Odnosi sa Stranim Elementima i Međunarodno-Pravna Saradnja u Privrednim Pitanjima	104
10. Ugovor o Izgradnji	106
11. Ugovor o Kreditu	108
12. Finansijsko znanje	109
AKTIVNOSTI OBUKE IZ UPRAVNE OBLASTI	111
1. Novi zakon o upravnim sporovima	112
2. Okrugli sto za harmonizaciju sudske prakse u upravnim sporovima	114
3. Karakteristike sporova pune nadležnosti i stručnosti u upravnom sporu	116
4. Radni sporovi – Zakon o državnim službenicima	118
5. Sudska praksa u zemlji i Evropi u oblasti međunarodne zaštite izbeglica	120
6. Sudska praksa u zemlji i Evropi u oblasti državljanstva i rizika od bez državljanstva	122
7. Sto o izazovima u meritornom smeštaju podnosilaca zahteva za međunarodnu zaštitu i državljanstvo	124
AKTIVNOSTI OBUKE IZ USTAVNE OBLASTI	126
1. Aktuelna pitanja u praksi Ustavnog suda Republike Kosovo u vezi sa praksom ESLJP prema zahtevima iz krivične oblasti	127

AKTIVNOSTI OBUKE IZ EKLJP	129
1. Sloboda izražavanja	130
2. Sudski proces u razumnom vremenskom okviru prema članu 6 EKLJP: Nerazumno odugovlačenje građanskih i krivičnih postupaka u jurisprudenciji ESLJP	132
3. Delotvorni pravni lekovi prema članu 13. EKLJP: Sudska praksa ESLJP u građanskim i krivičnim predmetima	134
4. Upotreba i pozivanje na jurisprudenciju ESLJP prilikom pisanja sudskih odluka	136
5. Član 5. EKLJP	138
AKTIVNOSTI OBUKE IZ EVROPSKOG PRAVA	140
1. Pravosudna saradnja u građanskim i privrednim pitanjima	141
2. Sudska saradnja i organa za sprovođenje zakona u krivičnim pitanjima	143
AKTIVNOSTI OBUKE IZ PREKRŠAJNE OBLASTI	145
1. Prekršajni postupak - prema zahtevima inspektorata	146
AKTIVNOSTI OBUKE ZA POSREDOVANJE	147
Posredovanje-Krivično	148
1. Posredovanje za sudije i tužioce (u krivičnim predmetima)	148
Posredovanje-Građansko	150
1. Upućivanje predmeta u postupak posredovanja, njegovo razvijanje u obavezno posredovanje posebno u porodičnim slučajevima i odobravanje ili otkazivanje sporazuma o posredovanju - praktični slučajevi	150
AKTIVNOSTI OBUKE IZ INTERDISCIPLINARNE KOMPETENCIJE	152
1. Izrada i obrazloženje sudskih odluka	153
2. Profesionalna etika	155
3. Upravljanje sudskim ročištima	157
4. Postupanje sa tajnim podacima u pravnim postupcima	158
5. Upravljanje predmetima i kancelarijama	160
AKTIVNOSTI OBUKE O NASILJU NAD ŽENAMA, NASILJU U PORODICI I RODNO ZASNOVANOM NASILJU	161
1. Nasilje nad ženama, nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje	162
2. Krivična dela nasilja u porodici: delotvoran odgovor krivičnog pravosuđa	163
3. Razumevanje nasilja u porodici u građanskom pravu: zaštitni nalozi i razmatranja porodičnog prava	164
4. Krivična dela koja uključuju nasilje nad ženama: suđenja zasnovana na krivičnom gonjenju i traumi	165
AKTIVNOSTI OBUKE PROTIV DISKRIMINACIJE	166
1. Sudska zaštita u slučajevima koji proizilaze iz Zakona o Zaštiti od Diskriminacije	167
AKTIVNOSTI OBUKE ZA UPRAVLJANJE SUDOM	169
1. Upravljanje sudom	170

AKTIVNOSTI OBUKE ZA UPRAVLJANJE TUŽILAŠTVIMA	171
1. Upravljanje Tužilaštvom.....	172
AKTIVNOSTI OBUKE STRUČNIH SARADNIKA I PRAVNIH SLUŽBENIKA	173
OSNOVNI MODUL.....	174
KRIMINALISTIČKO	174
<i>Materijalno .....</i>	<i>174</i>
<i>Proceduralno .....</i>	<i>174</i>
PRAVDA ZA DECU	174
CIVILNO	174
<i>Materijalno .....</i>	<i>174</i>
<i>Proceduralno .....</i>	<i>174</i>
AKTIVNOSTI OBUKE ZA SUDSKO I TUŽILAČKO ADMINISTRATIVNO OSOBLJE	175
1. Upravljanje spisima i predmetima u sudskom i tužilačkom sistemu	176
2. Unutrašnja i spoljna komunikacija	177
3. Integritet i etičko ponašanje u sudskoj i tužilačkoj upravi	178
4. Upravljanje vremenom i stresom	179
5. Obuka o protokolu i bontonu	180
6. Zaštita uzbunjivača.....	181
7. Medijacija - obuka za sudske službenike.....	182
8. Pravne i sudske veštine.....	183
9. Uvodna obuka za sve novoimenovane članove tužilačke uprave	184
<i>1 Modul: .....</i>	<i>184</i>
<i>2 Modul: .....</i>	<i>184</i>
PLATFORMA HELP KURSEVA	186
Platforma za edukaciju pravnih stručnjaka o slobodama i ljudskim pravima – HELP onlajn kursevi.....	186

Govor predsedavajućeg Upravnog saveta

Poštovani,

Značaj pravosudne obuke prepoznat je i potenciran u različitim međunarodnim instrumentima. Na osnovu ovih instrumenata, neophodno je da se sudije i tužioci u službi dobiju kontinuiranu obuku u cilju njihovog profesionalnog i ličnog razvoja i obezbeđivanja garancije za nezavisnost i nepristrasnost sudskog i tužilačkog sistema.

Izradi i sprovođenju Programa obuke za 2025.godinu prethodio je razvoj mehanizama za procenu potreba za obukom. Procena potreba za obukom je osnovni proces iz kojeg proizilazi razvoj, sprovođenje i nesmetano odvijanje obuke definisane u programu obuke. Ovaj proces ima za cilj da identifikuje potrebe pružalaca pravosudnih usluga za kontinuiranom obukom i služiće AP kao osnova za izradu programa obuke za narednu godinu, za ciljne grupe za kontinuiranu obuku.

AP kontinuirano razvija proces procene potreba za obukom, svrha procene je da omogući jasniju vezu između stvarnih potreba, njihove artikulacije u Programu obuke i realizacije obuke kao pratećeg doprinosa na putu razvoja i stručnog usavršavanja korisnika AP.

Rezultati Procene potreba za obukom se odražavaju u Programu obuke. U ovom procesu identifikovan je i prioritetan značajan broj tema obuke, koje su uključene u Program obuke za 2025. godinu, koji izražava i obraća ne samo potrebe sudija, tužilaca, sudskog i tužilačkog administrativnog osoblja, već i drugih pravnih stručnjaka, ali obuhvata i zakonske izmene, zahteve, mere i aktivnosti iz Strategije vladavine prava, Strategije zaštite od nasilja u porodici kao i Nacionalnog programa zaštite ljudskih prava koji su obavezne za institucije pravosudnog sistema kao rezultat procesa integracije i preporuka drugih mehanizama kao što su NPSSSP i izveštaj EU o Kosovu.

Sa punim uverenjem da sprovođenje ovog programa obuke direktno doprinosi profesionalnom razvoju pravosudnog i tužilačkog sistema u zemlji, zahvaljujem se osoblju AP, Programskom savetu, SSK i TSK, predsednicima sudova i glavnim tužiocima tužilaštava, sudijama i tužiocima kao i različitim akterima koji su kroz predloge i preporuke doprineli izradi Programa obuke za 2025. godinu.

S poštovanjem,

Fejzullah Rexhepi
Predsedavajući Upravnog saveta
Akademija pravde

Procena potreba obuke za 2025. godinu

U cilju izrade programa obuke u skladu sa potrebama za obukom sudija i tužilaca, kao i drugih korisnika prema Zakonu o AP, izvršena je procena potreba za obukom za 2025. godinu.

Ova procena je mandat koji potiče iz Zakona o AP, odnosno člana 6. tačka 1.2, kao i iz evropskih standarda koji se fokusiraju na ocenjivanje tokom faze planiranja, dizajniranja i sprovođenja programa. U skladu sa zakonskim zahtevima, Akademija pravde je identifikovala i razvila relevantne mehanizme za procenu potreba za obukom, uzimajući u obzir alate i resurse u okviru Pravne akademije i one van nje, a to su:

- Obrasci za evaluaciju nakon svake obuke;
- Upitnici za sudije i tužioce jednom godišnje;
- Pisma upućena SSK i TSK, odnosno perspektiva odgovornih jedinica unutar ovih saveta;
- Sastanci sa sudijama i tužiocima, predsednicima sudova i glavnim tužiocima u tužilaštvima;
- Sastanci i razgovori sa AP trenerima i posebno preporuke za AP nakon treninga ali i opšti zaključci;
- Strategije i dokumenti odobreni od institucija koji sadrže preporuke za pravosuđe i vladavinu prava;
- Izveštaj EK o Kosovu, Izveštaji američkog odeljenja za Kosovo, OEBS, IJA, Izveštaj o praćenju pravosudnih procesa na Zapadnom Balkanu i Izveštaj organizacija civilnog društva koje prate vladavinu prava;
- Radionica za procenu potreba za obukom za 2025. kao i
- Zakonodavna agenda, odnosno zakonske novine na snazi za 2025. godinu.

Metodologija za procenu potreba za obukom

Ove godine, Akademija pravde je nastavila svoju posvećenost procenjivanju potreba za obukom za sudije i tužioce, kao i sudsko i tužilačko administrativno osoblje kao glavni cilj primenom pomenutih mehanizama i resursa kroz konkretne korake i to:

Prvi suštinski korak u ovom procesu bilo je prikupljanje i analiza mera definisanih u strateškim dokumentima koji su usmereni na vladavinu prava i koji su još uvek na snazi za 2025. godinu. U tom okviru, Strategija akcionog plana za vladavinu zakon 2025-2026, Strategija zaštite od nasilja u porodici i nasilja nad ženama 2022-2026 kao i Nacionalni program za ljudska prava 2021-2025. Mere predviđene ovim strategijama obavezuju Akademiju Pravde da program obuke za svoje korisnike u skladu sa zakonom orijentiše na pravna pitanja u vezi sa borbom protiv korupcije, pranja novca, konfiskacije i sekvestracije, suđenja u predmetima iz privredne oblasti, pravosuđa za maloletnici, nasilje u porodici, drugi aspekti ljudskih prava kao i pravne inovacije za postizanje napretka i poboljšanje kvaliteta kako u istragama slučajeva tako i u presuđivanju i donošenju meritornih odluka relevantnih slučajeva.

Drugi i veoma važan korak, posebno za proces integracije Kosova u EU, bilo je ispitivanje i nalazi iz izveštaja Evropske komisije o Kosovu ¹, Izveštaja SDA² sa akcentom na Izveštaj o trgovini ljudima na Kosovu i Izveštaj o ljudskim pravima na Kosovu, Izveštaj o praćenju sudskih procesa na Zapadnom Balkanu, Izveštaj OEBS-a o praćenju suđenja za slučajeve nasilja u porodici³, uključujući izveštaje institucije narodnog advokata⁴ i NVO koje prate vladavinu prava na Kosovu. Nalazi svih ovih mehanizama potvrđuju potrebu za efikasnim istragama i procesuiranjem u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, pranja novca, konfiskacije, trgovine ljudima, unapređenja kvaliteta istraga i suđenja i posebno efikasnih kazni za počinioce nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja u skladu sa zakonima, Strategijom 2022-2026 protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama i novim Državnim protokolom za postupanje u slučajevima nasilja seksualne, pitanja vezana za ljudska prava itd.

Treći i podjednako važan korak uprkos izazovima u radu nove⁵ elektronske platforme za upravljanje obukom AP (SMAT) bilo je prikupljanje podataka iz anketa procene kao što su obrasci procene nakon svake obuke održane tokom 2024. godine i iz upitnika za sudije i tužioce koji su obrađeni u svim sudovima i tužilaštvima Kosova tokom meseca juna 2024. godine. Nalazi iz anketa o proceni potvrđuju potrebu za obukom u gotovo svim radnim kompetencijama sudija i tužilaca sa većim fokusom na krivično pravosuđe u pitanjima koja se odnose na korupciju, pranje novca, sajber kriminal, suđenje u odsustvu, nasilje u porodici, javna prevara u javnim nabavkama. U građanskopravnim stvarima iz parničnog i vanparničnog postupka sa akcentom na svojinu, nasleđe, naknadu štete, obezbeđenje tužbenih zahteva, itd. U pravosuđu za decu sa krivičnog aspekta za mere različitosti, krivična dela protiv polnog integriteta, dok sa građanskog aspekta za sudsku zaštitu dece bez roditeljskog staranja sa akcentom na izdržavanje i poverenje dece. U privrednom pravu sudski predmeti koji se odnose na arbitražu, stečaj itd. ne isključujući interdisciplinarni aspekt sa akcentom na izradu i obrazloženje sudskih odluka, vođenje predmeta, sud/tužilaštvo itd., aspekt ljudskih prava prema članovima EKLJP i manje na prekršaje koji su uglavnom bili potrebni u oblasti inspekcija .

Četvrti i veoma važan korak bilo je prikupljanje predloga sa svakodnevnih sastanaka sa trenerima tokom realizacije programa obuke. Posebno su bitni bili nalazi iz izveštaja sa preporukama trenera za AD, koji su uglavnom bili da program obuke treba da se bavi pravnim pitanjima za ujednačavanje sudske prakse u pitanjima koja se odnose na naknadu štete, komercijalne odnose i obaveze sa inostranstvom. element , pravna pitanja iz parničnog i vanparničnog postupka u vezi sa sudskom zaštitom prava deteta, za ostavinski postupak i sudske sporove iz naslednog osnova, za novine Zakonika o d. Krivični postupci, posebno za zaštićene svedoke, sporazume o priznanju krivice i svedoke saradnike, za krivične postupke protiv maloletnika i mere i kazne izrečene maloletnicima, za krivična dela nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja, za oduzimanje i oduzimanje imovine i za veštine komunikacije i aspekt ljudskih prava.

---

¹https://integrimievropian.rks-gov.net/vp-content/uploads/2023/12/Kosovo-2023-Report_SK.pdf

²<https://kk.usembassi.gov/sk/our-relationship-sk/official-reports-sk/>

³<https://vvv.osce.org/files/f/documents/8/8/572080.pdf>

⁴https://oik-rks.org/vp-content/uploads/2024/03/Avokati-i-Popullit_Raporti-vjetor_2023.pdf

⁵<https://smatad.rks-gov.net/>

Peti i suštinski korak za utvrđivanje sadržaja godišnjeg programa bila je radionica za procenu potreba za obukom koja je održana 25. jula 2024. godine. Na ovoj radionici su bili predsednici sudova i glavni tužioci tužilaštava iz svih instanci sudova i tužilaštava, uključujući i iz SSK i TSK kao i razvojni partneri AP, naime OPDAT, EK, OEBS, USAID, GIZ, EULEKS itd. Fokus ove radionice bila je diskusija o nalazima iz svih viših izvora istaknutih za program obuke 2025. koji su ocenjeni kao relevantni za program tako što su ponudili svoju perspektivu kroz grupni rad, u međuvremenu od razvojnih partnera i dalje saradnje sa Pravnom akademijom. u realizaciji obuka.

Šesti korak po redu je dostavljanje rezultata iz svih navedenih mehanizama Programskom savetu AP kao stručnom telu za kvalitet. Vredi napomenuti i činjenicu da je Upravni savet, na osnovu procene potreba na jednom od svojih radnih sastanaka, odredio grupu trenera po oblastima za izradu Programa obuke za 2025. godinu za pomoć Programskom savetu⁶, koji, zajedno sa trenerima određenim prema zakonskom mandatu, razmotrio sve predloge i izradio ciljeve i sadržaj Programa obuke za 2025. godinu.

Sedmi i poslednji korak je predlog ovog programa obuke Upravnom savetu, koji se razmatra i odobrava u skladu sa mandatom.

Rezime

Programski savet je zajedno sa određenom grupom AP trenera iz Upravnog saveta, na osnovu nalaza procesa procene potreba za obukom, sačinio Program obuke za 2025. godinu, koji prati ovaj dokument. Isti je, u skladu sa Zakonom o AP, upućen Upravnom savetu na saglasnost.

Program obuke sadrži ukupno 83 aktivnosti obuke podeljene po oblastima. U krivičnom, postoje ukupno 23 aktivnosti obuke, građansko 9, dečije pravosuđe 5, komercijalno 12, administrativno 7, ustavno 1, EKLJP 5, EU 2, prekršajno 1, Medijacija 6, nasilje u porodici 4, protiv diskriminacije 1, interdisciplinarno 5 i za upravljanje sudovima 1 i za rukovođenje tužilaštvima 1.

Ove obuke će obratiti sudsku praksu koja je identifikovana kao izazovna i nejedinstvena praksa u primeni zakona na snazi kako bi u budućnosti bila bolja pravda u radu sudova i tužilaštava. Program je raznovrstan i koristiće sudijama, tužiocima, pomoćnim pravnicima i drugim pravnim stručnjacima. Jedan broj aktivnosti obuke je osmišljeno za zajedničke korisnike sudija i tužilaca, kao i za pravne stručnjake, a neke od njih i za posebne kategorije. Prioritet ovog programa ostaju pravne novine, tabele za ujednačavanje sudske prakse, borba protiv korupcije, pranja novca, nasilja u porodici, sudska zaštita u pogledu ljudskih prava, pravna pitanja iz upravne oblasti, posebno nakon stupanja u snagu Zakona o upravnom sukobu, drugi pravni aspekti u privrednim stvarima itd.

Nastaviće se sa jačanjem kapaciteta stručnih saradnika, pravnika i drugog administrativnog osoblja. Program pruža mogućnost obuke iz osnovnih modula i modula obuke u skladu sa njihovim radnim kompetencijama i funkcijama kao i za ostale korisnike slobodnih zanimanja. Pored obuke sa fizičkim učešćem, za neke posebne module koji se odnose na nediskriminaciju, moguća je i onlajn obuka preko platforme za učenje na daljinu.

---

⁶Iz sastava od 7 članova po Zakonu o AD trenutno ima 6 članova zbog ostavke jednog od članova.

SPISAK AKTIVNOSTI OBUKE PO OBLASTIMA 2025					
Br.	Krivično	Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
1.	Okrugli sto za usklađivanje sudske prakse u krivičnim predmetima	jedan (1) dan	Sudije svih nivoa	Okrugli sto	OPDAT
2.	Okrugli sto za usklađivanje sudske prakse u krivičnim predmetima u Apelacionom sudu	jedan (1) dan	Apelacione sudije	Okrugli sto	OPDAT
3.	Obuka u borbi protiv digitalne piraterije i falsifikovanja	jedan (1) dan	Sudije, tužioci, policijski istražitelji	Obuka	Akademija pravde
4.	Zaplena i konfiskacija	dva (2) dana	Sudije, tužioci, stručni saradnici i policijski istražitelji	Okrugli sto	OPDAT
5.	Finansijske istrage, pranje novca i drugi organizovani kriminal	dva treninga od dva (2) dana	Sudije Posebnog odeljenja, tužioci iz STRK, tužioci iz OTKD, sudije iz OTKD, stručni saradnici, policijski istražitelji	Obuka	(OPDAT (prva obuka))
6.	Krivična dela protiv službene dužnosti	dva (2) dana	Sudije Posebnog odeljenja, tužioci iz PSRK, tužioci iz OTKD, sudije iz OTKD i stručni saradnici, policijski istražitelji	Obuka	OPDAT
7.	Prevara u javnim nabavkama	dva (2) dana	Sudije Posebnog odeljenja, tužioci iz PSRK, tužioci iz OTKD, sudije iz OTKD, stručni saradnici, policijski istražitelji	Obuka	OPDAT
8.	Nasilni ekstremizam, oblici ekstremizma, radikalizam i terorizam	tri (3) dana	Sudije Posebnog odeljenja, tužioci iz PSRK, tužioci iz OTKD, sudije iz OTKD, stručni saradnik, pravni referent	Obuka	BIRN
9.	Sajber kriminal	dva (2) dana	Sudije, tužioci, stručni saradnik, pravni referent	Obuka	CE/CIBERCOPE
10.	Zaštićeni svedoci i svedoci saradnici	dva (2) dana	Sudije, tužioci, stručni saradnik, pravni referent	Obuka	IRZ
11.	Implementacija smernica kaznene politike	jedan (1) dan	Sudije i tužioci i stručni saradnici svih nivoa	Obuka	OPDAT
12.	Posebne istražne mere	dva (2) dana	Sudije, tužioci, stručni saradnik, pravni referent, policijski istražitelji	Obuka	Akademija Pravde & OPDAT
13.	Krivična dela protiv polnog	dva (2) dana	Sudije, tužioci,	Obuka	OPDAT

	integriteta		stručni saradnici, pravni službenici, advokati žrtava, policajci		
14.	Krivični postupak učinioca sa duševnim smetnjama	jedan (1) dan	Sudije, tužioci, stručni saradnici, branioci žrtava	Obuka	OEBS
15.	Presuda u odsustvu	jedan (1) dan	Sudije i tužioci	Obuka	OPDAT
16.	Artikulacija i podrška optužnicama/sudskim odlukama – pravno pisanje	dva (2) dana	Sudije, tužioci, stručni saradnici	Obuka	OEBS
17.	Ratni zločini	Dva treninga po dva dana	Sudije, državni tužioci, advokati, stručni saradnici, pravni službenici, istražna policija	Obuka	od strane UNDP-a
18.	Međunarodno pravna saradnja u krivičnim stvarima	jedan (1) dan	Sudije i tužioci	Obuka	OPDAT
19.	Trgovina ljudima	dva (2) dana	Sudije, tužioci, stručni saradnici, policajci, advokati žrtava, policijski istražitelji	Obuka	OPDAT
20.	Krivična dela protiv životne sredine	jedan (1) dan	Sudije, tužioci, policijski istražitelji i stručni saradnici	Obuka	Akademija Pravde
21.	Žalba žrtve u slučajevima odbacivanja krivične prijave ili obustavljanja istrage	jedan (1) dan	Tužioci, stručni saradnik, pravni službenik, advokati žrtava	Obuka	OPDAT
22.	Istraga i procesuiranje privrednih prestupa	jedan (1) dan	Sudije, tužioci, policijski istražitelji i stručni saradnici	Obuka	OPDAT
23.	Mere obezbeđenja prisustva okrivljenih u krivičnom postupku	jedan (1) dan	Sudije osnovnih i apelacionih sudova, tužioci osnovnih, apelacionih i specijalnih tužilaštava	Obuka	Akademija Pravde
Total: 23 teme obuke		40 dana			
Građanski		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
24.	Ujednačavanje sudske prakse iz obligacionih odnosa	dva (2) dana	Sudije Vrhovnog suda, Apelacionog i Osnovnog suda	Okrugli sto	Akademija Pravde
25.	Ujednačavanje sudske prakse u Apelacionom sudu	dva (2) dana	Sudije Apelacionog suda	Okrugli sto	Akademija Pravde
26.	Ukidanje sudskih odluka – nalazi Vrhovnog suda i Apelacionog suda u slučaju vraćanja predmeta na ponovno suđenje	dva (2) dana	Sudije Vrhovnog suda, Apelacionog suda i osnovnih sudova	Okrugli sto	Akademija Pravde
27.	Ujednačavanje sudske prakse u imovinskim stvarima	dva (2) dana	Sudije Vrhovnog suda, Apelacionog i Osnovnog suda	Okrugli sto	Akademija Pravde
28.	Međunarodna pravna saradnja u građanskim stvarima	jedan (1) dan	Sudije osnovnih sudova	Obuka	Akademija Pravde
29.	Sudski postupak eksproprijacije	jedan (1) dan	Sudije osnovnih sudova	Obuka	Akademija Pravde

30.	Sudska zaštita u radnim sporovima, po Zakonu o radu	jedan (1) dan	Sudije Apelacionog suda i Osnovnih sudova	obuka	Akademija Pravde
31.	Obligacioni i materijalni odnosi sa stranim elementima i međunarodno-pravna saradnja u građanskim stvarima	dva (2) dana	Sudije svih osnovnih sudova, u građanskom odeljenju, sudije Apelacionog suda u građanskom odeljenju	Obuka	Balkanski projekat za sprovođenje zakona (BESP)
32.	Porodični odnosi sa stranim elementom i međunarodno-pravna saradnja u građanskim stvarima	dva (2) dana	Sudije svih osnovnih sudova, u građanskom odeljenju, sudije Apelacionog suda u građanskom odeljenju	Obuka	Balkanski projekat za sprovođenje zakona (BESP)
Total: 9 teme obuke		15 dana			
Pravda za decu		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
Građanski					
33.	Zaštita prava deteta u slučajevima razvoda braka	jedan (1) dan	Sudije Apelacionog i Osnovnih sudova, Organ starateljstva (CSR), Advokati žrtava, Službenici za besplatnu pravnu pomoć	Obuka	KOMF
34.	Zaštita prava deteta u slučajevima promene njihovog statusa	jedan (1) dan	Sudije Apelacionog i Osnovnih sudova, Organ starateljstva (CSR), Advokati žrtava, Službenici za besplatnu pravnu pomoć	Obuka	IRZ
35.	Sudska zaštita prava dece bez roditeljskog staranja	jedan (1) dan	Sudije Apelacionog i Osnovnih sudova, Organ starateljstva (CSR), Advokati žrtava, Službenici za besplatnu pravnu pomoć	Obuka	KOMF
Total:3 teme obuke		3 dana			
Krivično					
36.	Krivična dela protiv seksualnog integriteta	dva (2) dana	Sudija i tužilac, službenik Kancelarije za zaštitu i pomoć žrtvama, stručni saradnik, policijski službenik i službenik Centra za socijalni rad i psiholog	Obuka	KOMF
37.	Krivični postupak za decu i maloletna lica	jedan (1) dan	Sudija i tužilac za maloletnike, stručni saradnik, službenik probacione službe, policijski službenik i službenik Centra za socijalni rad i	Obuka	KOMF

			psiholog		
Total: 2 teme obuke		3 dana			
Komercijalni		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
38.	Izмене sa stupanjem na snagu novog zakona o carini i akcizama Kosova	jedan (1) dan	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
39.	Sprovođenje prava intelektualne svojine, žigova i patenata	dva (2) dana	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
40.	Priznavanje i izvršenje domaćih i stranih arbitražnih odluka	jedan (1) dan	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
41.	Praktične implikacije Zakona o privrednim društvima	dva (2) dana	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
42.	Ugovori u ekonomiji	jedan (1) dan	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
43.	Stečajni postupak	tri (3) dana	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
44.	Raskid ugovora i posledice raskida	jedan (1) dan	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
45.	Ugovor o osiguranju i naknada štete	jedan (1) dan	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
46.	Komercijalni odnosi sa stranim elementima i međunarodna pravna saradnja u privrednim pitanjima	dva (2) dana	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
47.	Ugovor o gradnji	jedan (1) dan	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
48.	Ugovor o kreditu	jedan (1) dan	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
49.	Finansijsko znanje	jedan (1) dan	Sudije i stručni saradnici Privrednog suda	Obuka	USAID Privredno pravo
Total: 12 teme obuke		17 dana			
Administrativni		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
50.	Novi Zakon o upravnim sukobima	dva (2) dana	Sudije upravnog odeljenja Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i stručni saradnici	Obuka	Akademija Pravde
51.	Okrugli sto za harmonizaciju sudske prakse u upravnim sukobima	jedan (1) dan	Sudije upravnog odeljenja Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i stručni saradnici	Okrugli sto	Akademija Pravde
52.	Karakteristike sukoba pune nadležnosti i stručnosti u upravnom sukobu	jedan (1) dan	Sudije upravnog odeljenja Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i stručni saradnici	Obuka	Akademija Pravde

53.	Radni sporovi – Zakon o državnim službenicima	jedan (1) dan	Sudije upravnog odeljenja Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i stručni saradnici i službenici KPMK	Obuka	Akademija Pravde
54.	Sudska praksa u zemlji i Evropi u oblasti međunarodne zaštite izbeglica	jedan (1) dan	Sudije Odeljenja za administrativne poslove Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i službenici Nacionalne komisije za izbeglice i Odeljenja za državljanstvo, azil i migracije – MUP i drugih institucija	Obuka	UNHCR/CRPK
55.	Sudske prakse u zemlji i Evropi u oblasti državljanstva i rizika od ne državljanstva	jedan (1) dan	Sudije Odeljenja za upravna pitanja Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i stručni saradnici/pravni službenici, službenici Nacionalne komisije za izbeglice i Odeljenja za državljanstvo, azil i migracije – MUP	Obuka	UNHCR/CRPK
56.	Okrugli sto o izazovima u meritornom smeštaju podnosioca zahteva za međunarodnu zaštitu i državljanstvo	jedan (1) dan	Sudije Odeljenja za administrativne poslove Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda, stručni saradnici/pravni službenici, službenici Nacionalne komisije za izbeglice, službenici Odeljenja za državljanstvo, azil i migracije-MUP, službenici Slobodnog Agencija za pravnu pomoć, službenici Advokatske komore	Okrugli sto	UNHCR/CRPK
Total: 7 teme obuke		8 dana			
Ustavni		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
57.	Aktuelna pitanja u praksi Ustavnog suda Republike Kosovo u vezi sa praksom EKLJP prema zahtevima u krivičnoj oblasti	jedan (1) dan	Sudije svih nivoa u Republici Kosovo	Obuka	EK/ Podrška Ustavnog suda u implementaciji i distribuciji standarda Evropskog suda za ljudska prava
Total: 1 teme obuke		1 dana			
EKLJP		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji

58.	Sloboda izražavanja	jedan (1) dan	Sudije, tužioci i stručni saradnici	Obuka	EK/PROFLEX
59.	Sudski proces u razumnom roku prema članu 6. EKLJP: Nerazumno odugovlačenje građanskog i krivičnog postupka u sudskoj praksi EKLJP	dva (2) dana	Sudije, tužioci i stručni saradnici	Obuka	EK/ Podrška Ustavnog suda u implementaciji i distribuciji standarda Evropskog suda za ljudska prava
60.	Delotvorni pravni lekovi prema članu 13. EKLJP: Sudska praksa EKLJP u građanskim i krivičnim predmetima	jedan (1) dan	Sudije, tužioci i stručni saradnici	Obuka	EK/ Podrška Ustavnog suda u implementaciji i distribuciji standarda Evropskog suda za ljudska prava
61.	Upotreba i upućivanje na nadležnost ESLJP prilikom pisanja sudskih odluka	dva (2) dana	Sudije, tužioci i stručni saradnici	Obuka	EK/ Podrška Ustavnog suda u implementaciji i distribuciji standarda Evropskog suda za ljudska prava
62.	Član 5. EKLJP	jedan (1) dan	Sudije, državni tužioci, advokati, stručni saradnici, pravni službenici, istražna policija	Obuka	EK/ Podrška Ustavnog suda u implementaciji i distribuciji standarda Evropskog suda za ljudska prava
Total: 5 teme obuke		7 dana			
Evropsko pravo		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
63.	Pravosudna saradnja u građanskim i privrednim stvarima	jedan (1) dan	Sudije osnovnih sudova, sudije Apelacionog suda i stručni saradnici	Obuka	Akademija Pravde
64.	Saradnja pravosuđa i organa za sprovođenje zakona u krivičnim stvarima	jedan (1) dan	Sudije osnovnih sudova, sudije Apelacionog suda i stručni saradnici	Obuka	Akademija Pravde
Total: 2 teme obuke		2 dana			
Prekršajno		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
65.	Povlačenje podnosioca zahteva nakon podnošenja zahteva inspektoratu	jedan (1) dan	sudije osnovnih sudova – prekršajno odeljenje, inspektori u direkcijama inspektorata	Obuka	Akademija Pravde
Total: 1 teme obuke		1 dana			
Medijacija		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
66.	Medijacija za sudije i tužioce (u krivičnim predmetima) – Priština	jedan (1) dan	Tužioci osnovnih tužilaštava i sudije osnovnih sudova (krivična odeljenja)	Obuka	FMCS i INL
67.	Medijacija za sudije i tužioce (u krivičnim predmetima) - Gnjilane i Uroševac	jedan (1) dan	Tužioci osnovnih tužilaštava i sudije osnovnih sudova (krivična odeljenja)	Obuka	FMCS i INL
68.	Medijacija za sudije i tužioce (u	jedan (1) dan	Tužioci osnovnih	Obuka	FMCS i INL

	krivičnim predmetima) – Đakovica i Prizren		tužilaštava i sudije osnovnih sudova (krivična odeljenja)		
69.	Medijacija za sudije i tužioce (u krivičnim predmetima) - Peć i Mitrovica.	jedan (1) dan	Tužioci osnovnih tužilaštava i sudije osnovnih sudova (krivična odeljenja)	Obuka	FMCS i INL
70.	Upućivanje predmeta u postupak medijacije, njegovo razvijanje u obaveznoj medijaciji posebno u porodičnim predmetima i odobravanje ili otkazivanje sporazuma o medijaciji (u građanskim predmetima) Priština, Uroševac, Gnjilane i Mitrovica.	jedan (1) dan	Sudije osnovnih i ogranaka sudova, medijatori regiona tih sudova	Obuka	USAID Privredno pravo
71.	Upućivanje predmeta u postupak medijacije, njegovo razvijanje u obaveznoj medijaciji posebno u porodičnim predmetima i odobravanje ili otkazivanje sporazuma o medijaciji (u građanskim predmetima) Prizren, Peć i Đakovica	jedan (1) dan	Sudije osnovnih i ogranaka sudova, medijatori regiona tih sudova	Obuka	USAID Privredno pravo
Total: 6 teme obuke		6 dana			
Interdisciplinarna obuka		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
72.	Izrada i obrazloženje sudskih odluka	jedan (1) dan	Sudije osnovnih sudova, stručni saradnik i pravni referent	Obuka	OEBS
73.	Profesionalna etika	jedan (1) dan	Sudije i tužioci svih nivoa	Obuka	OEBS
74.	Upravljanje sudskim ročištima	jedan (1) dan	Sudije, stručni saradnici i pravni službenici	Obuka	EK/CEPEJ
75.	Postupanje sa tajnim podacima u sudskim postupcima	dva (2) dana	Sudije, tužioci, stručni saradnik, pravni referent, službenici Agencije za zaštitu klasifikovanih informacija	Obuka	AP
76.	Upravljanje predmetima i kancelarijama	jedan (1) dan	Tužioci svih nivoa	Obuka	OPDAT
Total: 5 teme obuke		6 dana			
Nasilje u porodici		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
77.	Nasilje nad ženama, nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje	jedan (1) dan	Sudije, tužioci i drugi stručnjaci	Obuka	EK-Projekat Usklađivanje zakona i politika sa Istambulskom konvencijom
78.	Krivična dela nasilja u porodici: delotvoran odgovor krivičnog pravosuđa	dva (2) dana	Sudije, tužioci, stručni saradnici, advokati žrtava i drugi stručnjaci	Obuka	EK-Projekat Usklađivanje zakona i politika sa Istambulskom konvencijom i OPDAT
79.	Razumevanje nasilja u porodici u	dva (2) dana	Sudije građanskih	Obuka	EK-Projekat

	građanskom pravu: zaštitni nalozi i razmatranja porodičnog prava		sudova		Usklađivanje zakona i politika sa Istambulskom konvencijom
80.	Krivična dela koja uključuju nasilje nad ženama: suđenja zasnovana na krivičnom gonjenju i traumi	dva (2) dana	Tužioci, sudije, advokati žrtava i drugi profesionalci (npr. forenzički veštaci)	Obuka	EK-Projekat Usklađivanje zakona i politika sa Istambulskom konvencijom i OPDAT
Total: 4 teme obuke		7 dana			
Protiv diskriminacije		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
81.	Sudska zaštita u slučajevima koji proizilaze iz Zakona o zabrani diskriminacije	jedan (1) dan	Sudije Apelacionog suda i Osnovnih sudova, tužioci	Obuka	Akademija Pravde
Total: 1 teme obuke		1 dana			
Menadžment obuke		Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
82.	Upravljanje sudom	jedan (1) dan	Predsednici, nadzorne sudije ogranaka, šefovi odeljenja i odeljenja	Obuka	Akademija Pravde
83.	Upravljanje tužilaštvom	jedan (1) dan	Glavni tužioci, načelnici odeljenja i odeljenja, regionalni rukovodioci Kancelarije za zaštitu i pomoć žrtvama	Obuka	OPDAT
Total: 2 teme obuke		2 dana			
Obuke za stručne saradnike i pravne službenike					
Trajanje		Korisnici	Metodologija	U saradnji	Trajanje
<i>Krivično - Materijalno</i>					
Primena najpovoljnijeg zakona, Uzroci isključenja nezakonitosti, Poseban deo krivičnog zakona kao i krivična dela protiv polnog integriteta		1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Stručni saradnici i pravni službenici	Obuka	Akademija Pravde
Kvalitet izvršilaca – značenje službenog lica i Kaznena politika za krivična dela korupcije, Saradnja u izvršenju krivičnog dela kao i krivična dela iz poglavlja KSKSVI, KSKSIII, KSKSIKS i KSKSKS TSK.		1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Stručni saradnici i pravni službenici	Obuka	Akademija Pravde
Totali: 2 tema trajnimi		2 ditë			
<i>Krivično - Proceduralno</i>					
Faze krivičnog postupka, optužnica, sudska revizija i obrazloženje		1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Stručni saradnici i pravni službenici	Obuka	Akademija Pravde
Pravni lekovi i posebni postupci		1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Stručni saradnici i pravni službenici	Obuka	Akademija Pravde
Totali: 2 tema trajnimi		2 ditë			
PRAVDA ZA MALOLETNIKE					
Načela postupka prema maloletnicima, kao i mere i kazne prema maloletnicima		1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Stručni saradnici i pravni službenici	Obuka	Akademija Pravde
Totali: 1 teme trajnimi		1 ditë			
GRAĐANSKO- Materijalno					

Nasledno pravo i imovinsko pravo	1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Nasledno pravo i imovinsko pravo	1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Nasledno pravo i imovinsko pravo
Radno i obligaciono pravo	1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Radno i obligaciono pravo	1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Radno i obligaciono pravo
Totali: 2 tema trajnimi	2 ditë			
GRAĐANSKO-<i>Proceduralno</i>				
Parnični postupci	1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Stručni saradnici i pravni službenici	Obuka	Akademija Pravde
Izvršni postupak i Medijacija	1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Stručni saradnici i pravni službenici	Obuka	Akademija Pravde
Porodični zakon i nasilje u porodici	1 dan obuke za grupu 30-35 ljudi	Stručni saradnici i pravni službenici	Obuka	Akademija Pravde
Totali: 3 tema trajnimi	3 ditë			
Obuke za tužilačko administrativno osoblje				
Tema	Trajanje	Korisnici	Metodologija	U saradnji
Upravljanje spisima i predmetima tužilačkom sistemu	jedan (1) dan	Administratori, pomoćnici administratora, šef KUP, statističari, pravni referenti, pravni sekretari, službenici za informisanje, jedinica za ocenjivanje rada tužilaca	Obuka	Akademija Pravde
Interna i eksterna komunikacija	jedan (1) dan	Administratori tužilaštava i njihovi zamjenici, službenici za odnose s javnošću, osoblje prijemnih kancelarija i sve druge kategorije administrativnog osoblja koje komuniciraju sa građanima, strankama i raznim institucijama	Obuka	Akademija Pravde
Integritet i etičko ponašanje	jedan (1) dan	Tužilačko administrativno osoblje	Obuka	Akademija Pravde
Upravljanje vremenom i stresom	jedan (1) dan	Tužilačko administrativno osoblje	Obuka	Akademija Pravde
Obuka o protokolu i bontonu	jedan (1) dan	Korisnici obuke administrativno osoblje	Obuka	Akademija Pravde
Zaštita uzbunjivača	jedan (1) dan	Administrativni službenici	Obuka	Akademija Pravde

		tužilaštava i službenici za signalizaciju u sudovima i tužilaštvima.		
Medijacija - obuka za sudske službenike	dva (2) dana	Službenici za Medijacija u osnovnim sudovima i osnovnim tužilaštvima (krivična odeljenja)	Obuka	IFMCS i ILN
Pravne i sudske veštine	jedan (1) dan	Stručni saradnici, pravni referenti i pravni pomoćnici-sekretari	Obuka	OPDAT
Uvodna obuka za novoimenovano tužilačko administrativno osoblje				
<i>MODUL I</i>				
Kodeks etike i profesionalnog ponašanja i Pristup informacijama, poverljivost podataka i tajnih informacija, kao i zaštita podataka (relevantni pravni akti, praktični aspekti)	jedan (1) dan obuke za istu grupu	Novoimenovano tužilačko administrativno osoblje	Obuka	Akademija Pravde
Uvod u planiranje, upravljanje, upravljanje vremenom i stresom, Internu i eksternu komunikaciju, timski rad, Koncept „Kvalitetno orijentisanih usluga“ i služenje građanima.	jedan (1) dan obuke za istu grupu	Novoimenovano tužilačko administrativno osoblje	Obuka	Akademija Pravde
Uvod u tužilački sistem Kosova, Ustavna načela i uredbe (poglavlje 7), relevantno zakonodavstvo i institucije i Uvod u tužilačku administraciju, relevantno zakonodavstvo, funkcije i odgovornosti	jedan (1) dan obuke za istu grupu	Novoimenovano tužilačko administrativno osoblje	Obuka	Akademija Pravde
<i>MODUL II</i>				
Upoznavanje sa radom tužilaštava; struktura, organogram; kategorije administrativnog osoblja i njihova prava i obaveze, specifičnosti rada u građanskim, krivičnim i upravnim predmetima; vrste predmeta, sudskih akata i sudskih ročišta.	jedan (1) dan obuke za istu grupu	Novoimenovano tužilačko administrativno osoblje	Obuka	Akademija Pravde
Glavna pravila i propisi za vođenje toka predmeta (predmeta)	jedan (1) dan obuke za istu grupu	Novoimenovano tužilačko administrativno osoblje	Obuka	Akademija Pravde
Sudski postupci i srodne dužnosti administrativnog osoblja, slanje poziva, rokovi i Prezentacija vrsta evidencija i dokumenata koje vodi administrativno osoblje; pravila i uzorci.	jedan (1) dan obuke za istu grupu	Novoimenovano tužilačko administrativno osoblje	Obuka	Akademija Pravde
Ukupno: 14	15 dana			
Obuka za zaposlene u administraciji pravosudnog sistema				
Tema	Trajanje	Br. obuka	Korisnici	Grupe od 30-35 učesnika
Modul 1 Uvod u pravosudni sistem: integritet i etičko ponašanje zaposlenih u administraciji pravosudnog sistema, prava i obaveze zaposlenih	1 dan	12 obuka	159	40 osoba u grupi 4 grupe (4 obuke za modul 1)

Modul 2 Kancelarijska administracija: Poznavanje specifičnih poslova i opšte poznavanje SMIL, SQEP, audio-video sistema u sudovima, E-inovina i drugih sistema/platforma kojima upravlja pravosuđe	1 dan			40 osoba u grupi 4 grupe (4 obuka za modul 2)
Modul 3 Sajber bezbednost, zvanična elektronska komunikacija i kvalitet podataka	1 dan			40 osoba u grupi 4 grupe (4 obuka za modul 3)
Modul 4 Specifična početna obuka I iz oblasti komunikacije sa medijima i javnošću	1 dan	1 obuka	1	1 osoba u grupi
Modul 5 Specifična početna obuka II iz oblasti komunikacije sa medijima i javnošću na elektronskim platformama	1 dan	1 obuka	1	1 osoba u grupi
Modul 4: Specifična početna obuka I o pravnim pitanjima	1 dan	3 obuke	102	30 osoba u grupi
Modul 5: Specifična početna obuka II u pravnim pitanjima	1 dan	3 obuke	102	30 osoba u grupi
Modul 4: Specifična početna obuka I iz oblasti budžeta i finansija	1 dan	1 obuka	9	9 osoba u grupi
Modul 5: Specifična početna obuka II iz oblasti budžeta i finansija	1 dan	1 obuka	9	9 osoba u grupi
Modul 4: Specifična početna obuka I iz oblasti informacionih tehnologija	1 dan	1 obuka	4	4 osoba u grupi
Modul 5: Specifična početna obuka II iz oblasti informacionih tehnologija	1 dan	1 obuka	4	4 osoba u grupi
Modul 4: Specifična početna obuka I u oblasti prevoda	1 dan	1 obuka	2	2 osobe u grupi
Modul 5: Specifična početna obuka II u oblasti prevoda	1 dan	1 obuka	2	2 osobe u grupi
Modul 4: Specifična početna obuka I iz oblasti logistike i infrastrukture	1 dan	1 obuka	3	3 osoba u grupi
Modul 4: Specifična početna obuka I iz oblasti arhivske građe	1 dan	1 obuka	34	34 osoba u grupi
Modul 4: Specifična početna obuka I iz oblasti sudske inspekcije	1 dan	1 obuka	4	4 osoba u grupi
Modul 5: Specifična početna obuka II iz oblasti sudske inspekcije	1 dan	1 obuka	4	4 osoba u grupi
Korišćenje informacionog sistema za upravljanje predmetima (SMIL)	1 dan	43 obuke	1077	25 osoba u grupi
Upotreba Centralnog sistema krivične evidencije (CSKE)	1 dan	22 obuke	554	25 osoba u grupi

Korišćenje audio i video sistema na sudu	1 dan	27 obuke	684	25 osoba u grupi
Korišćenje elektronskog sudijskog dosijea	1 dan	1 obuka	17	17 osoba u grupi
Korišćenje sistema datoteka elektronske sudske uprave	1 dan	1 obuka	11	11 osoba u grupi
Korišćenje sistema za sudske prihode i depozite	1 dan	1 obuka	26	26 osoba u grupi
Upotreba sistema za budžet i finansije	1 dan	1 obuka	29	29 osoba u grupi
Korišćenje sistema E-inovine	1 dan	1 obuka	23	23 osoba u grupi
Korišćenje centralizovanog sistema prevođenja	2 sati	18 obuka	455	25 osoba u grupi
Korišćenje sistema za upravljanje žalbama u PZAP (SUŽ)	1 dan	1 obuka	8	8 osoba u grupi
Obuka o kvalitetu podataka i usaglašavanju	1 dan	1 obuka	9	9 osoba u grupi
Upravljanje spisima predmeta u pravosudnom sistemu	1 dan	20 obuka	675	35 osoba u grupi
Upravljanje spisima u postupku izvršenja	1 dan	8 obuka	265	35 osoba u grupi
Podnošenje sudskih dokumenata	1 dan	3 obuke	90	30 osoba u grupi
Operativni aspekti sudske inspekcije	2 dana	1 obuka	15	15 osoba u grupi
Pravne novine u oblasti upravnog spora i opšteg upravnog postupka	2 dana	1 obuka	37	37 osoba u grupi
Posredovanje u toku sudskog postupka	1 dan	1 obuka	10	1 grupa
Tranziciona pravda prema pravnim aktima i domaćim strateškim dokumentima i međunarodnim pravnim instrumentima	1 dan	1 obuka	33	1 grupa 33 grupe
Tehnike pisanja izveštaja	1 dan	1 obuka	30	30 osoba u grupi 1 grupa
Pravne i sudske veštine	1 dan	20 obuka	693	35 osoba u grupi 20 grupe
Eksterna i interna komunikacija	1 dan	1 obuka	38	38 osoba u grupi 1 grupa
Protokol u pravosudnom sistemu	1 dan	7 obuke	209	30 osoba u grupi 7 grupa
Kodeks oblačenja zaposlenih u pravosudnom sistemu	1 dan	7 obuke	181	25 osoba u grupi 7 grupa
Centralna krivična evidencija	1 dan	17 obuka	569	35 osoba u grupi 35 grupe
Sprovođenje procedura i pravila u skladu sa aktima na snazi od strane Ministarstva finansija, rada i transfera i Sudskog saveta Kosova	1 dan	1 obuka	17	17 osoba u grupi 1 grupa
Sprovođenje procedura i pravila u skladu sa aktima na snazi od strane Ministarstva finansija, rada i transfera i Sudskog saveta Kosova	1 dan	2 obuke	55	Oko 27 osoba u grupi 2 grupe
Funkcionisanje i upravljanje imovinom	1 dan	1 obuka	29	29 osoba u grupi 1 grupa
Priručnik za prevodioce i tumače u pravosudnom sistemu (norma, izveštavanje, itd.)	3 sati /1 dan	2 obuke	57	29 osoba u grupi 2 grupe
Korišćenje opreme za simultano prevođenje	3 sati /1 dan	2 obuke	57	29 osoba u grupi 2 grupe
Korišćenje softvera za prevođenje SDL Trados	1 dan	2 obuke	57	29 osoba u grupi 2 grupe

Početna obuka= 30	
Kontinuirana obuka=215	
Ukupno obuka 245	Dani obuke 247

AKTIVNOSTI OBUKE IZ KRIVIČNE OBLASTI

Tema identifikovana iz :

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024.godine

1. Okrugli sto za usklađivanje sudske prakse u krivičnim predmetima

Imajući u vidu da se iz sudske prakse uočava da se odluke sa različitim tumačenjima zakonskih odredbi, bilo materijalnih ili procesnih, narušavaju pravna sigurnost odnosno jednakost stranaka pred zakonom, svrha ove tabele je da usaglasi sudska praksa na svim nivoima sudova.

Ciljevi

- Ujedinit sudsku praksu u materijalnom i procesnom aspektu u krivičnim predmetima.

Sadržaj

- Tumačenje odredaba krivičnog zakona i zakona o postupku i drugih relevantnih zakona iz krivične oblasti;
- Specifične teme za tabelu biće unapred određene na osnovu pitanja koja proizilaze iz sudske prakse, a posebno novine novih kodeksa.

Metodologija

- Obraćanje dilema vršiće se kroz diskusiju i razmenu iskustava u primeni zakonskih odredbi u radu sudija, dok će na kraju ovih okruglih stolova biti doneti zaključci u cilju jedinstvene primene zakonskih odredbi.

Korisnici

- Sudije svih nivoa.

Trajanje

- Okrugli sto će trajati jedan (1) dan.

Tema identifikovana iz:

- Radionica za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024.godine

2. Okrugli sto za usklađivanje sudske prakse u krivičnim predmetima u Apelacionom sudu

Imajući u vidu da odluke sa različitim ili neidentičnim tumačenjima zakonskih odredbi, bilo materijalnih ili procesnih, proizilaze iz sudske prakse, a time se narušava pravna sigurnost, odnosno jednakost stranaka pred zakonom, svrha ove tabele je uskladiti sudsku praksu na nivou Apelacionog suda iz ugla Apelacionog suda i Vrhovnog suda Kosova.

Ciljevi

- Glavni cilj ove tabele je uloga Apelacionog suda u objedinjavanju sudske prakse u pogledu materijalnog i procesnog prava u krivičnim predmetima u okviru Apelacionog suda, s obzirom na to da je Apelacioni sud kao instanca sudske instance drugostepeni ima ulogu i usklađivanja i ujednačavanja sudske prakse.

Sadržaj

- Tumačenje odredaba krivičnog zakona i zakona o postupku i drugih relevantnih zakona iz krivične oblasti;
- Specifične teme za tabelu su unapred određene na osnovu pitanja koja proizilaze iz sudske prakse, a posebno novina novih zakona, kaznene politike i drugih tema od interesa u pogledu jednakog tretmana.

Metodologija

- Obračanje dilema vršiće se kroz analizu predmeta iz sudske prakse na određene teme i izvlačenje stavova za usaglašavanje sudske prakse.

Korisnici

- Sudije Apelacionog Suda.

Trajanje

- Okrugli sto će trajati jedan (1) dan.

Tema identifikovana iz:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024
- Agencije za industrijsku svojinu – MIPT

3. Obuka u borbi protiv digitalne piraterije i falsifikovanja

Istraga digitalne piraterije je složen proces koji uključuje napredne tehnike informacionih tehnologija i međuagencijsku saradnju kako bi se identifikovali i zaustavili počinioci krivičnog dela. Obuka ima za cilj da izgradi kapacitete tužilaca i sudija u istrazi, krivičnom gonjenju i suđenju u slučajevima digitalne piraterije. Istraga i krivično gonjenje krivičnih dela digitalne piraterije odnosi se na kopiranje, distribuciju ili korišćenje materijala zaštićenih autorskim pravima (kao što su filmovi, muzika, igre, softver) bez ovlašćenja zakonitog vlasnika. Ovo uključuje nelegalno preuzimanje sadržaja sa Interneta, njihovo deljenje preko platformi *Peer to Peer*, kao i korišćenje softvera bez licenci (cracked). Posledice digitalne piraterije uključuju ekonomsku štetu za kreativne industrije, kršenje autorskih prava, a piraterija takođe može da ugrozi korisnike izlažući ih virusima ili drugim oblicima sajbermalvera.

Ciljevi

- Saznati više o digitalnoj pirateriji;
- Uspevaju da obezbede informacije;
- Identifikuju metode prikupljanja informacija.

Sadržaja

- Prikupljanje digitalnih dokaza;
- Korišćenje naprednih tehnoloških alata;
- Nadgledanje onlajn platformi i crnog tržišta;
- Praćenje virtuelnih finansijskih plaćanja
- Međunarodna saradnja;
- Identifikacija i otkrivanje pirata;
- Krivično gonjenje i zaplena.

Metodologija

- Tumačenje zakonskih odredbi, interaktivna diskusija, vođenje predmeta iz domaće i međunarodne sudske prakse.

Korisnici

- Sudije, tužioci, policijski istražitelji.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema identifikovana iz:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024.godine
- Agencije za industrijsku svojinu – MINT
- Akcionog plana strategije za vladavinu prava 2025-2026
- Izveštaja EU o Kosovu
- NPSSSP 2022-2026
- Upitnika za sudije/tužioce o potrebama obuke
- Preporuke trenera nakon obuke
- Izveštaj o praćenju pravosudnih procesa na Zapadnom Balkanu

4. Zaplena i konfiskacija

Obuka ima za cilj da izgradi kapacitete tužilaca i sudija u istrazi, krivičnom gonjenju i suđenju u slučajevima oduzimanja i oduzimanja nezakonite imovine. Zakonik o krivičnom postupku, koji je stupio na snagu 2023. godine, predvideo je nove postupke zaplene i oduzimanja kako bi se izbegli izazovi i problemi sa kojima se u praksi susreću. Isto tako, važeći Krivični zakonik u članu 92 predviđa izmene u pogledu oduzimanja imovine, odnosno imovinske koristi. Isto tako, primena ZPNK je imala poteškoća u njegovoj primeni u praksi, a uočena je potreba za izraženijom primenom u svim slučajevima gde su ispunjeni zakonski uslovi.

Predmeti koji podležu automatskoj konfiskaciji moraju biti predmet pravosnažne sudske zabrane. Kada oduzimanje nije moguće, sud nalaže učiniocu da plati ekvivalentan iznos ili da oduzme bilo koju imovinu okrivljenog u ekvivalentnoj vrednosti. Razlika između zaplene, oduzimanja i naloga zabrane, U kojim slučajevima se može primeniti ZPNK, Zahtevi za prodaju imovine oduzete u toku krivičnog postupka, Privremene mere obezbeđenja određene imovine, Postupanje sa predmetima koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku i kao specifikovana imovina.

Ciljevi

- 🎯 Identifikacija zakonskih novina Novog Zakonika o krivičnom postupku za oduzimanje i oduzimanje;
- 🎯 Identifikacija nejedinstvenih praksi u sudovima na svim nivoima;
- 🎯 Identifikacija slučajeva nastavka postupka sekvestracije i oduzimanja i nakon podizanja optužnice;
- 🎯 Identifikacija problema u vezi sa privremenim merama osiguranja imovine;
- 🎯 Rješavanje problema kroz jedinstvenu sudsku praksu kao zaključak;
- 🎯 Rješavanje izazova oko implementacije ZPNK, za konfiskaciju i sekvestraciju.

Sadržaj

- 📄 Osnovi za konfiskaciju sa posebnim naglaskom na član 92 KZRK;
- 📄 Kontrola, privremeno oduzimanje i konfiskacija;

- Privremena i konačna zabrana pristupa;
- Zamena vrednosti imovine;
- Konfiskacija dodatne imovine;
- Istraga o konfiskaciji;
- Zahtevi i nalozi za ograničenje i zahtevi za proveru imovine po ZPNK.

Metodologija

- Okrugli sto za diskusiju.

Korisnici

- Sudije, tužioci, stručni saradnici i policijski istražitelji.

Trajanje

- Okrugli sto će trajati dva (2) dana.

Tema identifikovana iz:

- Akcionog plana Agende za evropsku reformu (PV ERA II)
- NPSSSP 2022-2026
- Nacionalnog plana za evropske integracije 2023-2027
- Obrasca za evaluaciju nakon završene obuke
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužiocima)
- Izveštaja o praćenju pravosudnih procesa na Zapadnom Balkanu
- Radionice za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024.godine

5. Finansijske istrage, pranje novca i drugi organizovani kriminal

Pranje novca i finansijske istrage su složena krivična dela. Istraga ovih slučajeva zahteva institucionalnu koordinaciju mnogih aktera vladavine prava. Složenost istrage i suđenja za krivično delo pranje novca evidentna je i u sudskoj praksi. Pranje novca kao proces koji se koristi za skrivanje izvora novca ili imovine proistekle iz kriminalnih aktivnosti i generalno uključuje pretvaranje prihoda stečenih kriminalom u „pravni“ oblik koji direktno doprinosi značajnoj finansijskoj šteti i ekonomskom razvoju zemlje. predstavlja opšti društveni izazov ali i izazov za pravni sistem na Kosovu. i dilema u pogledu utvrđivanja elemenata krivičnih dela koja se odnose na pranje novca i pravilne pravne kvalifikacije ovog krivičnog dela Prvobitno je traženo da postoji osnovno krivično delo za istraživanje pranja novca, što je zaista iskomplikovalo. istraga postupka.

Takođe, drugi izazov je u unutrašnjoj i međunarodnoj saradnji, uključujući i druge institucije koje moraju da daju proaktivan doprinos otkrivanju, procesuiranju i kažnjavanju počinitelja, među kojima su FIJ, Carina i Poreska Administracija i druge institucije za sprovođenje zakona, kao i finansijske institucije kao što su banke, nebankarska finansijska lica i menjačnice, putem transfera novca, plaćanja ili kreditnih kanala. Pažnju treba usmeriti i na praksu međunarodne saradnje između organa gonjenja Republike Kosovo i organa gonjenja zemalja Evropske Unije, kao i zemalja koje još uvek nisu priznale Kosovo.

Neophodnost sprovođenja odredaba Krivičnog zakonika i raznih u Zakoniku o krivičnom postupku povezivanjem sa odredbama posebnog zakona koji tretira pranje novca kao krivično delo, kao i zakona o proširenim ovlašćenjima za konfiskacija imovine, ali i u međunarodnim standardima, a posebno standardima Evropske unije, zahteva da razlikuju poreska i carinska krivična dela i ona koja se odnose na pranje novca, identifikuju informacije koje mogu primaju putem FIU, Egmont, procedure za overu finansijskih prihoda od krivičnih dela i legalnih prihoda. Obuka se posebno fokusira na elemente krivičnog dela pranja novca, kao i na razliku između srodnog pranja novca i samog pranja novca, uključujući istragu i suđenje, kao i na sudsku praksu, posebno u praksi evropskih zemalja. Važno je istražiti krivične radnje, odnosno krivične aktivnosti ovih krivičnih dela i u tom pravcu se sprovode istrage.

Ciljevi

- ☉ Primenjuju pravilno zakonske odredbe koje se odnose na pravnu kvalifikaciju pranja novca i drugog organizovanog kriminala ;
- ☉ Razlikuju pranje novca u vezi sa drugim krivičnim delom i pranje novca kao posebno krivično delo;
- ☉ Sprovesti proaktivne krivične i finansijske istrage i obezbediti prihvatljive dokaze koji podržavaju podignute optužnice;

- Identifikovati kanale komunikacije na lokalnom i međunarodnom nivou kako bi se istraga usmerila u pravom smeru;
- Razvijati neformalnu i formalnu međunarodnu saradnju sa relevantnim agencijama i institucijama u oblasti finansijskih istraga, pranja novca i drugog organizovanog kriminala;
- Identifikovati izazove na koje se može susresti u pružanju informacija na međunarodnom nivou i biti u stanju da pronađe moguće rešenje;
- Učinocima ovih krivičnih dela izreći odgovarajuće krivične sankcije.

Sadržaj

- Pravni osnov, domaći i međunarodni za borbu protiv pranja novca, finansijskih istraga i drugog organizovanog kriminala;
- Elementi krivičnog dela pranje novca;
- Faze pranja novca;
- Istraga i obezbeđenje dokaza u slučajevima finansijskih istraga, pranja novca i drugog organizovanog kriminala;
- Studija slučaja iz sudske prakse Kosova (slučaj NIKUMA);
- Studija slučaja iz sudske prakse ESLJP (slučaj Zuchen protiv Holandije).

Metodologija

- Obuka, interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova, studije slučaja iz sudske prakse ESLJP.

Korisnici

- Sudije Specijalnog odeljenja, tužioci iz STRK, tužioci iz OTKD, sudije iz OTKD, stručni saradnici (različiti korisnici u dva planirana stola), policijski istražitelji

Trajanje

- Dve obuke od po dva (2) dana (jedan januar-jul i jedan septembar-decembar 2025)

Tema identifikovana iz:

- Izveštaja EU o Kosovu
- Nacionalnog plana za evropske integracije 2023-2027
- NPSSSP 2022-2026
- Izveštaja Stejt departmenta SAD
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioc)
- Strateškog plana za unapređenje pristupa pravdi 2022-2025
- Obrasca za evaluaciju nakon završene obuke
- Radionica za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024.godine

6. Krivična dela protiv službene dužnosti

Korupcija uopšte predstavlja poseban izazov za izvršioce zakona iz pogleda svakog organa koji razvija krivični postupak za ova krivična dela. Svrha ove obuke je razvijanje znanja učesnika u vezi sa krivičnim delima korupcije, sa fokusom na neka konkretna krivična dela koja su najčešće zastupljena u sudskoj praksi, razvijanje posebnih znanja za postupanje sa elementima ovih krivičnih dela, da li će se rešavati namera i svrha sticanja koristi za sebe ili drugo lice, nanošenje štete ili povreda prava drugih lica. Analiziraće se i objektivni i subjektivni elementi ovih krivičnih dela.

Kao značajno pitanje u ovoj temi, utvrđivanje objektivnih i subjektivnih elemenata ovog poglavlja krivičnih dela i posebno utvrđivanje umišljaja i svrhe koristi ili prouzrokovanja štete, kao bitnih aspekata ove kategorije krivičnih dela.

Ciljevi

- 🎯 Primeniti na pravičan način zakonske odredbe poglavlja XXXIII krivičnih dela službene korupcije i krivičnih dela protiv službene dužnosti;
- 🎯 Utvrditi objektivne i subjektivne elemente krivičnih dela iz ovog poglavlja;
- 🎯 Proširiti znanja o posledicama i opasnostima ovih krivičnih dela.

Sadržaj

- 📄 Objektivni i subjektivni elementi ovih krivičnih dela;
- 📄 Umišljaj kao subjektivni element krivičnog dela, svrha koristi ili nanošenje štete;
- 📄 Pitanje realizma ili neostvarivanja štete ili koristi;
- 📄 Ocena ubedljivih (direktnih) i posrednih dokaza;
- 📄 Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja;
- 📄 Sukob interesa, primanje mita i davanje mita;

Metodologija

- 📖 Tokom obuke će se koristiti kombinovane metode prezentacije od strane trenera i interaktivne metode kako bi se podstakla diskusija kroz praktične slučajeve.

Korisnici

 Sudije Specijalnog Odeljenja, Tužioci iz SZRK, Tužioci iz DTKD, sudije iz DTKD i stručni saradnici, policijski istražitelji.

Trajanje

 Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od :

- Izveštaja EU-a o Kosovu
- Nacionalnog plana za evropske integracije 2023-2027
- PKZMSA 2022-2026
- Izveštaja Stejt departmenta SAD
- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Strateškog plana za unapređenje pristupa pravdi 2022-2025
- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Stalnog trenera

7. Prevara u javnim nabavkama

Priroda prevare u nabavci razlikuje tri glavne faze ciklusa nabavki; pre tendera, tendera i nakon dodele ugovora. Prevare u fazama pred-tendera i tendera su složene, često omogućene nedostatkom usklađenosti sa politikom, ali takođe uključuju aktivnosti kao što su nezakoniti poslovi i korupcija, koje može biti teško otkriti. Prevara nakon sklapanja ugovora je značajno drugačija. Kada su ugovori već potpisani, većina slučajeva prevare obično uključuje preplate izvođačima, kroz lažno ili dvostruko fakturisanje, kao i plaćanja za podstandardne radove ili radove koji nisu završeni u skladu sa uslovima ugovora.

Prema Krivičnom zakoniku Republike Kosovo, krivično delo Zloupotreba i prevara u javnim nabavkama, član 415 predviđa: „Ko svesno prekrši pravila javne nabavke prilikom ponude za dodelu ugovora o javnoj nabavci, lažnim predstavljanjem dokumentaciju, ugovore od nezakonite tajne ili preuzima bilo koji drugi nezakoniti postupak u cilju prevare u postupcima javnih nabavki i u cilju uticaja na odluku ugovornog autoriteta u postupku javne nabavke“ U kontekstu otkrivanja korupcije i prevare , bilo bi korisno da državni tužioci i sudije budu upoznati sa specifičnim fazama prevare i korupcije u ciklusu javnih nabavki, kako je regulisano ZJN, jer svaki ciklus može biti izložen specifičnim rizicima tokom procesa javnih nabavki, što mogu biti različite vrste lažnih šema i korumpiranih. Kombinacija određenih indikatora treba da bude alarm za državne tužioce da je prevara ili korupcionaška šema možda uticala na ugovor o nabavci. Dakle, da bismo razumeli korupciju u javnim nabavkama, važno je razumeti proces nabavke. Kao što je gore pomenuto, generalno postoje tri faze procesa javnih nabavki: faza pre tendera, faza tendera i faza nakon tendera. Rizici od prevare i korupcije postoje tokom čitavog ciklusa nabavke.

Ciljevi

- 🎯 Razumeju definiciju krivičnog dela zloupotrebe i prevare u nabavci;
- 🎯 Identifikovati šeme prevare i korupcije u fazama nabavke;
- 🎯 Identifikovati crvene zastavice u javnim nabavkama;
- 🎯 Razlika između administrativnih prekršaja i krivične odgovornosti;
- 🎯 Metode prevare i zloupotrebe u javnim nabavkama;
- 🎯 Razumeju definiciju upravljanja ugovorima;
- 🎯 Proces upravljanja ugovorom.

Sadržaj

- Krivično delo i prevara u nabavci;
- Teškoće istrage krivičnog dela zloupotrebe i prevara u javnim nabavkama;
- Faze javnih nabavki;
- Metode i tehnike istraživanja;
- Indikatori prevare u fazama javnih nabavki;
- Integritet u javnim nabavkama.

Metodologija

- Obuka, interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova, studije slučaja iz sudske prakse ESLJP.

Korisnici

- Sudije Specijalnog Odeljenja, Tužioci iz SZRK, Tužioci iz DTKD, sudije iz DTKD i stručni saradnici, policijski istražitelji.

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od:

- PKZMSA 2022-2026
- Nacionalnog plana za evropske integracije 2023-2027
- BIRN
- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Izveštaja EU o Kosovu
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Preporuke trenera nakon obuke
- Stalnog trenera
- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024

8. Nasilni ekstremizam, oblici ekstremizma, radikalizam i terorizam

Terorizam i dalje ostaje jedna od glavnih bezbednosnih pretnji, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou, ugrožavajući ne samo život i imovinu pojedinca, već i demokratske vrednosti i sam način funkcionisanja društva. Država ima obavezu i snosi glavnu odgovornost za sprečavanje i borbu protiv terorizma, kao i za poštovanje i zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda. Sprečavanje i borba protiv terorizma i dalje ostaje jedan od glavnih strateških prioriteta Republike Kosovo. Strategija za borbu protiv terorizma, kao i druge zakonodavne i političke mere u ovoj oblasti, odnose se na strateški prioritet „Dobro upravljanje i vladavina prava“. Zbog prisustva elemenata ekstremizma i radikalizma koji dovode do terorizma, sačinjen je niz važnih pravnih instrumenata u kojima je u fokusu efikasna borba protiv ovih nezakonitih pojava, uvek iz pogleda instrumenata pravosudnog sistema, odnosno krivično gonjenje i suđenje. Uzimajući u obzir potrebu za povećanjem profesionalnih kapaciteta sudija i tužilaca, ali i drugih službenika agencija za provođenje zakona, smatra se da je neophodno da ova zajednica izvršitelja zakona iskoristi ove cikluse obuke u cilju povećanja znanja, veštine i kompetencije u funkciji delotvorne, nezavisne i profesionalne prevencije, istrage i prosuđivanja.

Ciljevi

- 🎯 Unaprediti znanja o nacionalnom i međunarodnom pravnom okviru protiv nasilnog ekstremizma, radikalizma i terorizma;
- 🎯 Razumeti nasilni ekstremizam i radikalizam koji favorizuju terorizam;
- 🎯 Demonstrirati tehniku istraživanja i dokazivanja nasilnog ekstremizma, radikalizma i terorizma, sa posebnim naglaskom na ljudske slobode i prava, međunarodnu saradnju i zaštitu žrtava;
- 🎯 Uporediti veze između nasilnog ekstremizma, radikalizma i terorizma;
- 🎯 Primeniti zakon o krivičnim sankcijama protiv počinitelja krivičnih dela nasilnog ekstremizma, radikalizma i terorizma.

Sadržaj

- 📄 Nacionalni i međunarodni zakonski okvir protiv nasilnog ekstremizma, radikalizma i terorizma;
- 📄 Borba protiv nasilnog ekstremizma i radikalizma koji favorizuju terorizam;
- 📄 Nacionalna strategija protiv nasilnog ekstremizma, radikalizma i terorizma na Kosovu;
- 📄 Sprečavanje nasilnog ekstremizma, radikalizma i terorizma, kao strateškog fokusa antiterorističkih napora;

- Odnos nasilnog ekstremizma, radikalizacije i terorizma i drugih krivičnih dela.
- Oblici i finansiranje terorizma.

Metodologija

- Obuka, interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova, studije slučaja iz sudske prakse ESLJP.

Korisnici

- Sudije Specijalnog Odeljenja, Tužioci iz SZRK, Tužioci iz DTKD, sudije iz DTKD i stručni saradnici, policijski istražitelji.

Trajanje

- Obuka će trajati tri (3) dana.

Tema je identifikovana od:

- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Stalnog trenera
- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024

9. Sajber kriminal

Sa povećanjem upotrebe interneta i sofisticiranih tehnika, slobodno se može reći da smo u tehnološkoj revoluciji, zbog čega je sajber kriminal izazov za današnje društvo. Poseban značaj u svakodnevnom životu dobija korišćenje novih informacionih tehnologija i posebno interneta. Ova pojava utiče ne samo na aktivnosti organizacije, bilo državne ili privatne, uključene u sferu poslovanja ili neprofitne delatnosti, već može da utiče i na običnog čoveka u njegovoj svakodnevnoj delatnosti, u njegovoj privatnoj ili profesionalnoj oblasti. Kao i svaka nova tehnologija koja je dostupna velikom broju korisnika, Internet predstavlja ne samo dobre stvari i prednosti, već u isto vreme i niz problema.

Borba protiv sajber kriminala je veoma izazovna, posebno nakon pandemije imamo primetan porast ovih zločina. Zbog dinamične prirode tehnologije, modus operandi pojedinaca uključenih u ove aktivnosti se često menja, što ih čini težim za zaustavljanje. Sajber prostor danas je jedan od najvećih pravnih izazova koji je podstakao još jedan oblik kriminala, stvarajući okruženje za nove metode kriminala, sada se gotovo svi zločini mogu počinuti uz korišćenje računara. Sajber kriminal je pojava koja pogađa brojne kompetencije, kao što su one iz oblasti informatike, energetike, kriminologije, ekonomije, medicine, pravosuđa i mnogih drugih oblasti.

Budući da je već neko vreme „liberalizovana“ tehnologija, nema sumnje da su koristi koje donosi korišćenje ove tehnologije velike. Prema strategiji sajber bezbednosti Evropske unije, sajber kriminal se generalno odnosi na širok spektar različitih kriminalnih aktivnosti, gde su računari i informacioni sistemi angažovani ili kao primarna sredstva ili kao primarna meta. Sajber kriminal uključuje tradicionalna krivična dela (npr. prevara, falsifikovanje i krađa identiteta), krivična dela u vezi sa sadržajem (npr. onlajn distribucija dečje pornografije ili podsticanje na rasnu mržnju), kao i krivična dela koja su jedinstvena za računarske i informacione sisteme (npr. napadi na informacione sisteme, uskraćivanje usluge i robe). Na osnovu velikog razvoja informacione tehnologije, sudije i tužioci moraju biti spremni da sude o sajber kriminalu i ispituju elektronske dokaze. Iako su u mnogim zemljama organi za sprovođenje zakona ojačali svoje kapacitete za istragu sajber kriminala i obezbeđivanje elektronskih dokaza, to nije slučaj sa sudijama i tužiocima.

Iskustvo pokazuje da u većini slučajeva, sudije i tužioci imaju poteškoća da se nose sa novom realnošću sajber sveta. Iz tog razloga, potrebni su posebni naponi da se sudije i tužioci osposobe za pravno gonjenje i suđenje sajber kriminala i da koriste elektronske dokaze kroz obuku, umrežavanje i specijalizaciju. Kriptovalute su postale veoma istaknuta i kontroverzna tema čak i među profesionalcima iz privatnog i javnog sektora koji se bave sprečavanjem i borbom protiv pranja novca. Najpoznatija kriptovaluta, Bitcoin je izazvao veliko interesovanje, posebno jer mediji nastavljaju da se bave brojnim istragama i tužbama visokog profila širom sveta.

Ova obuka ima za cilj da se obrati publici agencijama za sprovođenje zakona, tužiocima i predstavnicima Finansijsko-obaveštajne jedinice (FOJ) koji se bave finansijskim istragama, krivičnim gonjenjima u vezi sa privrednim kriminalom i povraćajem nezakonite imovine.

Obuka će istražiti i produbiti iskustvo i stručnost praktičara iz kancelarije tužioca i FOJ u praćenju nelegalnih finansijskih tokova kanalisanih kroz kriptovalute.

Ciljevi

- Proširiti znanje o sajber kriminalu kao krivičnom delu u domaćem zakonodavstvu;
- Identifikovati oblast sajber kriminala – trendovi i instrumenti;
- Unaprediti znanje o tehnologiji uključenoj u sajber kriminal;
- Pravilno primeniti zakonodavstvo, procedure i praksu u vezi sa elektronskim dokazima;
- Procesno pravo/istražne mere u domaćem zakonodavstvu;
- Prepoznavanje međunarodnog zakonodavstva i međunarodne saradnje.

Sadržaj

- Znanje u vezi sa sajber kriminalom;
- Zaštita tajnih podataka radi zaštite državne bezbednosti;
- Krivična dela u vezi sa sajber kriminalom;
- Elektronski dokazi u krivičnom postupku;
- Obezbeđivanje i čuvanje elektronskih dokaza;
- Međunarodna saradnja;
- Pružanje dokaza sa društvenih mreža;
- Zaplena.

Metodologija

- Obuka, interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova, studije slučaja iz sudske prakse ESLJP.

Korisnici

Sudije, tužioci, stručni saradnici, pravni službenici.

Trajanje

Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od :

- Preporuke trenera nakon obuke
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024

10. Zaštićeni svedoci i svedoci saradnici

Zakonik o Krivičnom Postupku Kosova prepoznaje kao posebnu kategoriju svedoke i oštećene, kojima je, zbog ozbiljne opasnosti koja pretili njima ili članovima njihovih porodica, potrebna zaštita. U praksi je mnogo slučajeva da žrtve i svedoci ne svedoče zbog osećaja opasnosti po zdravlje, život i imovinu i članove porodice. Dakle, u krivičnom postupku zaštititi žrtve i svedoka treba posvetiti dužnu i posebnu pažnju, kako se ne bi plašili svedočenja i što više saradivali sa organima reda, s jedne i sa druge strane. da osiguraju svoje zdravlje, život i bogatstvo.

Budući da u sudskoj praksi i dalje postoje dileme kako postupati u slučajevima svedoka i zaštićenih žrtava, tokom ove obuke biće postavljena sledeća pitanja: Šta podrazumevamo pod ozbiljnim rizikom? Šta je anonimnost? Koja je razlika između zaštićenih svedoka od javnosti i anonimnih svedoka? Koja je razlika između odredbi ZKPK-a o neophodnim merama za zaštitu oštećenih i svedoka, u odnosu na odredbe Zakona o zaštiti svedoka? Koje procedure treba poštovati da bi se zaštitio oštećeni i svedok itd. Davanje tačnih i jasnih odgovora na ovakva pitanja dovešće do bolje i pravednije primene zakonskih odredbi za zaštitu svedoka i žrtava.

Učesnicima će biti omogućen pristup praktičnim slučajevima pripremljenim posebno za ovu obuku, gde se vide uspehi i neuspehi u slučaju zaštite svedoka i povređenih. U većini slučajeva, glavno pitanje je očekivani ishod bilo koje istrage ili optužnice. Međutim, postoje alternative koje sud podržava, kao što je sporazum o priznanju krivice. Prvi razlog zbog kojeg državni tužilac traži alternative je unapređenje istrage, jer sporazumi o priznanju krivice mogu rezultirati tako da okrivljeni postane svedok saradnik. Na ovaj način okrivljeni može da pruži dodatne dokaze protiv drugih lica koja su počinila krivična dela i na taj način unapredi istragu. Ovo je važno sredstvo za složene istrage, posebno za organizovani kriminal i korupciju.

Kako se preuzima inicijativa za pregovore o sporazumu? Koji su zakonski uslovi za postizanje sporazuma? U kojim fazama se može postići sporazum o priznanju krivice? Koje su koristi države, a šta optuženi? Koje kazne se mogu preporučiti u sporazumu? Koja je uloga suda u postizanju sporazuma o priznanju krivice? Ovaj program je osmišljen da objasni mogućnost postizanja sporazuma o priznanju krivice, korake koje moraju preduzeti strane u postupku u vezi sa otpočinjanjem pregovora za postizanje sporazuma, opis postupanja svih strana u okviru pregovora do izjašnjanje o sporazumu, ispunjenost zakonskih uslova da sporazum bude prihvaćen od strane suda, kao i uloga svakog državnog organa u postizanju sporazuma o priznanju krivice.

Ciljevi

- Razumeti ulogu i status zaštićenih svedoka;
- Zakonski uslovi za dodelu zaštitnih mera i anonimnost su različiti;

- Analizirati sporazum o priznanju krivice;
- Proceniti zakonske uslove i faze postupka u kojima se može postići sporazum;
- Odlučiti o kaznama koje se mogu preporučiti u sporazumu;
- Proceniti program zaštite svjedoka;
- Razumeti ulogu i status svedoka saradnika u krivičnom postupku.

Sadržaj

- Zaštita oštećenih i svedoka u krivičnom postupku;
- Zahtevi za zaštitne mere ili anonimnost;
- Nalozi o zaštiti i anonimnosti;
- Uslovi pregovora o priznanju krivice;
- Prava žrtve i oštećenog u slučajevima sporazuma o priznanju krivice;
- Razmatranje sporazuma o priznanju krivice.
- Uslovi sporazuma sa svedocima saradnicima;
- Status i uloga svedoka saradnika u krivičnom postupku;
- Izjava svedoka saradnika u krivičnom postupku;
- Smanjenje kazne svedocima saradnika nakon presude.

Metodologija

- Obuka, interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova, studije slučaja iz sudske prakse ESLJP.

Korisnici

- Sudije, tužioci, stručni saradnici, pravni službenici

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od:

- Stalnog trenera
- Izveštaja Euleksa
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

11. Sprovođenje smernica kaznene politike

Svrha ove obuke je razvijanje znanja učesnika u vezi sa primenom Smernica za kaznenu politiku, sa fokusom na opšte smernice, kao i na konkretne smernice koje su važne za ujednačavanje izrečenih kazni. Takođe, svrha obuke je doslovno sprovođenje metoda odmeravanja kazne od strane svih sudija, ali istovremeno da tužioci i branioci žrtava mogu da doprinesu rasvetljavanju okolnosti pred sudom koje bi uticale na pravilno odmeravanje kazne, u skladu sa smernicama kaznene politike.

Kaznena politika predstavljala je stalni izazov sudijama u utvrđivanju olakšavajućih i otežavajućih okolnosti pri određivanju vrste i visine kazne. Generalno, utvrđeni su značajni problemi i nejednak tretman počinitelaca krivičnih dela i nedoslednost u odmeravanju kazne, što je direktno uticalo na smanjenje transparentnosti i poverenja javnosti. U cilju otklanjanja ovih nedostataka, Vrhovni sud Kosova je izdao vodič za kaznenu politiku i tabelu za određivanje kazne za učinioca krivičnog dela i izvršenog krivičnog dela. Istovremeno, formirana je Konsultativna komisija za kaznenu politiku, koja kontinuirano prati pojave i izazove sa kojima se sudije susreću u slučaju sprovođenja smernica kaznene politike, a tokom svog rada kontinuirano daje konkretna uputstva u vezi sa usklađivanjem kaznene politike, koji će biti predstavljeni i razmatrani na ovim stolovima koji se planiraju organizovati. Aspekt kaznene politike pokazuje se ne samo kao problem pravosuđa, već i tužilaštva, pa su iz tog razloga izdate Smernice za ulogu državnog tužioca sa ciljem da se pojasni i objasni uloga državnog tužioca u svim fazama krivičnog postupka u pripremi, prikupljanju obaveštenja i uspešnom iznošenju istih pred sud na ročištu za odmeravanje kazne.

Kao važno pitanje u ovoj temi, primena opšteg Vodiča i konkretnih smernica, definisanje olakšavajućih i otežavajućih okolnosti i posebno pogrešna primena ovih okolnosti sa fokusom na ocenu elemenata krivičnog dela kako se pojavljuju otežavajuće okolnosti.

Ciljevi

- 🕒 Analizirati sprovođenje opštih smernica i posebnih smernica i rad Konsultativne komisije za kaznenu politiku;
- 🕒 Razumeti vodič za ulogu tužioca u kaznenoj politici;
- 🕒 Primeniti relevantne okolnosti u slučaju izricanja kazne;
- 🕒 Analizirati značaj pravičnog i tačnog utvrđivanja olakšavajućih i otežavajućih okolnosti.

Sadržaj

- Delatnost Konsultativne komisije za kaznenu politiku;
- Sprovođenje smernica za kaznenu politiku sa fokusom na Opšti vodič;
- Metodologija sprovođenja smernica za merenje kazne;
- Olakšavajuće i otežavajuće okolnosti prilikom izricanja kazne;
- Metodologija procene okolnosti kategorije odgovornosti i štete;
- Podela kategorija za merenje kazne za krivična dela korupcije;
- Ujednačavanje prakse za merenje uticaja obuke;
- Sednice za izricanje kazne;
- Priprema, ubedljiva argumentacija za određivanje odgovarajuće kazne pred sudom.

Metodologija

- Tokom obuke korišćiće se kombinovane metode počevši od prezentacije trenera, a korišćiće se i interaktivne metode kako bi se podstakla diskusija kroz analizu praktičnih slučajeva.

Korisnici

- Sudije, tužioci i stručni saradnici svih nivoa.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan(1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)

12. Posebne istražne mere

Svrha ove obuke je da učesnicima pruži teorijska i praktična znanja u slučaju primene relevantnih odredbi za dobijanje informacija u fazi istrage, odnosno sprovođenja tajnih i tehničkih mera posmatranja i istrage. Dakle, cilj tretmana na ovim predavanjima su zakonske odredbe koje regulišu pitanje istrage, obustave, obustave i nastavka istrage, kao i uvođenje posebnih istražnih postupaka u toku krivičnog postupka u fazi istrage. Krivična istraga je jedna od glavnih faza krivičnog postupka. Tokom krivične istrage, tužilac je u mogućnosti da obezbedi da se prikupljanje dokaza vrši u skladu sa zakonom i da se pravilno čuvaju i analiziraju, kako bi se mogli koristiti na sudu. Ukratko, uloga tužioca u istrazi je prilično važna i uključuje sledeće elemente: da obezbedi da se istražni rad fokusira na elemente krivičnog dela; osigurati da je rad tokom istrage strukturiran i koordinisan; obezbedi da se dokazi prikupljaju u skladu sa zakonom; osigurati da se dokazi pravilno čuvaju; osigurati da se dokazi pravilno analiziraju; i osigurati da se dokazi mogu koristiti na suđenju. Jedna od najvažnijih oblasti ili tema su, međutim, posebne istražne postupke i njihovo sprovođenje, koje se preduzimaju u slučajevima ozbiljnog kršenja ili mešanja i ograničavanja osnovnih ljudskih prava i sloboda prema optuženom i drugim licima. Iz tog razloga treba sprečiti samovolju nadležnih organa u sprovođenju ovih mera zbog opasnosti od povrede ili ograničenja prava koja čuvaju integritet i tajnost lične komunikacije lica uključenih u ove mere.

Svrha sprovođenja ovih mera je bila i jeste sprečavanje izvršenja krivičnih dela, efikasnije otkrivanje krivičnih dela, kao i gonjenje učinioca krivičnih dela u slučajevima kada ona ne mogu da budu otkrivena drugim istražnim postupcima. Zakonikom o Krivičnom Postupku predviđeno je 12 posebnih istražnih postupaka, tako da neke od njih, koje manje zadiru u prava građana, ovlašćuje državni tužilac, dok druge ovlašćuje sudija za prethodni postupak, u zahtev tužioca država. Ove mere nesumnjivo utiču na privatnost života čoveka i njegova prava na slobodu i za njih je zakonom uslovljena i dozvola za izdavanje ovih mera, ali će se radi sprečavanja počinilaca krivičnih dela primenjivati kada se sazna ili otkrivanje počinioca krivičnog dela ne može se postići drugim merama, a ljudska prava će biti ugrožena što je manje moguće. Ustav Republike Kosovo, član 36, „Pravo na privatnost“, predviđa da „Svako uživa pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, nepovredivost svog doma i tajnost prepiske, telefonske i druge komunikacije“. Kao što znamo, (pozitivna) zaštita privatnog i porodičnog života u okviru Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima predviđena je u dva člana, članu 8 i 12, koji definišu da „svaki pojedinac ima pravo na poštovanje privatnog i porodični život, prebivalište i prepiska“ (prvi stav).

Ciljevi

- 🎯 Identifikovati slučajeve kada je primena prikrivenih mera dozvoljena i za koja krivična dela su mere dozvoljene;
- 🎯 Razumeju prirodu i granice upotrebe određenog prikrivenog oruđa, proporcionalnost i neophodnost;

- Identifikovati uslove i kriterijume upotrebe, subjekte protiv kojih se mogu koristiti, njihovo trajanje, metod itd.;
- Proceniti rukovanje i uništavanje materijalnih i ličnih podataka dobijenih kao rezultat korišćenja ovih tajnih mera;
- Identifikovati odgovornost policijskih službenika u njihovoj upotrebi i odgovornosti u vezi sa ovlašćenjem i primenom mera;
- Procenite prihvatljivost dokaza i informacija prikupljenih kao rezultat njihove upotrebe.

Sadržaj

- Izrada plana istrage;
- Pružanje dokaza u fazi istrage;
- Pokretanje, obustavljanje, prekid i nastavak istrage;
- Svrha i vrste posebnih istražnih postupaka;
- Zakonski uslovi i nalozi za posebne istražne postupke;
- Sprovođenje i trajanje posebnih istražnih postupaka;
- Prihvatljivost dokaza obezbeđenih posebnim istražnim postupcima.

Metodologija

- Obuka, interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova, studije slučaja iz sudske prakse ESLJP.

Korisnici

- Sudije, tužioci, stručni saradnici, pravni službenici, policijski istražitelji.

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od :

- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Institucije narodnog advokata - INA
- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024

13. Krivična dela protiv polnog integriteta

Osetljivost krivičnih dela protiv polnog integriteta zahteva detaljniji tretman kako bi se otklonile dileme oko činjenice da zakonske odredbe ostavljaju prostora za tumačenje i zabunu. Takođe, u okviru poglavlja krivična dela protiv polnog integriteta, između ostalog, predviđena su i neka dela koja utiču na polni integritet dece. Pravedna primena zakonskih odredbi iz ovog poglavlja često se predstavlja kao izazov za sudije i tužioce, uključujući oprez prilikom prijema izjave žrtve, posebno deteta žrtve, primena zakonskih odredbi ZPM-a u vezi sa primanjem izjave žrtve više nije više od dva puta u toku odvijanja krivičnog postupka, pojašnjenje-tumačenje zakonskih odredaba o (ne)davanju pristanka deteta na radnje okrivljenog prema detetu, prisustvo lica koja moraju biti prisutna prilikom oduzimanja saopštenje, unapređenje saradnje i institucionalne koordinacije za maksimalnu bezbednost žrtve tokom čitavog pravnog procesa, razvoj znanja u primeni državnog protokola za postupanje u slučajevima seksualnog nasilja od strane svih profesionalaca koji učestvuju. Šta znači seksualni integritet, koja je razlika između seksualnog napada i seksualnog uznemiravanja, koja je razlika između žrtve i povređene osobe.

Ciljevi

- 📌 Proširivanje znanja u vezi sa krivičnim postupkom kada je dete žrtva;
- 📌 Analiziranje i prikaz oblika silovanja i drugih postupaka u vezi sa seksualnim integritetom;
- 📌 Sprovođenje zakonskog ograničenja u pogledu prijema izjave deteta žrtve i prisustva neophodnih predstavnika institucija;
- 📌 Psihološki aspekti tokom tretmana dece žrtava seksualnog nasilja.

Sadržaj

- 📖 Krivična dela iz Poglavlja XX Krivičnog Zakonika Republike Kosovo,
- 📖 Zlostavljanje ili seksualna eksploatacija osoba sa mentalnim poremećajima ili mentalnim ili emocionalnim invaliditetom;
- 📖 Obezbeđivanje materijalnih i ličnih dokaza;
- 📖 Medicinski i forenzički pregledi žrtve i izvršilaca.
- 📖 Prijem izjave žrtve – dete žrtva
- 📖 Briga u pristupu zbog osetljivosti dece žrtava;
- 📖 Poštovanje poverljivosti postupka i privatnosti deteta;
- 📖 Poznavanje državnog protokola i njegove primene;
- 📖 Međuinstitucionalna saradnja u sprovođenju potrebnih postupaka u vođenju predmeta i osiguranja.

Metodologija

 Obuka, interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova, studije slučaja iz sudske prakse ESLJP.

Korisnici

 Sudije, tužioci, stručni saradnici, pravni službenici, advokati žrtava, policajci.

Trajanje

 Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od:

- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužiocima)
- Strategije zaštite od nasilja u porodici 2021-2026
- Nacionalnog programa za ljudska prava

14. Krivični postupak učinioaca sa duševnim smetnjama

Zakonik o Krivičnom Postupku definiše osobe sa duševnim smetnjama kao posebnu kategoriju izvršilaca krivičnih dela, tako da ZKP takođe predviđa poseban postupak u slučajevima kada su ova lica uključena kao izvršioci krivičnih dela. Posebno psihičko stanje u kome se nalazi ova kategorija učinilaca krivičnih dela opravdava određivanje posebnih zakonskih mera, odnosno mera obaveznog psihijatrijskog lečenja, kao reakcije na njih za krivična dela koja čine. Takođe, uslovi za izricanje ovih mera i način njihovog izvršenja uslovljeni su psihičkim stanjem učinioaca krivičnog dela. Odlučno utvrđivanje vrste mera obaveznog psihijatrijskog lečenja i zakonskih uslova za izricanje ovih mera, ima dvostruki značaj i to: zaštita društva od krivičnog ponašanja neodgovornih lica i sa smanjenom suštinskom odgovornošću i zaštita dostojanstva lica neodgovornih i sa smanjenom bitnom odgovornošću, učinioaca krivičnih dela. Analizirajući uslove za izricanje ovih mera i cilj koji se postiže njihovim izvršenjem, vidimo da su neodgovornost učinioaca krivičnog dela i rizik od ponavljanja krivičnog ponašanja ključni faktori za izricanje ovakvih mera. Ova obuka će se fokusirati na analizu postupka koji se vodi protiv učinilaca sa duševnim smetnjama, veštačenje, određivanje mere pritvora ovim licima, zakonsko određivanje vrste mera obaveznog psihijatrijskog lečenja, uslove i uslove sudski postupak izreke, za način njihovog izvršenja na jasan način gde se definišu subjekti kojima su posvećeni i cilj koji se njima želi postići.

Ciljevi

- Unapređenje znanja o krivičnom postupku protiv psihičkih smetnji;
- Proceniti uslove i zakonske kriterijume u vezi sa određivanjem pritvora za učinioce sa duševnim smetnjama;
- Analiziranje obaveznih mera lečenja.

Sadržaj

- Osobine krivičnog postupka protiv duševnih smetnji;
- Pritvor za lica sa duševnim smetnjama;
- Psihijatrijski pregled;
- Određivanje mera obaveznog psihijatrijskog lečenja;
- Izazovi u sprovođenju postupaka sa učiniocima sa psihičkim smetnjama;
- Analiza izveštaja OEBS-a.

Metodologija

- Primena interaktivne metodologije, diskusija i primena praktičnih grupnih slučajeva.

Korisnik

 Sudije, tužioci, stručni saradnici, branioci žrtava.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Preporuke trenera nakon obuke
- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024

15. Suđenje u odsustvu

Prema odredbi KZPK u slučajevima kada se prisustvo okrivljenog ne može obezbediti nakon razumnih napora, suđenje se može održati i bez prisustva okrivljenog. Ova izmena u postupku izvršena je na osnovu Direktive (EU) 2016/343 Parlamenta i Evropskog Saveta od 9. marta 2016.godina. Institut suđenja u odsustvu je inkorporiran jer je u mnogim slučajevima bilo teškoća da se obezbedi prisustvo okrivljenog u postupak, u kom slučaju je nastupila zastarelost krivičnog gonjenja, ali su okrivljeni u nekim slučajevima izbegli pravdu, posebno za krivična dela genocid, ratni zločin, zločin protiv čovečnosti ili za druga krivična dela koja su prema međunarodnom pravu ne zastarevaju, kao i krivično delo teško ubistvo. Suđenje u odsustvu primenjuje se na sva krivična dela kada su za to ispunjeni zakonski uslovi. Uslovi koji moraju biti ispunjeni da bi se suđenje održalo u odsustvu su prisustvo okrivljenog na glavnom pretresu najmanje jednom (bilo na prvom ili sudskom pretresu) i obaveštenje o obavezi da prisustvuje glavnom pretresu kao i podatak da se u suprotnom suđenje može nastaviti ako je optuženi dobrovoljno odsutan. Međutim, kriterijum prisustva okrivljenog ima izuzetak kada su u pitanju krivična dela koja nisu propisana članom 104. KZRK. Za razliku od predmeta po prvom kriterijumu, u slučajevima suđenja u odsustvu za krivična dela iz člana 104. Krivičnog zakonika, prema stavu 7. člana 303. KZ, osuđeno lice ima pravo na bezuslovno ponavljanje suđenja, automatski i kompletno na zahtev.

Ciljevi

- 🎯 Da razumeju ispunjenost zakonskih uslova za održavanje suđenja u odsustvu;
- 🎯 Da razumeju pojavu optuženog na početnom ročištu za održavanje suđenja u odsustvu iu sudskom preispitivanju;
- 🎯 Da procene aspekte lokalnog i međunarodnog zakonodavstva u vezi sa suđenjem u odsustvu.

Sadržaj

- 📄 Zakonski uslovi za održavanje suđenja u odsustvu;
- 📄 Prisustvo optuženog na početnom i sudskom ispitivanju;
- 📄 Ročište za utvrđivanje odsustva okrivljenog i održavanje glavnog pretresa u odsustvu.
- 📄 Razumni naponi da se optuženi nađe;
- 📄 Obaveštenje okrivljenog u vezi sa presudom;
- 📄 Ponovljeno suđenje u slučajevima suđenja u odsustvu.

Metodologija

 Primena kombinovanih metoda obuke, interaktivne diskusije, proučavanje praktičnih slučajeva, grupni rad, odluke ESLJP, itd.

Korisnici

 Sudije i tužioci.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Izveštaj o praćenju pravosudnih procesa na Zapadnom Balkanu
- Radionica za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024. godine
- Dokument politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

16. Artikulacija i podrška optužnicama/sudskim odlukama – pravno pisanje

Tokom ove sesije, učesnici će biti informisani o značaju pravnog pisanja, karakteristikama koje ga čine održivim, kao što su jasnoća, preciznost, sažetost i analitička komponenta. Optužnice i sudske odluke treba da imaju za cilj da opišu i analiziraju pravna pitanja, daju jasne argumente i artikulacije i potkrepljuju pravno zasnovane zaključke. Moraju biti jasni i jednostavni, da imaju jasnu strukturu, da imaju jednostavan i jasan jezik, da se izbegnu složene i dugačke rečenice, da imaju tačnost i izlaganje potpunih i tačnih činjenica, da imaju logičnu strukturu sa jasnim iznošenjem argumenata, hronološkim redosledom činjenica i pravnu analizu. Argumenti moraju biti zasnovani na činjenicama i poštenom tumačenju zakona bez uključivanja emocija i predrasuda i imati što je moguće manje grešaka u pravopisu ili gramatici koje bi mogle narušiti kredibilitet dokumenta. Pravno pisanje predstavlja jedan od glavnih faktora kvaliteta sudskih procesa. Pravno pisanje mora da sadrži jasnu i objektivnu analizu koja pomaže u sudskim procesima. Elementi krivičnog dela sajber kriminala, borba protiv sajber kriminala u zemlji i inostranstvu

Ciljevi

- Prepoznaju važnost pravnog pisanja;
- Unapređuju znanja o osnovnim pravilima pisanja pravnih akata i dokumenata;
- Upoznaju metodologiju i standarde pravnog pisanja.

Sadržaj

- Značaj, standardi i principi pravnog pisanja;
- Metodologija korišćenja formule IRAK;
- Pravno obrazloženje;
- Sastavljanje sudskih odluka;
- Korišćeni jezik, struktura, pravopis, zaključak i zaključci;
- Zaključci i argumenti se pravilno obrazlažu i potkrepljuju;
- Podnošenje pravnih lekova koji se odnose na odgovarajući pravni osnov;
- Priprema suštinskih materijala (izveštaja, pisama, dokumenata) u celini;
- Pravilno predstavljanje predmeta na sudu.

Metodologija

- Obrada i prikaz predmeta iz sudske prakse i grupnog rada.

Korisnici

- Sudije, tužioce, stručni saradnici.

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Temu identifikovao:

- Obrazac za evaluaciju nakon završene obuke
- Akcioni plan strategije za vladavinu prava 2025-2026
- Upitnik za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Preporuke trenera nakon sesija obuke u AP
- Radionica za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024. godine
- UNDP

17. Ratni zločini

Istraga i suđenje za ratne zločine na Kosovu predstavlja novi izazov za pravosudni sistem na Kosovu. U pravnom sistemu Kosova, tri (3) pravna okvira primenjuju se tokom tretiranja predmeta ratnih zločina: (1) pravila međunarodnog prava (2) pravila prava bivše Jugoslavije i (3) pravila zakon Republike Kosovo. Kosovski pravosudni i tužilački sistem prošao je kroz teška vremena, a naponi da se krivično gone i kazne oni koji su počinili ratne zločine i dalje traju. Moramo se setiti da ratni zločini nisu samo pravno pitanje; oni su teška povreda morala i ljudskih prava, duboko utičući na duh pogođenih zajednica i ostavljajući ožiljke koji će se osećati dugi niz godina. Tokom ovih 25 godina uloženi su veliki naponi da se pred lice pravde privedu oni koji su počinili zločine tokom rata. Ovi naponi su uključivali uspostavljanje pravednih i nezavisnih struktura, podršku žrtvama i osiguranje tačne i potpune dokumentacije zločina. Međunarodna pomoć i posvećenost lokalnih institucija bili su od suštinskog značaja u ovom procesu i mi smo posvećeni da nastavimo da podržavamo ove napore svim našim resursima. Važno je naglasiti da su ratni zločini na Kosovu, tokom ovih 25 godina, prošli kroz tri različita vremenska perioda. Prvi period obuhvata vreme kada se ratnim zločinima bavila Misija Ujedinjenih nacija na Kosovu, poznata kao UNMIK.

U to vreme, kosovski tužioci i sudije su imali malo, da ne kažemo uopšte, pristup ovim predmetima, jer je to bila isključiva nadležnost UNMIK tužilaca i sudija. Drugi period uključivao je vreme kada se ratnim zločinima bavila Misija vladavine prava Evropske unije na Kosovu, poznata kao EULEKS. Čak i tokom ovog perioda, predmeti ratnih zločina su bili isključiva nadležnost tužilaca i sudija EULEKS-a, dok su kosovski tužioci i sudije imali vrlo malo pristupa. Treći period je počeo oko juna 2018. godine, procesom poznatim kao „Period prenosa ovlašćenja i dosijea sa tužilaca EULEKS-a na lokalne tužioce“. Ovaj proces se nastavio tokom 2018.godine i završio se krajem te godine. Kao rezultat toga, dobili smo oko 1000 dosijea od EULEKS-a. Suočavajući se sa ovim novim izazovom, Tužilački savet Kosova je usvojio Strategiju za ratne zločine, gde smo definisali naš institucionalni pristup ovoj situaciji.

Tretman žrtava rata, posebno žrtava seksualnog nasilja, tokom istrage i suđenja za ratne zločine predstavlja specifičan izazov. Postojeći pravni okvir pruža zakonske garancije za prava žrtava i žrtava seksualnog nasilja, u slučaju ratnih zločina. Postoje dva važna zakona koji daju garancije da će žrtve, uključujući žrtve seksualnog nasilja, dobiti odgovarajuću podršku. Zakonik o krivičnom postupku predviđa mnoštvo procesnih prava za žrtvu ratnog zločina, prava koja žrtva može koristiti u toku sudskog procesa. Takođe, Zakon o naknadi štete žrtvama krivičnih dela je poseban zakon, koji definiše prava žrtava u ostvarivanju imovinskopravnih zahteva, u slučajevima kada je žrtva žrtva krivičnog dela.

Novi pravni okvir, koji se primenjuje od 2023. godine, uspostavio je novi proceduralni standard: suđenje u odsustvu za slučajeve krivičnih dela po međunarodnom pravu. Ovim zakonskim okvirom odlučno je određeno koji kriterijumi moraju biti ispunjeni za vođenje predmeta ratnih zločina u odsustvu, koji su procesnopravni uslovi koji moraju biti ispunjeni tokom istrage i suđenja da bi se predmet ratnih zločina vodio. Ova obuka ima za cilj da na osnovu uočenih praktičnih nedostataka, čak iu slučajevima koji su dobili epilog, podignu svoje profesionalne kapacitete u domaćim i međunarodnim praktičnim predmetima za ratne zločine.

Ciljevi

- 🎯 Unapređenje znanja za istragu i suđenje u predmetima ratnih zločina;
- 🎯 Unapređenje znanja o oblicima krivične odgovornosti za ratne zločine;
- 🎯 Unapređenje znanja o komandnoj odgovornosti kao obliku krivične odgovornosti;
- 🎯 Unapređenje znanja u vezi sa pravnim okvirom za istragu i suđenje u odsustvu, za slučajeve ratnih zločina.
- 🎯 Unapređenje znanja o pravima žrtava ratnih zločina, sa posebnim naglaskom na žrtve seksualnog nasilja tokom rata;
- 🎯 Unapređenje znanja o lokalnom i međunarodnom protokolu za postupanje u slučajevima seksualnog nasilja tokom rata;
- 🎯 Unapređenje znanja u vezi sa važećim pravnim okvirom;
- 🎯 Prezentacija praktičnih slučajeva vezanih za zaštitu prava žrtava;
- 🎯 Unapređenje međuinstitucionalne saradnje i sa NVO u vezi sa tretmanom žrtava ratnih zločina.

Sadržaj

- 📄 Suđenje u predmetima ratnih zločina u odsustvu;
- 📄 Posredni dokazi u dokazivanju odgovornosti za slučajeve ratnih zločina;
- 📄 Genocid i razlike sa ratnim zločinima, zločinima protiv čovečnosti;
- 📄 Primenjivi oblici krivične odgovornosti za ratne zločine;
- 📄 Sudska praksa: Odluke Vrhovnog suda i Apelacionog suda Kosova;
- 📄 Udruženi zločinački poduhvat;
- 📄 Komandna odgovornost;
- 📄 Individualna odgovornost;
- 📄 Genocid;
- 📄 Zločini protiv čovečnosti;
- 📄 Zločini protiv civilnog stanovništva;
- 📄 Međunarodna pravna saradnja za slučajeve ratnih zločina (rezidualni mehanizmi za međunarodne sudove sa sedištem u Hagu);
- 📄 Prava žrtava prema članu 63 Zakonika o krivičnom postupku;
- 📄 Prava žrtava prema Zakonu o naknadi štete žrtvama zločina;
- 📄 Vladina Strategija za tranzicionu pravdu, sa posebnim naglaskom na žrtve ratnih zločina;
- 📄 Proceduralni aspekti primanja izjave žrtve ratnog zločina;
- 📄 Sudska praksa u vezi sa žrtvama ratnih zločina.

Metodologija

Obuka će se realizovati kroz teorijske, praktične i kombinovane metode predavanja. Učesnici će dobiti praktične vežbe iz slučajeva koji se vode u tužilaštvu i od njih će biti zatraženo da analiziraju i prezentuju evidentirana pitanja. Sesije će biti organizovane u individualnim i grupnim radionicama. Ovim metodom predviđeno je da se učesnik aktivno uključi u svako pitanje i na taj način ojača znanje koje poseduje i stekne nova znanja iz određenih oblasti.

Korisnici

Sudije, državni tužioci, advokati, stručni saradnici, pravni službenici, istražna policija.

Trajanje

Dve dvodnevne obuke (januar-prvi jun i septembar-decembar)

Temu identifikovao:

- Obrazac za evaluaciju nakon završene obuke
- Upitnik za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Radionica za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024. godine

18. Međunarodno pravna saradnja u krivičnim pitanjima

Cilj ove obuke je razvijanje znanja učesnika iz oblasti pravne saradnje u krivičnim pitanjima i poznavanja domaćeg zakonodavstva, sporazuma sa drugim državama, kao i međunarodnih instrumenata u oblasti međunarodne pravne saradnje u krivičnim pitanjima. S obzirom na to da se krivična dela često vrše u više zemalja, a imamo i situacije da počinioci krivičnih dela u našoj zemlji ili građani Kosova vrše krivična dela u drugim zemljama, onda u cilju uspešnog razvoja krivičnog postupka potrebna pravna pomoć u krivičnim predmetima. Osnov za ostvarivanje međunarodne pravne pomoći je domaće zakonodavstvo, odnosno Zakon br. 04/L-213 – za međunarodnu pravnu saradnju u krivičnim pitanjima. Takođe, u cilju ostvarivanja međunarodne pravne saradnje, za efikasno ostvarivanje međunarodne pravne saradnje u krivičnim pitanjima značajni su i sporazumi potpisani sa pojedinim državama. Takođe je važno steći znanje o relevantnom međunarodnom zakonodavstvu.

Važno pitanje u ovoj temi je utvrđivanje osnovnih kriterijuma međunarodne pravne saradnje prema domaćem i međunarodnom zakonodavstvu, kao i na osnovu sporazuma naše zemlje sa drugim državama u cilju ostvarivanja međunarodne pravne saradnje u krivičnim pitanjima.

Ciljevi

- 🎯 Unapređenje znanja o aspektima međunarodne pravne saradnje u krivičnom aspektu;
- 🎯 Unapređenje poznavanja domaćeg i međunarodnog zakonodavstva u oblasti pravosudne saradnje u krivičnim pitanjima;
- 🎯 Pravedna primena zakonskih odredbi domaćeg i međunarodnog zakonodavstva u oblasti međunarodne pravne saradnje

Sadržaj

- 📄 Diskusije vezane za domaće i međunarodno zakonodavstvo u vezi sa međunarodnom pravnom saradnjom;
- 📄 Sprovođenje relevantnih odredbi domaćeg i međunarodnog zakonodavstva;
- 📄 Izručenje;
- 📄 Uslovi izručenja;
- 📄 Zabrana izručenja, namena koristi ili nanese štetu.

Metodologija

Tokom obuke će se koristiti kombinovane metode počevši od prezentacije trenera, a koristiće se i interaktivne metode kako bi se podstakla diskusija kroz praktične slučajeve.

Korisnici

Sudije i tužioci.

Trajanje

Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Radionica za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024. godine
- Obrazac za evaluaciju nakon završene obuke
- Izveštaj Stejt departmenta SAD
- Upitnik za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)

19. Trgovina ljudima

Trgovina ljudima predstavlja kršenje ljudskih prava, osnovnih vrednosti demokratskih društava i veliku pretnju bezbednosti i javnom redu. Uprkos naporima država na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, trgovina ljudima ostaje dinamična kriminalna aktivnost koja se stalno prilagođava i sofisticira. Svake godine se hiljade ljudi, uglavnom žena i dece, trguje u svrhu seksualne eksploatacije ili drugih oblika eksploatacije, kako unutar tako i van zemlje porekla. Skoro sve zemlje u regionu su zemlje porekla, tranzita ili odredišta, ili kombinacija gore navedenog. Borba protiv trgovine ljudima1 angažovanjem država u zajedničkom odgovoru i efikasnom saradnjom nacionalnih mehanizama koje su one uspostavile ostaje prioritet mnogih međunarodnih organizacija. Skoro dve decenije nakon stupanja na snagu Konvencije Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, kojom je po prvi put formalno postignut zajednički stav na međunarodnom nivou u vezi sa definicijom trgovine ljudima, ova definicija nastavlja da podstiče diskusije, iako je podržan od strane drugih međunarodnih instrumenata koji se bave trgovinom ljudima.2 Član 3 (a) Protokola iz Palerma definisao je krivično delo „trgovina ljudima” kao definiciju koja ima izuzetan svetski značaj, posebno u pogledu usklađivanja domaće zakonodavstvo u ovoj oblasti i posledično povećanje međunarodne saradnje zasnovane na istim ili sličnim konceptima trgovine ljudima. Međutim, tek u poslednjoj deceniji se pokazalo da sama ova definicija ima nejasnoće koje se ogledaju u njenoj primeni.

Uprkos brojnim studijama istraživača i međunarodnih organizacija kojima se elaborira složenost krivičnog dela trgovine ljudima, i dalje postoji velika potreba za proučavanjem sudske prakse u odnosu na relevantne zakonske odredbe. Detaljna formulacija, ali ujedno i široka oblast koju pokriva krivično delo trgovine ljudima, daje poseban značaj praksi koju su razvile albanske pravosudne institucije, a koje imaju vrednost u smislu razbijanja i održivog razumevanja trgovine ljudima u oblast prava. Prema standardima međunarodnog prava, trgovinu ljudima treba prepoznati i tretirati ne samo u smislu javne bezbednosti, već i kao kršenje ljudskih prava i oblik rodno zasnovane diskriminacije i nasilja nad ženama i devojčicama. Dakle, Opšta preporuka br. 19 Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena (CEDAE) identifikuje trgovinu ljudima kao oblik rodno zasnovanog nasilja koji je suprotan jednakom uživanju ženskih prava i dostojanstva.

Evropski sud za ljudska prava je takođe u svojoj praksi jasno utvrdio da je trgovina ljudima, kako je definisana u Protokolu Ujedinjenih nacija o trgovini ljudima i Konvenciji Saveta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima, zabranjena članom 4. Konvencije o zaštiti osnovnih ljudskih prava i slobode (KZLJP) bez potrebe da se kvalifikuju u bilo koji od oblika izričito predviđenih članom 4, tj. kao ropstvo ili prisilni rad: „Trgovina ljudima, za prirodu i svrhu njenog korišćenja, zasniva se na vršenju ovlašćenja koja pripadaju pravu svojine. Ljudska bića tretira kao robu koja se kupuje i prodaje i stavlja u prinudni rad, često za malu ili nikakvu platu, obično u industriji seksa, ali na drugim mestima. To podrazumeva pomno praćenje aktivnosti žrtava, čije je kretanje često ograničeno. To uključuje upotrebu nasilja i pretnje žrtvama koje žive i rade u lošim uslovima“.

Šta znači trgovina ljudima, koji su elementi krivičnog dela trgovine ljudima, koja je razlika između trgovine ljudima, trgovine migrantima i prostitucije. Elementi krivičnog dela trgovine ljudima, pojam trgovine ljudima u domaćem i međunarodnom pravu, istraga i krivično gonjenje, obeštećenje žrtvama trgovine ljudima i podrška žrtvama tokom suđenja.

Ciljevi

- Shvate definiciju krivičnog dela trgovine ljudima;
- Shvate prava žrtava trgovine ljudima;
- Prepoznaju savremene metode krivične istrage i krivičnog gonjenja;
- Unapređuju znanja o tretmanu žrtava trgovine ljudima u krivičnom postupku.

Sadržaj

- Koncept trgovine ljudima;
- Elementi krivičnog dela;
- Trgovina decom;
- Identifikacija žrtava;
- Krivična istraga i krivično gonjenje;
- Zaplena i konfiskacija imovine;
- Kompenzacija i podrška žrtvama.

Metodologija

- Interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova, studije slučaja iz sudske prakse EKLJP.

Korisnici

- Sudije, tužioci, stručni saradnici, policajci, advokati žrtava, policijski istražitelji.

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Temu identifikovao:

- Upitnik za sudije/tužioce o potrebama obuke
- Radionica za procenu potreba za obukom, 25. jul 2024. godine
- Stalni trener

20. Krivična dela protiv životne sredine

Ekološki zločin, zločin protiv prirode i zločin protiv šuma u Republici Kosovo, godinama je već dovoljno formatiran kako u pogledu zakonskih odredbi za sprečavanje i kažnjavanje zločina u ovim oblastima, tako i u pogledu vrste krivičnih dela koja su se pojavile i pojavljuju se svakog dana sa evolucijom društva uopšte i tehnologije posebno. Kod nas se sve više uočava zagađenje i degradacija životne sredine, zatim bespravna seča šuma, paljenje šuma ili paljevine. Time se nepovratno menja flora i fauna pogođenog područja, nanose štetu životnoj sredini, šumama i prirodi.

Krivični zakonik Republike Kosovo u poglavlju 27 reguliše krivična dela protiv životne sredine, kao što su „Zagađenje, degradacija ili uništavanje životne sredine“; „krčenje šuma“; „Nezakonito posedovanje opasnih materija i otpada“; „Nezakonita dozvola za izgradnju ili vođenje fabrika i instalacija koje zagađuju životnu sredinu“; i mnoga druga krivična dela.

U eri u kojoj je zagađenje životne sredine postalo globalni izazov, zaštita životne sredine je dobila ogroman značaj u savremenom svetu. Studije i istraživanja ovog izazova pokazuju da su naponi na očuvanju i promociji životne sredine neophodni da bi se garantovala budućnost naše i budućih generacija. U nastojanju da ostvare ovaj važan cilj, mnoge savremene države sankcionisale su mnoštvo radnji u vezi sa zagađivanjem životne sredine, navodeći ih kao nezakonite prekršaje, bilo u vidu krivičnih dela (krivičnih dela), prekršaja, upravnih prekršaja i drugih prekršaja. Ove mere imaju za cilj da se staraju o pravu građana na čistu i zdravu životnu sredinu. Na ovaj način, smatra se da je rešavanje ovih pitanja životne sredine za različitim stolovima i forumima među sudijama i drugim profesionalcima od posebne važnosti.

Ciljevi

- 🎯 Da utvrde krivična dela protiv zagađivanja i degradacije životne sredine;
- 🎯 Na pravičan način primenjuju zakonske odredbe koje se odnose na krivična dela protiv životne sredine;
- 🎯 Što jasnije razumeju elemente krivičnih dela protiv životne sredine, uzimajući u obzir međunarodne ugovore iz oblasti zaštite životne sredine uopšte;

Sadržaj

- 📄 Razumevanje krivičnih dela iz oblasti životne sredine, šuma i prirode;
- 📄 Lokalno zakonodavstvo za zaštitu šuma i prirodne sredine;
- 📄 Obračun kazne izrečene za prekršaj u kaznu izrečenoj za krivično delo;
- 📄 Međunarodne konvencije za zaštitu životne sredine;
- 📄 Međunarodne organizacije koje deluju u borbi protiv ekoloških zločina;
- 📄 Konvencije Saveta Evrope o životnoj sredini;
- 📄 Jurisprudencija Evropskog suda za ljudska prava o pitanjima životne sredine.

METODOLOGIJA

 Kombinovane metode objašnjavanja i razmatranja konkretnih pitanja u vezi sa krivičnim delima protiv životne sredine. U tom pravcu biće interaktivne diskusije i razrada predmeta iz sudske prakse, grupni rad.

Korisnici

 Sudije, tužioci, policijski istražitelji i stručni saradnici.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Obrazac za evaluaciju nakon završene obuke

21. Pritužba oštećenog u slučaju odbacivanja krivične prijave ili obustavljanja istrage.

Novim odredbama Zakonika o krivičnom postupku, odnosno člana 84. i 156., sada oštećeni kao stranka u postupku ima pravo da podnese žalbu protiv rešenja prvostepenog državnog tužioca o odbacivanju krivične prijave i obustave istrage, kao i u slučajevima kada prvo stepeni državni tužilac ne tretira predmet u roku od 6 meseci od dana podnošenja krivične prijave.

Pravo oštećenog da podnese pritužbu u konkretnim slučajevima je važna garancija da se žrtvama krivičnog dela obezbedi mogućnost da ospori odluke prvostepenih tužilaca kada te odluke ne odgovaraju njihovim očekivanjima za pravdu. Ovo pravo podržava žrtvu u održavanju ravnoteže između ovlašćenja tužilaštva i zahteva za pravdom oštećenih, roka za podnošenje pritužbe i roka za odlučivanje po pritužbi. Sadržaj pritužbe, odluke Apelacionog tužilaštva po pritužbi, pravni aspekt zaštite prava žrtava

Ciljevi

- 🎯 Ispravno razumeju prava žrtava u krivičnom postupku;
- 🎯 Pravni osnov za pravo na žalbu protiv rešenja o odbacivanju krivične prijave i obustavljanju istrage;
- 🎯 Žalbeni postupak u Tužilaštvu.

Sadržaj

- 📄 Pravo na žalbu oštećenog,
- 📄 Osnove žalbe;
- 📄 Odluke državnog tužioca u vezi sa pritužbom;
- 📄 Sprovođenje uputstava Apelacionog tužilaštva od strane tužilaca prvostepenih tužilaštava.

Metodologija

- 📖 Obuka, interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova.

Korisnici

- 👥 Tužioci, stručni saradnici, pravni službenici, advokati žrtava.

Trajanje

- 🕒 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Dokument politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

22. Istraga i procesuiranje privrednih prestupa

Krivična dela protiv privrede nesumnjivo izazivaju brojne posledice u privrednom i finansijskom sistemu. Ova krivična dela su u porastu poslednjih godina i krše ekonomski poredak, slobodnu trgovinu i slobodnu konkurenciju. Ovi akti štete ekonomskoj stabilnosti, smanjuju prihode i ometaju razvoj poštenog tržišta. Države obično preduzimaju stroge mere za sprečavanje i kažnjavanje ovih radnji kako bi zaštitile privredu i potrošače. Država treba da ojača pravne mehanizme i da ima praktičan pristup za povećanje delotvornog krivičnog gonjenja, kazni i zaplene za krivična dela koja stvaraju bogatstvo koji imaju za cilj da doprinesu jačanju borbe protiv privrednog kriminala, prevara, pranja novca, u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima.

Krivični zakonik Republike Kosovo, br. 06/L-074 u okviru Poglavlja XXV krivičnih dela protiv privrede, predviđa krivična dela kao što su: povreda ravnopravnosti u obavljanju privredne delatnosti, nesavesna privredna delatnost, izazivanje bankrota, izazivanje lažnog bankrota, zloupotreba privrednih ovlašćenja, prevara potrošača, organizovanje piramidalnih šema i nelegalno kockanje, falsifikovanje novca, zabranjena trgovina, pranje novca, utaja poreza, davanje i primanje mita u privatnom sektoru, šverc robe, izbegavanje plaćanje obaveznih carinskih ili akciznih tarifa i mnoga druga krivična dela. Na ovaj način se smatra da je rešavanje ovih pitanja za različitim stolovima i forumima među sudijama i drugim profesionalcima od posebne važnosti.

Ciljevi

- 🎯 Unapređenje znanja o krivičnim delima protiv privrede (sa posebnim akcentom na prevare, pranje novca, utaju poreza, falsifikovanje novca, povredu autorskih i patentnih prava, krijumčarenje robe, izbegavanje plaćanja obaveznih carinskih ili akciznih tarifa);
- 🎯 Identifikovati pokazatelje ovih krivičnih dela;
- 🎯 Na pravičan način primeniti zakonske odredbe koje se odnose na krivična dela protiv privrede;
- 🎯 Da razumeju način istrage i prevencije ovih krivičnih dela.

Sadržaj

- 📄 Razumevanje krivičnih dela protiv privrede sa posebnim akcentom na prevare, pranje novca, utaju poreza, falsifikovanje novca, povredu autorskih i patentnih prava, krijumčarenje robe, izbegavanje plaćanja obaveznih carinskih ili akciznih tarifa;
- 📄 Otkrivanje pokazatelja krivičnih dela protiv privrede;
- 📄 Korišćenje savremenih metoda istrage i suzbijanja ovih krivičnih dela;
- 📄 Razmena informacija sa drugim organima za sprovođenje zakona.

Metodologija

 Primena kombinovanih metoda objašnjavanja i rasprave o konkretnim pitanjima vezanim za ova krivična dela. S tim u vezi biće interaktivne diskusije i razrada predmeta iz sudske prakse, grupni rad, razne simulacije itd.

Korisnici

 Sudije, tužioci, policijski istražitelji i stručni saradnici.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Dokument politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

23. Mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku

KPPK je predvideo mere za obezbeđivanje prisustva okrivljenog u postupku kao instrumente kojima se ograničava sloboda kretanja, i utvrđuju se zakonski uslovi za uspešno vođenje krivičnog postupka. Pritvor je najteža mera u okviru ovih mera. Međunarodni instrumenti i domaće zakonodavstvo sugerišu da pritvor treba primeniti tek kada su iscrpljene sve druge mogućnosti za postizanje cilja. Mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog u postupku često se ne sprovode na način i uslove predviđene zakonom, pa u sudskoj praksi i dalje postoje poteškoće u utvrđivanju, proceni i analizi okolnosti u vezi sa odlukom za svaki osnov za ove mere. U sudskoj praksi takođe postoje poteškoće u pripremi zahteva za ove mere, posebno za pritvor, teškoće su u opravdavanju osnova za određivanje ovih mera jer zakonske odredbe zahtevaju konkretno, a ne apstraktno obrazloženje za svaki pravni osnov.

Ciljevi

- 🎯 Unapređuju znanja o zahtevu po osnovu određivanja obezbeđenja okrivljenog u krivičnom postupku;
- 🎯 Pravilno ocenjuju elemente za određivanje mera za obezbeđenje prisustva okrivljenog u postupku;
- 🎯 Primenjuju osnovne principe u vezi sa ovim merama;
- 🎯 Izrađuju i u dovoljnoj meri obrazlože odluke za izricanje ovih mera.

Sadržaja

- 📄 Zahtev po osnovu imenovanja obezbeđenja okrivljenog u krivičnom postupku;
- 📄 Zakonski uslovi – osnov za određivanje mera obezbeđenja prisustva okrivljenog u postupku;
- 📄 Pritvor i obrazloženje odluke o određivanju pritvora;
- 📄 Pritvor i druge mere u vezi sa ljudskim pravima i slobodama (dolazak u policijsku stanicu, kaucija, kućni pritvor, diverzija).

Metodologija

- 🖨️ U obuci će se primenjivati kombinovane metode, uključujući teorijska i praktična objašnjenja, poučnu diskusiju i tretman slučajeva iz prakse.

Korisnici

- 👥 Sudije osnovnih i Apelacionih sudova, tužiocima osnovnih, Apelacionih i Specijalnih tužilaštava.

Trajanje:

- 🕒 Obuka će trajati jedan (1) dan.

AKTIVNOSTI OBUKE IZ GRAĐANSKOG PRAVA

Tema je identifikovana od:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024

1. Ujednačavanje sudske prakse iz obligacionih odnosa

Veliki broj sudskih sporova za naknadu štete, posebno nematerijalne štete, neusaglašena sudska praksa u pogledu postavljanja i kriterijuma za utvrđivanje visine nematerijalne štete, pokazatelji su da je ova tema veoma značajna za biti adresiran. Građanskopravna zaštita dobara i postojanje građanskopravne odgovornosti (ako neko prekrši ova dobra) je važan segment u okviru obezbeđivanja višeg stepena zaštite zakonom zaštićenih ljudskih dobara. Tačno utvrđivanje odgovornosti uzroka štete i ostvarivanje prava oštećenog na naknadu štete, u vanugovornom građanskopravnom odnosu, jedan je od izazova sudija građanskog prava.

Iako je sudska praksa relativno razvijena po ovom pitanju, veliki broj predmeta u sudovima Kosova, dinamika porasta broja predmeta za naknadu štete, uticali su da postoje razlike u sudskoj praksi, posebno u pogledu kriterijuma za utvrđivanje visine materijalne i nematerijalne štete, ali i način dokazivanja činjeničnog stanja u ovim slučajevima često ima nedostatke. Osnov odgovornosti za naknadu materijalne i nematerijalne štete? Koji su kriterijumi za određivanje visine materijalne i nematerijalne štete? Kako se dokazuje činjenično stanje u postupku za naknadu materijalne i nematerijalne štete? Kako u praksi primeniti materijalne odredbe u konkretnim slučajevima sporova za naknadu materijalne i nematerijalne štete? Kakva je praksa za određivanje visine materijalne i nematerijalne bikove nagrade? Predmet obuke je strukturiran tako da odgovori na postavljena pitanja i nejasnoće kroz analizu svih materijalno-pravnih odredbi koje se odnose na naknadu materijalne i nematerijalne štete.

U sudskoj praksi imamo različite dileme i odlučivanja u pogledu zastarelosti u vezi sa posebnim obavezama u slučajevima naknade štete, regressa i komunalnih usluga (kada teče rok zastarelosti, kada je prekinut ili prestao?) i u sudskoj praksi uočene su dileme i različito odlučivanje u prikazanim predmetima koji se odnose na zahteve za naknadu štete – i to izgubljenju korist, dokaze i dokazna sredstva , kao i ocenu stanja u slučaju promene rešenja koja se odnose na ovu kategoriju štete.

Okrugli sto ima za cilj otklanjanje odstupanja u donošenju odluka na osnovu identifikovanih problema. Pitanja za diskusiju za ovom stolom mogu biti: nematerijalna šteta, novčana naknada, specifikacija uslova za kompenzacione kategorije prema ZOO, pravni osnov , određivanje visine potraživanja kao i kriterijuma za određivanje visine zastarelosti u odnosu na obaveze, obračun zastarelosti, prekid i prestanak zastarelosti, ostvarenu zakupninu i zakupninu za budućnost , dokazna i dokazna sredstva i ukidanje odluka koje se odnose na izgubljenju zaradu.

Ciljevi

- Ujednačavanje sudske prakse;
- Jedinstvena primena zakona;
- Podizanje kvaliteta odlučivanja.

Sadržaj

- Naknada nematerijalne štete i sudska praksa;
- Prepisivanje;
- Izgubljeni profit

Metodologija

 Za ovim stolom se koriste kombinovane metode objašnjavanja, praćene praktičnim primerima i zajedničkim diskusijama, tako da je svaki od učesnika aktivan tokom čitave obuke, kako bi se ciljevi ove obuke u potpunosti ostvarili.

Korisnici

 Sudije Vrhovnog suda, Apelacionog i Osnovnog suda.

Trajanje

 Okrugli sto će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024

2. Ujednačavanje sudske prakse u Apelacionom sudu

Svrha okruglog stola je da se pozabavi razlikama u donošenju odluka sudija Apelacionog suda, koje izazivaju zabunu među sudijama osnovnih sudova i to se onda odražava na narušavanje pravne sigurnosti. Kao poseban fokus tretmana za stolom biće odluke u izvršnom postupku, mere obezbeđenja potraživanja, porodične stvari (sa fokusom na poverenje dece, alimentaciju i kontakt sa decom). Pred sudijama će biti dat kratak opis problema u svakoj oblasti, podstičući debatu koja će na kraju biti krunisana približavanjem i ujednačavanjem donošenja odluka Apelacionih sudija je osigurano da odluke u vezi sa merama bezbednosti imaju jedinstven pristup, izbegavajući poništavanje ovih odluka više puta i ne korišćenje dvostrukih standarda u slučaju vraćanja predmeta na ponovno suđenje sporove sa fokusom na dokaze i sredstva dokaza, jedinstvenu primenu zakona, aktivnu ulogu suda u slučaju odluke da se za osnovu uzmu međunarodni standardi u vezi sa zaštitom i najboljom procenom interesa deca. Okrugli sto ima za cilj da eliminiše razlike u donošenju odluka na osnovu identifikovanih problema izvršni organ, ocenu zakonskih uslova za odobrenje i sprovođenje izvršenja, predmetna ovlašćenja prema sredstvu štrajka u izvršnom postupku kao i druga pitanja, mere obezbeđenja, uslove za određivanje i zamenu mera obezbeđenja i sredstava obezbeđenja. U porodičnim pitanjima nam se postavlja dilema dokazi i dokazi, aktivna uloga suda u ovim sporovima, kao i obaveza primene međunarodnih standarda za zaštitu najboljeg interesa dece u ovim sporovima.

Ciljevi

- Ujednačavanje sudske prakse;
- Jedinstvena primena zakona;
- Podizanje kvaliteta odlučivanja.

Sadržaj

- Izvršni postupak;
- Mere osiguranja štete;
- Fokusirani porodični sporovi (starateljstvo nad decom, alimentacija i kontakt sa decom) i promena odluka.

Metodologija

- Kombinovane metode objašnjenja, praktični primeri i zajedničke diskusije, tako da je svaki od učesnika aktivan tokom cele obuke.

Korisnici

- Sudije Apelacionog suda

Trajanje

- Okrugli sto će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Izveštaja o praćenju pravosudnih procesa na Zapadnom Balkanu

3. Ukidanje sudskih odluka – nalazi Vrhovnog suda i Apelacionog suda u slučaju vraćanja predmeta na ponovno suđenje

Svrha okruglog stola je da se pozabavi problemima koje su uočili Vrhovni i Apelacioni sud prilikom vraćanja predmeta na ponovno suđenje, a koji su problemi diktirali nesprovođenje uputstava i preporuka najvišeg suda, tj sudovi najviših instanci niski kada se predmeti vraćaju na ponovno suđenje. Još jedan izazov koji je identifikovan je nesprovođenje pravnih mišljenja, pravnih smernica i načelnih stavova Vrhovnog suda od strane sudova nižih instanci, što je dovelo do razilaženja sudske prakse, a kao posledica je došlo do povreda pravne sigurnosti i nejednak tretman stranaka u postupcima u suštinski istim predmetima. U nekim slučajevima uputstva i preporuke viših sudova prilikom vraćanja predmeta na ponovno suđenje nisu jasni, uopšteni su i zbunjujući za sudove najviše instance i kao takve prisutne dileme o tome kako bi sudovi trebalo da postupe prilikom ponovnog suđenja ispitivanje ovih sredstava, ne vodeći računa o poštovanju principa "reformatio in pejus" Pitanja za diskusiju za ovim stolom mogu biti sledeća: Granice ispitivanja redovnih i vanrednih sredstava od strane sudova najviših instanci. Dokazna i dokazna sredstva u slučaju vraćanja predmeta na ponovno suđenje, princip „reformatio in pejus“, sprovođenje uputstava i preporuka nižestepenih sudova, sprovođenje pravnih mišljenja, smernica i principijelnih stavova Vrhovnog suda.

Ciljevi

- Ujednačavanje sudske prakse;
- Jedinstvena primena procesnih i materijalnih zakona;
- Povećanje efikasnosti i kvaliteta u donošenju odluka

Sadržaj

- Postupak spora prema sredstvu napada;
- Nalazi Vrhovnog i Apelacionog suda u slučaju vraćanja predmeta na ponovno suđenje.

Metodologija

- Kombinovane metode objašnjavanja, praćene praktičnim primerima i zajedničkim diskusijama, tako da je svaki od učesnika aktivan tokom cele obuke, kako bi se ciljevi ove obuke u potpunosti ostvarili.

Korisnici

 Sudije Vrhovnog suda, Apelacionog suda i osnovnih sudova.

Trajanje

- Okrugli sto će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužiocima)
- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Preporuke trenera nakon obuke

4. Ujednačavanje sudske prakse u imovinskim pitanjima

Okrugli sto za imovinska pitanja fokusira se na postupanje i rešavanje izazova sudske prakse u vezi sa primenom materijalnih odredbi u oblasti imovinskog prava. Za stolom za imovinska pitanja biće obrađena najbitnija pitanja u okviru imovinskog prava. Imovinska pitanja u našoj zemlji obuhvataju širok spektar problema, počev od pravnih do sudske prakse nejedinstvene primene materijalnog prava. Na osnovu značaja imovinsko-pravnih odnosa ne samo za građane već i za samu državu, ali i zbog složenosti i izazova ove oblasti, ovom okruglom stolu treba dati odgovarajući značaj u tekućem programu pravne edukacije. Zakonske promene koje su se desile poslednjih godina u pogledu načina regulisanja imovinskopravnih odnosa, promena društvenog sistema vezano za pojam svojine i vrste svojine, neformalne transakcije prenosa svojine, neispitivanje nasleđa i dr. uticali su da broj predmeta u našem sudu bude veoma veliki. Sudska praksa se suočila sa velikim izazovima koji nisu rešeni na jedinstven način u pravosudnom sistemu, što je direktno uticalo na pravnu sigurnost. Vrhovni sud Kosova, u okviru svoje nadležnosti kao sud za ocenjivanje zakonitosti odlučivanja na drugim nivoima pravosuđa, ima za cilj da direktno podrži povećanje sudskog učinka kroz povećanje efikasnosti, kvaliteta, jedinstvene implementacije kroz ovaj okrugli sto organizovan od strane Akademije Pravde zakonskih odredbi kako bi rad sudova bio objektivniji, zakonit i pouzdan. Teme koje se obrađuju na ovom okruglom stolu su pažljiv odabir najvažnijih i aktuelnih pitanja, koja su sažeta u: Sticanje svojine po pobedničkom zastarevanju, pravo građenja i nasleđivanje. Obrazloženje za fokusiranje na ove osnovne principe je zbog neposrednih potreba koje su rezultat nejedinstvene prakse, sa ciljem objedinjavanja sudske prakse koja bi osigurala princip pravne sigurnosti.

Rad okruglog stola odvićaće se po okvirnom dnevnom redu (unapred utvrđenom) za pitanja koja su obuhvaćena oblastima imovinskih odnosa. Rešavanje pitanja će se vršiti iznošenjem izazova identifikovanih u praksi trećestepenog suda, koji će biti predstavljeni kroz konkretne predmete. Rad okruglog stola treba da se zasniva na pravnim konceptima uređenja imovinskih odnosa, za koje moderatorima treba da budu spremni da daju svoje komentare na osnovu sudske prakse i zakonskih odredbi za sva pitanja iz oblasti koja se obrađuje. Okrugli sto je osmišljen tako da se odvija u interaktivnom okruženju diskusija i praktičnih vežbi. Prezentacija tema će se vršiti kroz prezentaciju jednog ili više praktičnih slučajeva koji se direktno odnose na pitanje koje se mora obrađivati prema dnevnom redu. Panelisti moraju biti spremni i otvoreni da raspravljaju o predmetima/predmetima koji se odnose na temu dotične sesije, podstičući interaktivnu i analitičku diskusiju o relevantnom pitanju, ali istovremeno nudeći teorijske/doktrinarne stavove, pravnu perspektivu i to sudske prakse kao podrška mogućim zaključcima koji proizilaze iz predmeta o kome se raspravlja. Obrada svakog pitanja/teme sažete u ovom okruglom stolu takođe treba da se vrši kroz vrlo kratku (teorijsko) prezentaciju pojmova i drugih značenja svakog pokrenutog pitanja i istovremeno treba da bude praćeno primerima za svaku temu/pitanje. Slučajevi moraju biti pažljivo odabrani i moraju biti podržani konsolidovanom sudskom praksom. Na kraju rada za stolom, moderatorima moraju sačiniti zbirni izveštaj za održani okrugli sto. Izveštaj će služiti za distribuciju rezultata okruglog stola, ali i za identifikaciju pitanja koja bi trebalo da budu uključena u programe obuke akademije ili koja bi eventualno trebalo da budu rešena na opštoj sednici

Vrhovnog suda Kosova. Okrugli sto ima za cilj da eliminiše razlike u donošenju odluka na osnovu identifikovanih problema.

Sticanje svojine po osnovu dobitne zastarelosti (pravni uslovi za sticanje svojine po osnovu sticanja svojine sa pobjedničkom zastarelom, važeća zakonska regulativa), građenje ZVDSP-a (pravni uslovi za sticanje svojine po osnovu prava svojine) graditi po, gradnja preko granice ZVDSP-a) i nasljedstvo (pravni uslovi za sticanje svojine po osnovu nasleđa, pravni nalozi po ZNK i otkazivanje pravnih radova zbog povrede neophodnog dela).

Ciljevi

- Ujednačavanje sudske prakse;
- Jedinstvena primena zakona;
- Podizanje kvaliteta odlučivanja.

Sadržaj

- Sticanje vlasništva na osnovu pobjedničkog prepisivanja;
- Sticanje svojine po osnovu prava građenja i
- Sticanje svojine na osnovu nasleđa.

Metodologija

- Kombinovane metode objašnjavanja, praćene praktičnim primerima i zajedničkim diskusijama, tako da je svaki od učesnika aktivan sve vreme.

Korisnici

- Sudije Vrhovnog suda, Apelacionog i Osnovnog suda.

Trajanje

- Okrugli sto će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od :

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioc)

5. Međunarodna pravna saradnja u građanskim pitanjima

Međunarodna pravna saradnja u građanskim pitanjima je jedna od najsloženijih oblasti koju karakterišu teškoće u definisanju, istraživanju i primeni stranog prava, uključujući niz proceduralnih pitanja, kao što su pitanja prekograničnih ispravnih usluga, međunarodne pravne pomoći, priznavanja i izvršenja odluke stranih sudova . Svaki sudija se suočava i sa domaćim i sa prekograničnim predmetima, i kao rezultat toga, svakom civilnom sudiji je potrebna obuka za postupanje sa predmetima sa međunarodnim elementom. Program je osmišljen tako da odgovori na dileme i poteškoće sa kojima se susreću u sadašnjoj sudskoj praksi, kroz interaktivne diskusije i ispitivanje praktičnih slučajeva. Takođe, kroz studije slučaja, biće obrađena i sudska praksa Suda Evropske unije.

Pitanja za diskusiju na ovoj obuci mogu biti sledeća: Trenutna praksa i identifikovani izazovi u slučajevima međunarodne pravne saradnje.

Ciljevi

- 🎯 Unapređenje znanja o međunarodnoj pravnoj saradnji u građanskim pitanjima;
- 🎯 Sprovođenje domaćeg i međunarodnog zakonodavstva i prekogranične saradnje u građanskim pitanjima.

Sadržaj

- 📄 Slanje dopisa;
- 📄 Priznavanje i izvršenje stranih odluka;
- 📄 Nadležnost;
- 📄 Osiguranje troškova postupka.

Metodologija

- 📖 Tokom obuke će se koristiti kombinovane metode, uključujući teorijska objašnjenja praćena primerima iz sudske prakse.

Korisnici

- 👥 Sudije osnovnih sudova.

Trajanje

- 🕒 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioc)
- Preporuke trenera nakon obuke

6. Sudski postupak eksproprijacije

Pravna institucija eksproprijacije, koja se sada zove eksproprijacija, do 2009. godine bila je pravno regulisana Zakonom o Eksproprijaciji (Sl. list Kosova br. 21/1978) sa svim njegovim izmenama i dopunama, dok je nakon proglašenja nezavisnosti R. Kosova je doneo još jedan zakon kojim je pravno regulisao ovaj pravni institut, koji se zove Zakon o Eksproprijaciji nepokretne imovine objavljen u Službenom listu Republike Kosovo br. 52, od 8. maja 2009. godine, kada je ovaj zakon stupio na snagu. Sada ovaj zakon definiše nadležna ovlašćenja i podelu nadležnosti na centralnom i opštinskom nivou, definiše uslove i pravila i procedure za eksproprijaciju, definiše uslove, pravila i procedure za ograničenje privremenog korišćenja nepokretnosti, takođe definiše uslove, pravila i kriterijumi postupka za određivanje naknade. Za razliku od Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, kao i člana 1. Protokola 1. Konvencije, utvrđeno je da se mešanje u imovinska prava mora zasnivati na zakonu ovo mora biti poslednja mera intervencije za postizanje cilja. Zahtevani elementi prema EKLJP i Protokolu 1 Konvencije kao i praksi Evropskog Suda o Ljudskim Pravima su: da služi opštem interesu, zakon koji određuje da eksproprijacija mora biti pristupačna i precizna. Nagrada - naknada mora biti adekvatna od strane države licima čija su imovinska prava ugrožena.

Ustav Republike Kosovo u poglavlju II člana 46 stav 3 dozvoljava eksproprijaciju privatne imovine, samo ako je to u javnom interesu. Prema ovoj ustavnoj odredbi, eksproprijacija se može izvršiti samo ako je određena zakonom i ako je pogodna za ostvarivanje javnog cilja ili podržavanje javnog interesa i praćena davanjem neposredne i adekvatne naknade za lice ili lica čija je imovina je eksproprijisana Zakonski okvir koji reguliše eksproprijaciju na Kosovu je Zakon o Eksproprijaciji Nepokretne Imovine (Službeni list Republike Kosovo br. 03/L-139, sa izmenama i dopunama ovog zakona). Pre stupanja na snagu predmetnog zakona na Kosovu, važio je Zakon o Eksproprijaciji (Službeni list Republike Kosovo, br. 21/78). Zakon o eksproprijaciji nepokretne imovine posebno predviđa sledeće faze koje mora da sprovede država. Dodela od opšteg interesa, Pripremni radovi, Postupak eksproprijacije, Odluka o naknadi. Dileme koje su se pojavile odnose se na nadležnost kada se preliminarna odluka napada, zatim na odstupanje u slučaju prosuđivanja razlike u ceni od procene organa za eksproprijaciju, kamatu i njen obračun kao i gubitak vrednosti i način dokaza.

Ciljevi

- Analizirati postupke eksproprijacije;
- Napreda znanja o postupku dodele naknade;
- Da procene šta nadoknada uključuje;
- Shvatiti kako se utvrđuje naknada.

Sadržaj

- Postupak utvrđivanja visine naknade za eksproprijaciju;
- Ograničenja prava na imovinu sa EKLJP i Ustavom Republike Kosovo;
- Određivanje naknade i isplata naknade;
- Metode ocenjivanja

Metodologija

- Tokom ove obuke analiziraće se interaktivne metode diskusije i elaboracije slučajeva, grupni rad i praktični slučajevi.

Korisnici

- Sudije osnovnih sudova.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan(1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Upitnika za sudiju/tužioca o potrebama za obukom 2025

7. Sudska zaštita u radnim sporovima, po Zakonu o Radu

Obuka za sudsku zaštitu u sporovima iz radnog odnosa, prema Zakonu o Radu, usmerena je na rešavanje i rešavanje izazova sudske prakse u vezi sa primenom materijalnih i procesnih odredaba iz oblasti radnog prava. U ovoj obuci će se, između ostalog, baviti i pitanja koja se odnose na postupanje zaposlenih u slučajevima kršenja radnih obaveza od strane poslodavaca, uključujući i utvrđivanje preliminarnih uslova koje podnosilac zahteva mora da ispuni pre odlaska u tužbu za obezbeđivanje sudske zaštite u takvim sporovima, sudski postupak i vrste odlučivanja u vezi sa ovim sporovima. Pitanja za diskusiju u ovoj obuci mogu biti sledeća. Koje su vrste ugovora o radu prema Zakonu o Radu? Koji su razlozi prestanka radnog odnosa prema Zakonu o Radu? Kakav je postupak pre prestanka radnog odnosa od strane poslodavca? Koja su sredstva poslodavca da dobije sudsku zaštitu? Koji su zakonski rokovi za obezbeđenje sudske zaštite u radnim sporovima? Koje su sudske odluke suda u radnim sporovima? itd. Obuka će poslužiti kao dobra osnova za pružanje znanja sudijama učesnicima u vezi sa trenutnom sudskom praksom.

Postupanje po predmetima će se vršiti kroz predstavljanje izazova identifikovanih u praksi drugostepenih i trećestepenih sudova, koji će biti predstavljeni kroz konkretne predmete. Prikazani predmeti moraju biti pažljivo odabrani kako bi se iskoristili svi izazovi koji se odnose na relevantnu oblast, u ovom slučaju oblast pitanja koja se odnose na sudsku zaštitu u radnim sporovima. U vezi sa odabranim predmetima, treneri moraju da urade odgovarajuća istraživanja iz sudske prakse u sudovima u kojima rade i da se postaraju da ti predmeti objektivno prikazuju probleme predmeta kojima se bave, ali i način postupanja u budućnosti.

Ciljevi

- 🎯 Proširenje znanja u vezi sa sporovima iz radnog odnosa;
- 🎯 Identifikovanje važeće domaće i međunarodno zakonodavstvo u sporovima koji proizilaze iz radnog odnosa;
- 🎯 Razlikovanje sporove za službenike i sporove iz radnog odnosa prema zakonu o radu;
- 🎯 Procenjuju rokove za traženje sudske zaštite pravilno primenjuju odredbe relevantnog zakona.

Sadržaj

- 📄 Ugovori o radu i njihove vrste;
- 📄 Sporovi iz radnog odnosa po zakonu o radu;
- 📄 Sudski postupak za zaštitu radnih prava;
- 📄 Poštovanje rokova za traženje sudske zaštite;
- 📄 Sprovođenje Opšteg kolektivnog i sektorskog ugovora.

Metodologija

Tokom ove obuke koristiće se kombinovane metode objašnjenja, razvijaće se interaktivna diskusija, predstavljanje pitanja kroz slučajeve, diskusija slučajeva i rezime zaključaka o diskutovanom pitanju, kako bi se u potpunosti ostvarili ciljevi ove obuke.

Korisnici

Sudije Apelacionog suda i Osnovnih sudova.

Trajanje

Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od :

- Balkanskog projekta jačanja sprovođenja zakona (BESP)"– finansira Ministarstvo Inostranih Poslova Holandije, a sprovodi Centar za međunarodnu pravnu saradnju (CILC).

8. Obligacioni i materijalni odnosi sa stranim elementima i međunarodno-pravna saradnja u građanskim pitanjima

Ova obuka je osmišljena da pruži opšte znanje o inovacijama u oblasti privatnog prava na Kosovu sa fokusom na obaveze i imovinske odnose. Kao takva, ova obuka će se baviti opštim međunarodnim privatnim pravom i specijalizovanim delom obligacionih i imovinskih odnosa, kao i međunarodnom pravnom saradnjom u građanskim pitanjima. Svrha obuke je ažuriranje znanja sudija odgovarajućih sudova u opštem delu međunarodnog privatnog prava i o novinama prava uopšte, institutima i glavnim stubovima međunarodnog privatnog prava i biće obavesteni o glavnim novinama u tri njegova glavna stuba: u određivanju nadležnog prava, u nadležnosti sudova i u priznavanju i izvršenju stranih sudskih odluka i sa specifičnostima obligacionih odnosa sa stranim elementom i međunarodnopravnim. saradnju iz ove oblasti.

Ciljevi

- 📌 Ažuriranje znanja: Obuka ima za cilj da pruži opšta i specijalizovana znanja o inovacijama u oblasti privatnog prava na Kosovu, sa posebnim naglaskom na obligacionim odnosima. Osnovni cilj je ažuriranje znanja sudija o novinama zakona i praksi u ovoj oblasti.
- 📌 Međunarodne prakse: Obuka će dati objašnjenja o praksi Suda pravde Evropske unije
- 📌 Pregled sudskih odluka: Obuka ima za cilj da upozna sudije sa postupcima i izazovima priznavanja i izvršenja stranih sudskih odluka u oblasti prinudnih odnosa.
- 📌 Međunarodna saradnja: Obuka ima za cilj promovisanje međunarodne pravne saradnje, nudeći praktične primere saradnje u oblasti međunarodnog privatnog.

Sadržaj

- 📄 Određivanje nadležnog zakona u ugovornim odnosima sa stranim elementima uopšte i u ugovornim odnosima sa potrošačima;
- 📄 Određivanje nadležnog zakona u pojedinačnim ugovorima o radu sa stranim elementom;
- 📄 Utvrđivanje nadležnog prava u stranim ugovornim odnosima, a posebno u nanošenju štete stranim elementom;
- 📄 Utvrđivanje nadležnog zakona u materijalnim odnosima sa stranim elementom;
- 📄 Nadležnost kosovskih sudova u navedenim odnosima;
- 📄 Priznavanje i izvršenje sudskih odluka u ovim odnosima na Kosovu i obrnuto.
- 📄 Međunarodno pravna saradnja u ovoj oblasti: praktična objašnjenja o saradnji sudova u izvođenju dokaza i uručenju isprava.

Metodologija

 U obuci će se primenjivati kombinovana metodologija između teorijskih objašnjenja promena koje donosi zakon i praktičnog dela koji se sastoji od vežbi. Objašnjenja o novinama zakona i institutima ove oblasti prava daju se razradom glavnih predmeta u praksi o kojima odlučuje Sud pravde Evropske unije. Sudska praksa ovog suda, osim što je veoma bogata, veoma je poučna za kosovske sudije jer tumači iste odredbe koje su transponovane u PIL na Kosovu. U međuvremenu, u delu vežbe, sudijama se predočavaju hipotetički problemi pojedinih oblasti, koji kombinuju dileme oko utvrđivanja nadležnog zakona, njihove nadležnosti kao suda na Kosovu i/ili dileme o priznavanju ili odbijanju da se prizna strana odluka.

Korisnici

 Sudije svih osnovnih sudova, u građanskom odeljenju, sudije Apelacionog suda u građanskom odeljenju.

Trajanje

 Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od :

- Balkanskog projekta jačanja sprovođenja zakona (BESP)"– finansira Ministarstvo Inostranih Poslova Holandije, a sprovodi Centar za međunarodnu pravnu saradnju (CILC).

9. Porodični odnosi sa stranim elementom i međunarodno-pravna saradnja u građanskim pitanjima

Ova obuka je osmišljena da pruži opšte znanje o inovacijama u oblasti privatnog prava na Kosovu sa fokusom na porodične odnose. Kao takva, ova obuka će se baviti opštim međunarodnim pravom i specijalizovanim delom porodičnih odnosa i međunarodne pravne saradnje u građanskim pitanjima. Svrha obuke je ažuriranje znanja sudija odgovarajućih sudova u opštem delu međunarodnog privatnog prava i o novinama prava uopšte, institutima i glavnim stubovima međunarodnog privatnog prava i biće obavešteni o glavnim novinama u tri njegova glavna stuba: u određivanju nadležnog prava, u nadležnosti sudova i u priznavanju i izvršenju stranih sudskih odluka i sa specifičnostima obligacionih odnosa sa stranim elementom i međunarodnopravnom saradnju iz ove oblasti.

Ciljevi

- 🎯 Ažuriranje znanja: Obuka ima za cilj da pruži opšta i specijalizovana znanja o inovacijama u oblasti privatnog prava na Kosovu, sa posebnim naglaskom na porodične odnose. Osnovni cilj je ažuriranje znanja sudija o novinama zakona i praksi u ovoj oblasti.
- 🎯 Međunarodne prakse: Obuka će dati objašnjenja o praksi Suda pravde Evropske unije.
- 🎯 Pregled sudskih odluka: Obuka ima za cilj da upozna sudije sa postupcima i izazovima priznavanja i izvršenja stranih sudskih odluka u oblasti prinudnih odnosa.
- 🎯 Međunarodna saradnja: Obuka ima za cilj promovisanje međunarodne pravne saradnje, nudeći praktične primere saradnje u oblasti međunarodnog privatnog sektora.

Sadržaj

- 📄 Opšti uvod u međunarodno privatno pravo (PIL) na Kosovu;
- 📄 Glavne izmene PIL-a novim zakonom;
- 📄 Nadležnost i nadležno pravo;
- 📄 Opšti uvod u Međunarodnu pravnu saradnju u građanskim pitanjima (IJNC);
- 📄 Bilateralni sporazumi i njihova primena;
- 📄 Specifične porodične teme sa stranim elementom;
- 📄 Razvodi brakova, izdržavanje (alimentacija) i bračno-imovinski režim;
- 📄 Roditeljska odgovornost;
- 📄 Nasleđe.

Metodologija

 Obuka će biti vođena metodologijom koja se fokusira na interaktivna predavanja i prezentacije trenera. Da bi se podstakla interakcija sa publikom, za obuku će biti razvijene studije slučaja i praktične vežbe koje naglašavaju ključne praktične dileme prilikom primene zakonskog okvira. Objašnjenja o novinama zakona i institutima ove oblasti prava daju se razradom glavnih predmeta u praksi o kojima odlučuje Sud pravde Evropske unije. Sudska praksa ovog suda, osim što je veoma bogata, veoma je poučna za kosovske sudije jer tumači iste odredbe koje su transponovane u PIL na Kosovu. U međuvremenu, u delu vežbe, sudijama se predočavaju hipotetički problemi pojedinih oblasti, koji kombinuju dileme oko utvrđivanja nadležnog zakona, njihove nadležnosti kao suda na Kosovu i/ili dileme o priznavanju ili odbijanju da se prizna strana odluka.

Korisnici

 Sudije svih osnovnih sudova, u građanskom odeljenju, sudije Apelacionog suda u građanskom odeljenju.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dana.

***AKTIVNOSTI OBUKE IZ OBLASTI DEČJEG
PRAVOSUĐA***

Građanski aspekt

Tema je identifikovana od:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Preporuke trenera nakon obuke
- Institucije narodnog advokata
- Strateškog akcionog plana za vladavinu prava 2025-2026
- Preporuke trenera nakon obuke
- Koalicije NVO za zaštitu dece - KOMF

1. Zaštita prava deteta u slučajevima razvoda braka

Obuka za zaštitu prava deteta u slučajevima razvoda braka iu slučajevima nasilja u porodici fokusira se na suočavanje i rešavanje izazova sudske prakse u vezi sa primenom materijalnih i procesnih odredbi iz oblasti porodičnog prava. Na ovoj obuci, između ostalog, biće obrađena pitanja koja se odnose na zaštitu prava deteta u slučajevima razvoda braka iu slučajevima nasilja u porodici, koja su regulisana Zakonom o Porodici (ZP), a kao referenca ima Konvenciju o Pravima Deteta (KPD). Biće reči io načinu i metodama sudske komunikacije sa decom u sudskim postupcima, principu najboljeg interesa deteta, ulozi suda i organa starateljstva u postupcima koji se odnose na zaštitu prava deteta u ovim slučajevima, kao i važeće domaće i međunarodno zakonodavstvo, uključujući novine Zakona o Zaštiti Deteta .

Pitanja za diskusiju na ovoj obuci mogu biti sledeća: Koji su principi i procedure za zaštitu prava deteta prema važećem zakonodavstvu, u slučajevima poverenja djeteta u jednog roditelja, plaćanja alimentacije i zakazivanje ličnih kontakata? Koje je međunarodno zakonodavstvo na snazi u ovim slučajevima? Po kojim kriterijumima sud odlučuje u ovim slučajevima? Koje su posledice nasilja u porodici za decu? Ko može zatražiti nalog za zaštitu? Koje informacije treba da sadrži zahtev? Ko je obavešten o nalogu za zaštitu. Obuka će poslužiti kao dobra osnova za pružanje znanja sudijama koji učestvuju u radu u vezi sa trenutnom sudskom praksom? Obuka će se razvijati po okvirnom dnevnom redu (unapred određenom) za pitanja koja su obuhvaćena oblasti porodičnih odnosa, sa posebnim akcentom na zaštitu prava deteta u sudskim postupcima. Postupanje po predmetima će se vršiti kroz predstavljanje izazova identifikovanih u praksi drugostepenih i trećestepenih sudova, koji će biti predstavljeni kroz konkretne predmete. Prikazani predmeti moraju biti pažljivo odabrani kako bi se iskoristili svi izazovi koji se odnose na relevantnu oblast, u ovom slučaju oblast pitanja zaštite prava deteta u postupku razvoda braka, dečjeg poverenja, alimentacije i dodeljivanja ličnih kontakata, kao i kao u slučajevima nasilja u porodici itd. U vezi sa odabranim predmetima, treneri moraju da urade odgovarajuća istraživanja iz sudske prakse u sudovima u kojima rade i da se postaraju da ti predmeti objektivno prikazuju probleme predmeta kojima se bave, ali i način postupanja u budućnosti.

Ciljevi

- Identifikovanje izazova za sprovođenje odredaba Zakona o Porodici Kosova, koje se odnose na zaštitu prava dece u slučajevima razvoda i nasilja u porodici;
- Ujednačavanje prakse u nižim sudovima;
- Identifikovanje i rešavanje izazova kroz prezentaciju jedinstvene sudske prakse, kao zaključak.

Sadržaj

- Principi zaštite prava deteta prema domaćem zakonodavstvu i
- Međunarodni;
- Kriterijumi koje sud uzima kao osnovu u slučajevima poverenja dece i principi za
- određivanje alimentacije; zakazivanje ličnih kontakata, kao i privremene mere prema ZPK;
- Nasilje u porodici, nalog za zaštitu i sudski postupci za smeštaj po zahtevima za izdavanje naloga za zaštitu, u slučajevima kada su deca učesnici;
- Vrste zaštitnih mera i njihovo trajanje, izvršenje i posledice neizvršavanja naloga za zaštitu, u odnosu na zaštitu prava deteta.

Metodologija

- Tokom ove obuke korišćiće se kombinovane metode objašnjenja, razvijaće se interaktivna diskusija, predstavljanje pitanja kroz slučajeve, diskusija slučajeva i rezime zaključaka o diskutovanom pitanju, kako bi se u potpunosti ostvarili ciljevi ove obuke.

Korisnici

- Sudije Apelacionog i Osnovnih sudova, Organ starateljstva (CSR), Advokati žrtava, Službenici za besplatnu pravnu pomoć.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Koalicije NVO za zaštitu dece - KOMF

2. Zaštita prava deteta u slučajevima promene njihovog statusa

Obuka za zaštitu prava deteta u slučajevima promene njihovog statusa usmerena je na suočavanje i rešavanje izazova sudske prakse u vezi sa primenom materijalnih i procesnih odredbi iz oblasti porodičnog prava. Na ovoj obuci, između ostalog, biće obrađena pitanja u vezi sa zaštitom prava deteta u slučajevima promene njihovog statusa, kao i oblici posebne zaštite ove dece koji su regulisani Zakonom o Porodici Kosova (ZPK), odnosno uz Konvenciju o Pravima Deteta (KPD). Takođe će biti reči o načinu i metodama sudske komunikacije sa decom u sudskim postupcima, principu najboljeg interesa deteta, ulozi suda i organa starateljstva u postupcima zaštite prava deteta u predmetima. promene njihovog statusa, kao i važećeg domaćeg i međunarodnog zakonodavstva, uključujući i novine Zakona o Zaštiti Deteta. Pitanja za diskusiju u ovoj obuci mogu biti sledeća: Koji su uslovi koji moraju biti ispunjeni da bi se priznalo i dokazalo pravo na materinstvo i očinstvo slučajevi suprotnosti očinski ili materinski? Koji su domaći i međunarodni akti koji se primenjuju u postupku dokazivanja/osporavanja materinstva/očinstva? Kakvi su efekti priznavanja ili suprotstavljanja očinstva/materinstva u odnosu na dete? itd.

Obuka će poslužiti kao dobra osnova za pružanje znanja sudijama učesnicima o dosadašnjoj sudskoj praksi u postupku zaštite dece u slučaju promene njihovog statusa. Obuka će se razvijati po (unapred utvrđenom) okvirnom dnevnom redu za pitanja koja su obuhvaćena u oblasti porodičnih odnosa, sa posebnim akcentom na zaštitu prava deteta u slučaju promene statusa u sudskom postupku. Rešavanje pitanja će se vršiti kroz predstavljanje izazova identifikovanih u praksi drugostepenih i trećestepenih sudova, koji će biti predstavljeni kroz konkretne predmete. Prikazani slučajevi moraju biti pažljivo odabrani kako bi se iskoristili svi izazovi koji se odnose na relevantnu oblast, u ovom slučaju oblast pitanja koja se odnose na zaštitu prava deteta u slučajevima promene njihovog statusa. U vezi sa odabranim predmetima, treneri moraju da urade odgovarajuća istraživanja iz sudske prakse u sudovima u kojima rade i da se postaraju da ti predmeti objektivno predstavljaju probleme predmeta kojima se bave, ali i način postupanja u budućnosti.

Ciljevi

- 🕒 Identifikacija izazova za sprovođenje odredaba Zakona o Porodici Kosova, koje se odnose na zaštitu prava dece bez roditeljskog staranja u slučajevima promene njihovog statusa;
- 🕒 Identifikacija nejedinstvene prakse u sudovima nižih instanci;
- 🕒 Rešavanje izazova kroz prikaz jedinstvene sudske prakse, kao zaključak.

Sadržaj

- Majčinstvo i očinstvo;
- Zaštita prava deteta u postupku osporavanja i dokazivanja očinstva ili materinstva i načelo najboljeg interesa deteta;
- Inovacije i primena u praksi odredaba Zakona o Zaštiti Deteta

Metodologija

- Tokom ove obuke korišće se kombinovane metode objašnjenja, razvijaće se interaktivna diskusija, predstavljanje pitanja kroz slučajeve, diskusija slučajeva i rezime zaključaka o diskutovanom pitanju, kako bi se u potpunosti ostvarili ciljevi ove obuke.

Korisnici

- Sudije Apelacionog suda i Osnovnih sudova, Organ starateljstva (CSR), službenici za besplatnu pravnu pomoć.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan(1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Radionice za procenu potreba za obukom, 25.07.2024
- Koalicije NVO za zaštitu dece - KOMF

3. Sudska zaštita prava dece bez roditeljskog staranja

Obuka za zaštitu prava dece bez roditeljskog staranja usmerena je na suočavanje i rešavanje izazova sudske prakse u vezi sa primenom materijalnih i procesnih odredbi iz oblasti porodičnog prava. Na ovoj obuci, između ostalog, biće obrađena pitanja zaštite prava dece bez roditeljskog staranja, kao i oblici posebne zaštite ove dece koji su regulisani Zakonom o Porodici Kosova (ZPK), a kao referenca Konvencija o Pravima Deteta (KPD). Biće reči io načinu i metodama sudske komunikacije sa decom u sudskim postupcima, principu najboljeg interesa deteta, ulozi suda i organa starateljstva u postupcima koji se odnose na zaštitu prava dece bez roditeljsko staranje, kao i važeće domaće i međunarodno zakonodavstvo, uključujući i novine Zakona o Zaštiti Deteta.

Pitanja za diskusiju u ovoj obuci mogu biti sledeća: Koji su uslovi koji moraju biti ispunjeni da bi se dozvolilo usvajanje deteta? Koja je pravna procedura koju treba da sledi usvojilac da usvoji dete? Da li decu državljana Kosova mogu usvojiti strani državljani? Koji su to međunarodni akti koji se primenjuju u postupku zasnivanja usvojenja? Koje druge oblike roditeljskog staranja pruža ZPK? Kako se u ovom postupku procenjuje najbolji interes deteta? Koji su načini komunikacije sa decom u postupku usvajanja? itd.

Obuka će poslužiti kao dobra osnova za pružanje znanja sudijama učesnicima o dosadašnjoj sudskoj praksi u postupku utvrđivanja usvojenja i ne samo. Obuka će se razvijati po okvirnom dnevnom redu (unapred utvrđenom) za pitanja koja su obuhvaćena oblasti porodičnih odnosa, sa posebnim akcentom na zaštitu prava dece bez roditeljskog staranja u sudskim postupcima. Postupanje po predmetima će se vršiti kroz predstavljanje izazova identifikovanih u praksi drugostepenih i trećestepenih sudova, koji će biti predstavljeni kroz konkretne predmete. Prikazani slučajevi moraju biti pažljivo odabrani kako bi se iskoristili svi izazovi koji se odnose na relevantnu oblast, u ovom slučaju oblast pitanja koja se odnose na zaštitu prava dece bez roditeljskog staranja. U vezi sa odabranim predmetima, treneri moraju da urade odgovarajuća istraživanja iz sudske prakse u sudovima u kojima rade i da se postaraju da ti predmeti objektivno prikazuju probleme predmeta kojima se bave, ali i način postupanja u budućnosti.

Ciljevi

- 🎯 Identifikacija izazova za sprovođenje odredaba Zakona o Porodici Kosova i Zakona o Zaštiti Deteta, koje se odnose na zaštitu prava dece bez roditeljskog staranja;
- 🎯 Identifikacija nejedinstvene prakse u sudovima nižih instanci;
- 🎯 Rešavanje izazova kroz prikaz jedinstvene sudske prakse, kao zaključak.

Sadržaj

- Zaštita prava dece bez roditeljskog staranja;
- Usvajanje;
- Načini i metode sudske komunikacije sa decom u sudskom postupku;
- Princip najboljeg interesa deteta.

Metodologija

- Tokom ove obuke korišće se kombinovane metode objašnjenja, razvijaće se interaktivna diskusija, predstavljanje pitanja kroz slučajeve, diskusija slučajeva i rezime zaključaka o diskutovanom pitanju, kako bi se u potpunosti ostvarili ciljevi ove obuke.

Korisnici

- Sudije Apelacionog i Osnovnih sudova, Organ starateljstva (CSR), Advokati žrtava, Službenici za besplatnu pravnu pomoć.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan(1) dan

Krivični aspekt

Tema je identifikovana od:

- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Institucije narodnog advokata
- Koalicije NVO za zaštitu dece - KOMF

1. Krivična dela protiv polnog integriteta

Potreba za obukom na ovu temu nastala je kao rezultat porasta broja krivičnih dela ove prirode gde su, nažalost, žrtve seksualnog nasilja deca, zatim osetljivosti prilikom tretmana ovakvih slučajeva u praksi, počev od prezentovanje slučaja policiji, metode i načine postupanja u predmetu od strane policije, tužilaštva i suda, uključujući sve druge aktere neophodne za postupanje u takvim slučajevima.

Takođe, sa ciljem analize i diskusije da se dođe do najboljih praksi, u primeni metoda za postupanje u slučajevima gde su deca žrtve seksualnog nasilja, da se dođu do najjasnijih zaključaka u tumačenju zakonskih odredbi KZK, PKZK i ZPM, U pogledu postupanja u ovakvim slučajevima na osnovu osetljivosti krivičnih dela protiv polnog integriteta, posebno kada su žrtve deca, neophodan je detaljniji tretman takvih slučajeva, ne ostavljajući dileme u tumačenju relevantnih zakonskih odredbi da interaktivno razgovaraju sa trenerima i među sobom o dilemama i poteškoćama tokom njihovog praktičnog rada, kako bi na kraju obuke ciljevi ove obuke bili što jasniji i povećanje profesionalizma u primeni praktičnijih zakonskih odredbi u postupanju. sa slučajevima seksualnog nasilja, posebno kada su žrtve deca.

Jedan od najozbiljnijih izazova u našem društvu je prisustvo dece žrtava kao posledica krivičnih dela protiv polnog integriteta kao dela opšteg kriminaliteta, pa je za razvoj veština sudija i tužilaca za maloletne osobe u postupanju u ovakvim slučajevima potrebno ozbiljno pristup i podizanje profesionalnih veština.

Ciljevi

- 🎯 Proširivanje materijalnog i proceduralnog znanja kada je dete žrtva seksualnog nasilja;
- 🎯 Analiziranje i prikaz oblika silovanja i drugih postupaka u vezi sa seksualnim integritetom;
- 🎯 Pravičnu primenu zakonskih odredbi u vezi sa krivičnim delima protiv polnog integriteta;
- 🎯 Sprovođenje zakonskog ograničenja za dobijanje izjave deteta – žrtve seksualnog nasilja;

Sadržaj

- 📄 Seksualno nasilje, seksualni napad;
- 📄 Osetljivost psiholoških aspekata tokom tretmana dece – žrtava seksualnog nasilja;
- 📄 Eksploatacija i seksualno zlostavljanje dece na internetu.

Metodologija

Tokom obuke, koristiće se interaktivne metode sa učesnicima obuke, pitanja i diskusije učesnika, primena najbolje prakse u postupanju sa slučajevima gde imamo posla sa decom – žrtvama seksualnog nasilja.

Korisnici

Sudije i tužioci, službena lica službe za zaštitu i pomoć žrtvama, stručni saradnici, policijski službenici i službena lica Centra za socijalni rad, uključujući psihologa.

Trajanje

Obuka će trajati dva(2) dana.

Tema je identifikovana od:

- Obrazca za ocenjivanje nakon završene obuke
- Preporuke trenera nakon obuke
- Stalnog trenera
- Koalicije NVO za zaštitu dece - KOMF
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)

2. Krivični postupak za decu i maloletna lica

Učešće maloletnika u kriminalnim postupcima, njihovo antidruštveno ponašanje, koje se smatra krivičnim delom, obavezuje organe pravosuđa u prijavi da preduzmu postupke u skladu sa zakonom. Jedan od najozbiljnijih izazova je prisustvo maloletničke delikvencije kao dela opšteg kriminaliteta, pa je razvoj veština sudija i tužilaca za maloletnike u vezi sa izricanjem mera i kazni predviđenih Krivičnim zakonikom neophodna kontinuirana. U ovom aspektu, Kosovo je pokazalo tendenciju da vodi adekvatnu borbu protiv kriminalnog ponašanja, u cilju sprečavanja i efikasnije borbe protiv ovakvog ponašanja maloletnika, kao i izricanja adekvatnih mera ili kazni kada se dokaže da je maloletnik počinio krivično delo.

Od učesnika se očekivalo da interaktivno razgovaraju sa trenerima i među sobom o dilemama i poteškoćama tokom praktičnog rada, kako bi na kraju obuke ciljevi ove obuke bili što jasniji i povećanje profesionalizma u primeni najpraktičnije zakonske odredbe u postupanju u slučajevima u kojima su izvršioi krivičnih dela maloletnici, kojima tužilac ili sudija za maloletnike izriče mere ili kazne predviđene ZPM-om.

Jedan od izazova pravosudnog sistema odnosi se i na delikvenciju maloletnika, koji su uključeni u izvršenje krivičnih dela, zatim na činjenicu povećanja broja slučajeva u kojima se maloletnici predstavljaju kao izvršioi krivičnih dela, njihova recidivizam ostaje zabrinjavajući i primena adekvatnih mera ili kazni u cilju postizanja sprečavanja u izvršenju krivičnih dela.

Ciljevi

- 🎯 Identifikovati slučajeve kada se krivični postupak primenjuje prema maloletnicima koji su prekršili zakon;
- 🎯 Utvrditi slučajeve za koje se maloletnom licu mogu izreći mere ili kazne;
- 🎯 Pravilno primenjuju zakonske odredbe Zakonika Pravde o Maloletnicima i međunarodnih akata.

Sadržaj

- 📄 Mere i kazne izrečene maloletnicima;
- 📄 Postkrivična pomoć u maloletničkim postupcima;
- 📄 Vrste mera različitosti – policijsko upozorenje;

- Posebne obaveze vezane za pojačane mere nadzora – psihološko savetovanje, apstinencija od upotrebe droga i alkohola.

Metodologija

- Tokom ove obuke, interaktivna metodologija će se koristiti u formi diskusije u kombinaciji sa praktičnim slučajevima – grupni rad.

Korisnici

- Sudije i tužioci za maloletnike, stručni saradnici, službenik korektivne službe, policijski službenik i službenik Centra za socijalni rad, uključujući psihologa.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan(1) dan.

***AKTIVNOSTI OBUČAVANJA IZ KOMERCIJALNE
(PRIVREDNE) OBLASTI***

Tema identifikovana od:

- upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioc)
- akcionog plana i strategije o vladavini prava 2025-2026
- USAID-a/privrednog (komercijalnog) pravosuđa

1. Izmene sa stupanjem na snagu novog zakonika o carini i akcizama Kosova

Kroz ovu obuku, sudije će steći napredna znanja za bavljenje metodama procene uvozne robe i metodama procene transportnih troškova analizirajući relevantno administrativno uputstvo i određivanjem tarifnih kodova. Na ovoj obuci zakonske odredbe će biti raščlanjene, sadržane u novom Zakoniku o carini i akcizama Kosova i pratećim administrativnim uputstvima za njegovu primenu koja su na snazi. Takođe će se baviti i utvrđivanjem tarifnih kodova, oslanjajući se na prateću dokumentaciju koja se mora priložiti uz Carinsku izjavu za stavljanje robe u slobodan promet. Biće od interesa i rešavanje pitanja privremenih uvoza.

Ciljevi

- Pravilno primenjuju pravila primene Zakonika o carini i akcizama Kosova;
- Ispravno procenjivaju tarifne kodove i obavezne carinske dokumente;
- Pravilno primenjuju odredbe koje sadrži Zakonik o carini i akcizama Kosova i prateća administrativna uputstava u sudskim sporovima;
- Pravilno primenjuju odredbe i kriterijume o privremenim uvozima.

Sadržaj

- Primena Zakonika o carini i akcizama Kosova;
- Tarifni kodovi (TARIK) i obavezna carinska dokumenta za tačnu procenu tarifnog koda;
- Postupanje sa privremenim uvozima.

Metodologija

- Rešavanje dilema i pitanja u obuci će se vršiti kroz delimično teorijsko objašnjavanje, zasnovano na konkretnim slučajevima i primerima, kroz vežbe, diskusije i praktične primere o glavnim principima i pravilima Zakonika o carini i akcizama na Kosovu, radom u grupama i praktičnim slučajevima.

Korisnici

- Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema identifikovana od:

- Akcionog plana strategije o vladavini prava 2025-2026
- Obrazca za procenu nakon završetka obuke
- Agencije za industrijsku svojinu/MIPT
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužiocima)
- USAID-a/privrednog (komercijalnog) pravosuđe

2. Sprovođenje prava intelektualne svojine, žigova i patenata

Pravo intelektualne svojine u celini, a posebno o žigovima i patentima (svi zajedno nazvani kao intelektualna svojina ili IS) je relativno nova oblast prava na Kosovu. Instituti ili koncepti ove oblasti sa kojima se pravosudni sistem suočava su veoma specifični i nimalo slični onima sa kojima se pravosudni sistem tradicionalno suočavao. Stoga, sudske odluke mogu da ne budu na odgovarajućem nivou kako sa proceduralnog tako i sa materijalnog aspekta, što umanjuje poverenje poslovne zajednice u pravosuđe. Obuka će se fokusirati na ažuriranje znanja u ovoj oblasti koja je izuzetno važna za efektivno pravosuđe. Obuka će se takođe fokusirati na detaljna objašnjenja o tehnologiji i njenom uticaju na pravosudni sistem, posebno u oblasti elektronskog privrednog prava kao što su pravna odgovornost, posrednici usluga, digitalni ugovori itd. i u ovom pogledu biće ponuđene najbolje prakse u rešavanju ovih pitanja.

Ciljevi

- 🎯 Prepoznaju glavne institute prava IS-a, žigova i geografskih pokazatelja, patenata i industrijskog dizajna, kao i da prepoznaju razlike između ovih instituta;
- 🎯 Primenjuju principe prava intelektualne svojine i dobre prakse u rešavanju sporova u vezi sa autorskim i srodnim pravima;
- 🎯 Primenjuju principe prava IS-a i dobre prakse u rešavanju sporova oko žigova i geografskih pokazatelja, kao i u rešavanju sporova oko patenata i industrijskih dizajna;
- 🎯 Tumače regionalna i globalna zakonodavstva, politike i dobre prakse iz različitih zemalja ili organizacija i da mogu da koriste ovo znanje na najbolji mogući način za rešavanje slučajeva na Kosovu;
- 🎯 identifikuju odgovorne aktere i globalne institucije koje mogu pomoći u istraživanju i identifikovanju odgovornih aktera;
- 🎯 Prepoznaju specifične probleme u IKT kao što su: pravna odgovornost; svojina; licenciranje, privatnost itd.

Sadržaj

- 📄 Prava IS-a - zaštita i sprovođenje autorskog i srodnih prava;
- 📄 Zaštita i ostvarivanje prava na žigove i geografske pokazatelje;
- 📄 Zaštita i sprovođenje prava na patente i industrijski dizajn;
- 📄 Pravna sredstva za ostvarivanje prava intelektualne svojine;

- IT osnova i elektronsko privredno pravo;
- Informacione i komunikacione tehnologije;
- Pravni i etički izazovi koje predstavlja IKT;
- Regulisanje IKT-a;
- Elektronska trgovina;
- Autorska prava online, pravni izazovi, onlajn regulisanje, domeni i licenciranje intelektualne svojine.

Metodologija

- U ovoj obuci će se primenjivati metodologija interaktivnog učenja kroz predavanja, vežbe i diskusije, kao i kroz konkretne slučajeve iz sudske prakse za meritorno odlučivanje za konkretne slučaje (predmete).

Korisnici

- Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema identifikovana:

- Upitnikom za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Akcionim planom strategije o vladavini prava 2025-2026
- Obrascem za procenu nakon završetka obuke
- Od strane Agencije za industrijsku svojinu/MIPT
- Od strane USAID-a/privrednog (komercijalnog) pravosuđa

3. Priznavanje i Izvršenje Odluka Domaće i Strane Arbitraže

Obuka na temu priznavanja i izvršenje odluka domaćeg i stranog arbitražnog tribunala ima za cilj da precizno razjasni značaj i postupak priznavanja i izvršenja kako odluka kako domaćeg tako i stranog arbitraža, pomažući sudijama da ujedine prakse priznavanja i izvršenja ovih odluka. Obuka ima za cilj izgradnju kapaciteta sudija u pogledu pravičnog i tačnog tumačenja odredbi koje mogu imati nejasnoće u pogledu priznavanja i izvršenja odluka arbitraža. Sa kojim izazovima se suočavaju sudije u postupku priznavanja i izvršenja odluka domaćeg i stranog arbitraža? Koje su eventualne mane koje sudije vide u pogledu postupka priznavanja i izvršenja odluka arbitraža? Da li postoje eventualni izazov u vezi sa primenom ili sadržajem Zakona o arbitraži? Najbolji način razumevanja svih koncepata i rešavanja dileme jeste interaktivni razgovor sa sudijama i postavljate pitanja i donošenje zaključaka o postavljenim pitanjima kroz obelodanjivanje najboljih praksi i pojašnjavanje pitanja na praktičnim primerima ili konceptima.

Ciljevi

- Da pravilno razumeju ulogu sudija u procesu priznavanja odluka arbitraža
- Da pravilno primene pravni osnov arbitraže;
- Da objedine praksu priznavanja i izvršenja.

Sadržaj

- Priznavanje i izvršenje odluka arbitraža donetih od strane arbitražnih tribunala unutar i van Kosova

Metodologija

- Obuku će se odvijati interaktivno i razradom praktičnih slučajeva od strane učesnika.

Korisnici

- Sudije Privrednog suda i stručni saradnici.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema identifikovana:

- Akcionim planom strategije o vladavini prava 2025-2026
- Obrascem za procenu nakon završetka obuke
- Od strane USAID-a/privrednog (komercijalnog) pravosuđa

4. Praktične Implikacije Zakona o Privrednim Društvima

Obuka će se fokusirati na objašnjavanje svih privrednih društava koje se mogu osnovati na Kosovu na osnovu Zakona o privrednim društvima, organizacione strukture i ekonomske aktivnosti koje mogu da obavljaju. Takođe u odgovornostima i ovlašćenjima ARBK-a u aspektima kao što su: osnovni kapital, preferencijalne akcije, obične akcije, osnivačka dokumenta, njihovo očuvanje, raspodela dividendi, itd. kao i prava, obaveze i odgovornosti koje proizilaze iz Zakona o privrednim društvima. Štaviše, u ovoj obuci takođe će se tretirati korporativno upravljanje, kapitalne i akcionarske strukture, kao i spajanja, podele i promet korporacije.

Ciljevi

- Da unaprede znanje o različitim privrednim društvima;
- Da opisuju oblik organizovanja privrednih društava i njihove imovinske strukture;
- Da razlikuju prava i obaveze akcionara, ovlašćenih zastupnika, vlasnika, direktora, menadžera i trećih lica u odnosu na privredna društva;
- Da opisuju i raspravljaju o sporovima (problemima) koji se javljaju do sudskih sporova.
- Da imaju znanje o korporativnom upravljanju, strukturama kapitala i akcionara
- Da uopšte razumeju kako se spajanje, podela i promet korporacije vrši.

Sadržaj

- Vrste privrednih društava – funkcije i ovlašćenja ARBK-a;
- Priroda organizovanja privrednih društava i vlasnička struktura;
- Prava, obaveze i odgovornosti;
- Korporativno upravljanje;
- Strukture kapitala i akcionara;
- Spajanja, podele i korporativni promet.

Metodologija

- Na ovoj obuci će se primenjivati metodologija interaktivnog učenja kroz predavanja, vežbe i diskusije, kao i kroz konkretne slučajeve iz sudske prakse za meritorno odlučivanje o konkretnim predmetima.

Korisnici

- Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

 Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema identifikovana:

- Akcionim planom strategije o vladavini prava 2025-2026
- Od strane USAID-a/privrednog (komercijalnog) pravosuđa

5. Ugovori u privredi

U tržišnoj privredi razvijeni biznisi (poslovanja) koji se bave specifičnim delatnostima koriste ugovore koji su specifični za njihovo poslovanje, a koji se razlikuju kako po strukturi tako i po pravima i obavezama koje stvaraju za strane.

Obuka će služiti za: povećanje profesionalne stručnosti sudija u ovoj oblasti, kreiranje sudske prakse u skladu sa međunarodnim i evropskim standardima i najboljom praksom zemalja u regionu, unapređenje znanja o primeni međunarodnih instrumenata koji regulišu ovu oblast. Program je koncipiran tako da se kroz delimične teorijske diskusije, interaktivne diskusije učesnika i predstavljanja praktičnih slučajeva, rešavaju dileme i poteškoće sa kojima se susreću u dosadašnjoj sudskoj praksi.

Objektivat

- Da prepoznaju ugovor o franšizi, ustupanju, lizingu, know-how, licenci;
- Da prepoznaju javni ugovor i njegove specifičnosti;
- Da prepoznaju ugovor o međunarodnoj prodaji robe i njihove specifikacije;
- Da pravilno primenjuju Međunarodnu konvenciju o prodaji robe, njene karakteristike i primenu na Kosovu;

Sadržaj

- Ugovor franšize, ustupanja, lizinga i njegove karakteristike;
- Ugovor o znanju (know-how) i licenci i njegove karakteristike;
- avni ugovori, njihove vrste, specifičnosti i druge karakteristike;
- Međunarodna konvencija o prodaji robe, njene karakteristike i primena u poslovnim odnosima sa stranim elementom;
- Pravni postupci u zaštiti prava poslovnih stranaka, u sporovima nastalim zbog neispunjenja ovih ugovora;
- Načini (Metode) i kriterijumi za ocenjivanje specifičnih elemenata u slučajevima potraživanja za neispunjenje ili osporavanje punovažnosti (valjanosti) ovih ugovora.

Metodologija

 Obuka je osmišljena tako da se sastoji od teorijske obrade i predstavljanja hipotetičkih slučajeva i konkretnih slučajeva iz sudske prakse, kao i diskusije o načinu meritornog odlučivanja u konkretnim slučajevima (predmetima).

Korisnici

 Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema identifikovana:

- Akcionim planom strategije o vladavini prava 2025-2026
- Obrascem za procenu nakon završetka obuke
- od strane USAID-a/privrednog pravosuđa

6. Postupak stečaja (falimentacije)

Zakon o stečaju predstavlja sveobuhvatan zakon o stečaju i nesolventnosti, koji odražava najbolju međunarodnu praksu, ali sadrži mnoge druge institute i specifičnosti koje su bile skoro nepoznate u našem pravnom sistemu. Stoga, obuka ima za cilj izgradnju profesionalnih kapaciteta privrednih sudija u specifičnoj oblasti stečaja u cilju stvaranja napredne sudske prakse u skladu sa najboljom međunarodnom praksom. Štaviše, Skupština Kosova je usvojila novi Zakon o stečaju (Zakon br. 08/L-256), koji je stupio na snagu 06.08.2024. godine, i ovaj zakon uključuje novine u stečajnom postupku, stoga sudije moraju steći detaljna znanja o pravnim institutima i izmenama u novom zakonu.

Ciljevi

- Da unaprede znanje o glavnim institutima zakona o stečaju;
- Da objasne posledice otvaranja stečajnog postupka;
- Da razviju stečajni postupak i primene njegove specifičnosti;
- Da procenjuju zahteve poverilaca, regularnost predavljanja, rokove i prioritet zahteva;
- Da procenjuju zakonske uslove i vrše nadzor nad postupkom reorganizovanja ili likvidacije privrednih društava;
- Da primenjuju prekogranične odredbe.

Sadržaj

- Razumevanje stečaja, opšte odredbe Zakona o stečaju;
- Ubrzane procedure (MSP i pretpakovi);
- Pokretanje i otvaranje predmeta, posledice otvaranja predmeta;
- Potraživanja poverilaca;
- Reorganizovanje;
- Likvidacija;
- Pojedinačno oslobađanje i zatvaranje predmeta (slučaja);
- Prekogranične odredbe.

Metodologija

 Na ovoj obuci primenjivaće se metodologija interaktivnog učenja kroz predavanja, vežbe i diskusije, kao i kroz konkretne slučajeve iz sudske prakse za meritorno odlučivanje za konkretne predmete.

Korisnici

 Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

 Obuka će trajati tri (3) dana.

Temu identifikovao:

- predsednik Privrednog suda
- USAID/privredno pravosuđe

7. Raskid Ugovora i Posledice Raskida

Iako stranke sklapaju ugovore svojom voljom da bi ispunile i ostvarile svrhu zbog koje ih sklapaju, međutim, u praksi se tokom realizacije ugovora javljaju različite situacije koje nameću raskidanje ugovora odnosno onemogućavaju njihovo ispunjenje, odnosno. U nekim ugovorima su nam pojavljaju i ništavne odredbe koje ne stvaraju pravno dejstvo prema ugovornim stranama. Neispunjenje ugovora, njegov raskid i poništenje ugovornih odredbi, stvara pravne posledice prema ugovornim stranama koje često postaju predmet revizije u sudskim postupcima. Ove posledice su izražene u privrednom sektoru jer kompanije tokom svog poslovanja zbog raskida ugovora mogu da pretrpe štete specifičnih priroda, kao što su izgubljena dobit, šteta prema trećim licima, nadoknada kazni prema drugim ugovoračima itd. Stoga, obrada ovih predmeta zahteva specifično poznavanje, ne samo materijalnih zakona već i specifičnosti poslovanja u privrednoj oblasti. U sudskoj praksi, broj sporova ove prirode, posebno u sferi prometa roba i usluga, je značajan sa tendencijom rasta, pa je obrada ove teme je od posebnog značaja.

Ciljevi

- Povećanje profesionalne stručnosti sudija u ugovornoj sferi;
- Pravne posledice po ugovorne strane u slučajevima neispunjenja ugovora, raskida ugovora i poništavanja ugovornih odredbi;
- Specifičnosti raskida, posebne klauzule i druge karakteristike;
- Kreiranje (Stvaranje) sudske prakse u skladu sa međunarodnim i evropskim standardima;
- Primena u praksi iskustava i najboljih praksi zemalja u regionu;
- Primena međunarodnih instrumenata koji regulišu ovu sferu.

Sadržaj

- Karakteristike ugovora u privredi i ugovorne obaveze;
- Potpuno neispunjenje i delimično neispunjenje ugovora;
- Specifični ugovoreni uslovi u slučaju neispunjenja ugovora;
- Prava stranaka u slučaju neispunjenja ugovora;
- Pravne posledice u slučaju raskida ugovora;
- Pravne posledice u slučaju ništavosti ugovornih odredbi;
- Vrste naknada zbog neispunjenja ugovora u privredi;
- Način izračunavanja visine naknade;
- Pravni postupci u zaštiti prava poslovnih stranaka, u sporovima nastalim zbog neispunjenja ovih ugovora;

 Načini (Metode) i kriterijumi za procenjivanje specifičnih elemenata u slučajevima potraživanja za neispunjenje ili osporavanje valjanosti (punovažnosti) ovih ugovora.

Metodologija

 Primena interaktivne metodologije, vežbi i diskusija, teorijska obrada specifičnih ugovora, predstavljanje hipotetičkih slučajeva i konkretnih slučajeva iz sudske prakse i rasprave o načinu meritornog odlučivanja za konkretne slučajeve, diskusija-zajedničko razgovaranje, davanje ideja, kako bi se postiglo da svi učesnici budu aktivni sve vreme dajući svoj doprinos postavljanjem pitanja, nuđenjem rešenja i mišljenja.

Korisnici

 Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- predsednik Privrednog suda
- USAID/privredno pravosuđe

8. Ugovor o Osiguranju i Naknada Štete

Za pravilno postupanje u slučajevima osiguranja potrebno je dovoljno znanja ne samo u pogledu postupanja sa štetama koje proizilaze iz osiguranih slučajeva, već i znanja koja se odnose na prirodu osiguranja, specifičnosti ugovora o osiguranju, način njihovog sklapanja i tumačenja, postupak postupanja sa štetom kao i načini procene štete u smislu odgovornosti i adekvatne naknade. S obzirom da se u sudskoj praksi najveći broj sporova pojavljaju iz sfere šteta pričinjenih u saobraćaju, fokus obuke biće obavezno osiguranje od autoodgovornosti uključujući: načine postupanja sa štetom, naknada štete, osnove odgovornosti i regresiranje u slučajevima „kasko” osiguranja. Kako povećati stručnu ekspertizu sudija u ovoj oblasti? Kako stvoriti sudsku praksu u skladu sa međunarodnim i evropskim standardima? Kakva su iskustva i najbolje prakse zemalja u regionu? Program je koncipiran na način da se kroz parcijalne teorijske diskusije, interaktivne diskusije učesnika i prezentaciju praktičnih slučajeva, rešavaju dileme i teškoće na koje se nailazi u sadašnjoj sudskoj praksi.

Ciljevi

- 🎯 Da prepoznaju specifičnosti ugovora o osiguranju – opšti i posebni uslovi;
- 🎯 Da razlikuju postupke za naknadu štete van sudskog postupka;
- 🎯 Da pravilno primenjuju sudski postupak za naknadu štete;
- 🎯 Da poznaju osnove odgovornosti u slučajevima nanošenja štete;
- 🎯 Da identifikuju vrste adekvatne naknade u slučajevima predodčenih šteta.

Sadržaj

- 📄 Subjekti prava osiguranja; Osiguranje od autoodgovornosti; Polisa TPL osiguranja i ograničenja pokrića;
- 📄 Zahtev za naknadu štete;
- 📄 Naknada materijalne i nematerijalne štete iz polise osiguranja;
- 📄 Pravo na rentu;
- 📄 Regresija štete.

Metodologija

- 📖 Tokom obuke će se primenjivati interaktivna metodologija učenja koja se sastoji od vežbi i diskusija, prezentacije konkretnih slučajeva iz sudske prakse i diskusije o meritornom odlučivanju za konkretne predmete.

Korisnici

- 👥 Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

- 🕒 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema identifikovana:

- Akcionim planom strategije o vladavini prava 2025-2026;
- Iz preporuka trenera nakon sesija obuke
- od strane USAID-a/privrednog pravosuđa

9. Privredni Odnosi sa Stranim Elementima i Međunarodno-Pravna Saradnja u Privrednim Pitanjima

Svrha obuke je ažuriranje znanja sudija odgovarajućih sudova o opštem delu međunarodnog privatnog prava i o novinama prava uopšte, institutima i glavnim stubovima međunarodnog privatnog prava i biće obavješteni o glavnim novinama u tri njegova glavna stuba: u određivanju nadležnog prava, u nadležnosti sudova i u priznavanju i izvršenju stranih sudskih odluka i sa specifičnostima privrednih/trgovinskih odnosa sa stranim elementima.

Ciljevi

- 🎯 Obuka ima za cilj da ažurira znanje sudija kosovskih sudova u oblasti međunarodnog privatnog prava, sa posebnim naglaskom na privredne (komercijalne) i trgovinske odnose. Ovaj cilj obuhvata poznavanje zakonskih novina i institucija vezanih za odnose sa stranim elementima.
- 🎯 Razumevanje autonomije volje: Obuka ima za cilj da pomogne sudijama u razumevanju autonomije volje stranaka u određivanju nadležnog prava u privrednim odnosima sa stranim elementima.
- 🎯 Međunarodne prakse: Obuka će pružiti objašnjenja o praksi Suda pravde Evropske unije
- 🎯 Preispitivanje sudskih odluka: Obuka ima za cilj da upozna sudije sa postupcima i izazovima prepoznavanja i izvršenja stranih sudskih odluka u oblasti privrednih i radnih odnosa
- 🎯 Međunarodna saradnja: Obuka ima za cilj da promovise međunarodnu pravnu saradnju, nudeći praktične primere saradnje u oblasti međunarodnog privatnog prava.

Sadržaj

- 📄 Određivanje nadležnog prava u privrednim odnosima sa stranim elementom, autonomija volje stranaka u ovom određivanju;
- 📄 Nadležnost kosovskih sudova u privrednim odnosima sa stranim elementima iu radnopravnim sporovima;
- 📄 Nadležnost Privrednog suda na Kosovu u ovim odnosima;
- 📄 Autonomija volje stranaka u određivanju nadležnog suda (kosovskog ili stranog);
- 📄 Priznavanje i izvršenje stranih sudskih odluka iz oblasti privrednih odnosa i radnog prava;
- 📄 Priznavanje kosovskih sudskih odluka u drugim zemljama;
- 📄 Međunarodno pravna saradnja u ovoj oblasti: praktična objašnjenja o saradnji sudova u izvođenju dokaza i usluživanju dokumenata.

Metodologija

 Primena kombinovane metodologije između teorijskih objašnjenja promena koje donosi zakon i praktičnog dela koji se sastoji od vežbi. Objašnjenja o novinama zakona i institutima ove oblasti prava daju se razradom glavnih predmeta u praksi o kojima je odlučio Sud pravde Evropske unije. Sudska praksa ovog suda, osim što je veoma bogata, veoma je poučna za kosovske sudije jer tumači iste odredbe koje su transponovane u ZMPP-u na Kosovu.

Korisnici

 Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

 Obuka će trajati dva (2) dana.

Temu identifikovao:

- predsednik Privrednog suda
- USAID/privredno pravosuđe

10. Ugovor o Izgradnji

Ugovor o izgradnji i ugovor o inženjeringu trenutno su našli veliku primenu u oblasti građevinarstva s obzirom na fazu rekonstrukcije zemlje. Isto tako, javni ugovori se široko koriste u javnoj sferi. Dok privredna društva tokom razvoja poslovanja u međunarodnoj sferi često primenjuju ugovore na koje se primenjuje Konvencija o međunarodnoj prodaji robe. Ovi ugovori imaju posebne specifičnosti i zahtevaju posebna znanja u slučaju primene i tumačenja ugovornih odredbi, pa su zato potrebna posebna znanja, ne samo pravna već i iz oblasti obuhvaćenih ovim ugovorima, za rešavanje sporova koji proizilaze iz poslovnog odnosa stvoren kroz ovih ugovora. U sudskoj praksi, broj sporova koji proizilaze iz ovih ugovora je značajan, sa tendencijom rasta, pa je obrada ove teme od posebnog značaja za povećanje znanja sudija u postupanju sa slučajevima.

Kako povećati stručnu ekspertizu sudija u ovoj oblasti? Kako stvoriti sudsku praksu u skladu sa međunarodnim i evropskim standardima? Kakva su iskustva i najbolje prakse zemalja u regionu? Kako primeniti međunarodne instrumente koji regulišu ovu sferu?

Ciljevi

- 🎯 Da prepoznaju specifičnosti, posebne klauzule i druge karakteristike ugovora o izgradnji, inženjeringa i javnih ugovora;
- 🎯 Da pravilno primenjuju Međunarodnu konvenciju o prodaji robe, u poslovnim odnosima sa stranim elementom;
- 🎯 Da pravilno primenjuju zakonske procedure u zaštiti prava poslovni stranaka, u sporovima nastalim zbog neispunjenja ovih ugovora;
- 🎯 Da poznaju načine i kriterijume procenjivanja pojedinih elemenata u slučajevima potraživanja zbog neispunjenja ili osporavanja punovažnosti (valjanosti) ovih ugovora.

Sadržaj

- 📄 Karakteristike javnog ugovora o izgradnji i njihove specifičnosti;
- 📄 Opšti uslovi i posebni uslovi ugovora;
- 📄 klauzula „ključ u ruke“;
- 📄 Promene cena usled promena na tržištu;
- 📄 Pravni postupci u zaštiti prava poslovnih stranaka, u sporovima nastalim zbog neispunjenja ovih ugovora;
- 📄 Načini (Metode) i kriterijumi za ocenjivanje pojedinih elemenata u slučajevima potraživanja za neispunjenje ili osporavanje punovažnosti (valjanosti) ovih ugovora.

Metodologija

 Na obuci će se primenjivati interaktivna metodologija učenja koja se sastoji od predstavljanja hipotetičkih slučajeva i konkretnih slučajeva iz sudske prakse, kao i diskusije o meritornom odlučivanju za konkretne slučajeve i davanje rešenja i mišljenja.

Korisnici

 Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temë e identifikuar nga:

- Kryetari i Gjykatës Komerciale
- USAID/Drejtesia Komerciale

11. Ugovor o Kreditu

Ugovori o kreditu imaju posebne specifičnosti i zahtevaju posebna znanja prilikom primene i tumačenja ugovornih odredbi, stoga su potrebna posebna znanja, ne samo pravna već i iz oblasti koje pokrivaju ove ugovore. Štaviše, finansijsko tržište u Republici Kosovo je u kontinuitetu pretrpelo suštinske promene, što je takođe rezultiralo zakonodavnim promenama u ovoj oblasti. Da bi se omogućilo ažuriranje znanja sudija o izmenama zakona i njihova primena u sporovima koji se pojavljaju pred sudovima, neophodna je stalno obučavanje u ovoj oblasti.

Ciljevi

- Unapređenje znanja za rešavanje ugovora o kreditu;
- Stvaranje sudske prakse u skladu sa međunarodnim i evropskim standardima;
- Znanja vezana za iskustva i najbolje prakse zemalja u regionu;
- Primena međunarodnih instrumenata koji regulišu ovu sferu.

Sadržaj

- Razumevanje ugovora o kreditu (zajmu), njegovi elementi i specifičnosti;
- Posebne klauzule vezane za kamate i njihov obračun;
- Posebne klauzule za zatezne kamate i kazne;
- Preвременa otplata kredita i pravne posledice;
- Sredstva obezbeđenja za ispunjenje kredita - Zalog i Hipoteka;
- Pravni postupci u zaštiti prava stranaka, u sporovima nastalim zbog neispunjenja ovih ugovora;
- Načini (Metode) i kriterijumi za ocenjivanje pojedinih elemenata u slučajevima potraživanja za neispunjenje ili osporavanje valjanosti posebnih ugovornih odredbi.

Metodologija

- Primena interaktivne metodologije, teorijska obrada specifičnih ugovora, prikazivanje hipotetičkih slučajeva i konkretnih slučajeva iz sudske prakse, sve to da bi dalo odgovore na dileme i nejasnoće koje se javljaju u sudskoj praksi.

Korisnici

- Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema identifikovana:

- Akcionim planom strategije o vladavini prava 2025-2026
- od strane USAID-a/privrednog pravosuđa

12. Finansijsko znanje

Obuka o finansijskim znanjima pruža praktična i teorijska znanja o finansijama i finansijskim izveštajima poslovanja (biznisa), gde će učesnici kroz njih povećati svoju finansijsku sposobnost i kompetentnost za finansijske aspekte privrednih pitanja, kao i dodatno unaprediti svoje veštine i stručnost omogućavajući im da istražuju složene finansijske aspekte sa još većim znanjima.

Ciljevi

- 🎯 Unapređenje znanja o analizi finansijskih izjava;
- 🎯 Da identifikuju praktične primere finansijskih izjava od javnih subjekata na Kosovu, omogućavajući učesnicima da primene svoje znanje na scenarije iz stvarnog sveta;
- 🎯 Da prepoznaju različite vrste revizorskih mišljenja i ono šta svako od njih znači u kontekstu finansijskih izveštaja;
- 🎯 Unapređenje znanja o glavnim finansijskim pokazateljima i njihovim implikacijama;
- 🎯 Da isputuju slučajeve koji uključuju poreske sporove sa PAK-om, ispitujući izgubljene prihode i dajući konkretan primer izgubljenih prihoda u pravnom postupku.

Sadržaj

- 📄 Osnovni pojmovi finansijskih izveštaja, elementi finansijskih izjava;
- 📄 Ključni pokazatelji performansi poslovanja i šta oni pokazuju;
- 📄 Vrste finansijskih izveštaja i njihovi korisnici, okvir izveštavanja;
- 📄 Akteri i specifične uloge aktera u globalnom finansijskom izveštavanju i na Kosovu;
- 📄 Finansijski sporovi između operatera sa ekonomskim/finansijskim uticajem;
- 📄 Vrste šteta koje nastaju tokom transakcija između strana;
- 📄 Koncept vremenske vrednosti novca;
- 📄 Upotreba koncepta devalvacije novca tokom ekonomskih sporova;
- 📄 Finansijska ekspertiza i gde će moći najviše da doprinese;
- 📄 Poreska i fiskalna pitanja poslovanja (biznisa);
- 📄 Opšti trendovi fiskalnih sporova;
- 📄 Uvidi iz privatnog sektora o poreskim i fiskalnim sporovima.

Metodologija

 Tokom obuke biće interaktivnost i biće uključena teorijska i praktična objašnjenja, praćena konkretnim primerima, gde će svi učesnici biti aktivni i uključeni u diskusije i vežbe.

Korisnici

 Sudije i stručni saradnici Privrednog suda.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

AKTIVNOSTI OBUKE IZ UPRAVNE OBLASTI

Temu identifikovao:

- Akcioni plan strategije za vladavinu prava 2025-2026;
- Stalni trener AP

1. Novi zakon o upravnim sporovima

Ova obuka ima za cilj da se bavi odredbama novog Zakona o upravnim sporovima⁷ koji će stupiti na snagu u januaru 2025. godine. Odredbe se odnose na:

- Opšta načela suđenja u upravnim sporovima, organizacija, ovlašćenja i sastav u suđenju i tužbama;
- Sudski postupak u prvom stepenu - podnošenje tužbe; Glavna priprema i pregled; Pravila za sudsku reviziju i kontrolu;
- Uloga i značaj redovnih i vanrednih sudskih lekova; I
- Osiguranje tužbe i tužbenog zahteva u upravnom sporu; Troškovi postupka; i Izvršenje sudskih odluka.

Novim Zakonom o upravnim sporovima utvrđeno je da svi javno pravni sukobi osim onih koji su ustavne prirode koji su u nadležnosti Ustavnog suda pripadaju upravnosudskoj nadležnosti. Cilj ovog zakona je da se obezbedi sudska zaštita subjektivnih prava i pravnih interesa subjekata prava od nezakonitih radnji ili propusta učinjenih u vršenju javnih ovlašćenja, kao i zakonitosti u vršenju ovog ovlašćenja. Na ovoj obuci biće sveobuhvatno razmotrene odredbe novog zakona o upravnim sporovima koje se odnose na opšta načela, organizaciju, nadležnost i sastav u suđenju, kao i u tužbama. Pitanja koja će biti pokrenuta i koja zahtevaju odgovore su: Koji su opšti principi odlučivanja u upravnim sporovima? Kakva je organizacija, koje su nadležnosti i sastav u suđenju? Koji su glavni ciljevi ovog zakona u vezi sa tužbama na Kosovu? I na ovoj obuci biće pokrenuti slučajevi i pitanja koja zahtevaju odgovore, kao što su: koji su ciljevi zakonskih odredbi koje se odnose na sudski postupak u prvom stepenu - podnošenje tužbe; Koja je važnost pripreme glavne rasprave? Koja je uloga pravila za sudsku reviziju i kontrolu? Kakav je značaj posebnih odredbi za postupak suđenja po tužbama za ukidanje podzakonskog normativnog akta; i kolika je težina odluka i postupak njihovog izdavanja? Postoje i ova druga pitanja koja zahtevaju odgovore u ovoj obuci: kakva je uloga redovnih i vanrednih sudskih lekova u upravnim sporovima; kakav je značaj obezbeđenja potraživanja i tužbenog zahteva u upravnom sporu; Šta sadrže nove zakonske odredbe o troškovima postupka u upravnom sporu; i kako se razvija postupak izvršenja sudskih odluka. Na ovoj obuci, kroz objašnjenja, predavači će tumačiti odredbe novog Zakona o upravnim sporovima koje se odnose na navedene teme. Pitanja koja su pokrenuta tokom obuke biće obrađena pored objašnjenja upoređivanjem novih zakonskih rešenja sa drugim zemljama u regionu, kao i razradom hipotetičkih praktičnih primera o osnovnim principima i pravilima novog Zakona o upravnim sporovima, grupnom radu i interaktivnom diskusijom sa učesnicima.

---

⁷Novi zakon - Br. 08/L-182 O UPRAVNIM SPOROVIMA koja je objavljena u SLUŽBENOM LIST REPUBLIKE KOSOVO / Br. 3/10 JANUAR 2024.godine

Ciljevi

- Da razumeju ulogu opštih principa rešavanja upravnih sporova, organizacije, nadležnosti i sastava u suđenju, kao i u tužbama;
- Da unapređuju znanja o sudskom postupku u prvom stepenu, glavnom preispitivanju kao i pravilima za sudsko preispitivanje; Postupak suđenja po tužbama za stavljanje van snage podzakonskog normativnog akta i Odluke.
- Da se upoznaju sa ulogom i značajem redovnih i vanrednih sudskih lekova.
- Da pravilno primenjuju važeće zakonske odredbe u pogledu osiguranja tužbe i tužbenog zahteva u upravnom sporu; Troškovi postupka; i Izvršenje sudskih odluka.

Sadržaj

- Opšta načela odlučivanja u upravnim sporovima, organizacija, ovlašćenja i sastav u suđenju i tužbama;
- Sudski postupak u prvom stepenu - podnošenje tužbe; Priprema i Glavna rasprava; Pravila za preispitivanje i sudsku kontrolu; Postupak rešavanja po tužbama za ukidanje normativnog podzakonskog akta; i Odluke.
- Redovni i vanredni pravni lekovi; I
- Osiguranje tužbe i tužbenog zahteva u upravnom sporu; Troškovi postupka i izvršenja odluka suda.

Metodologija

- Pitanja koja se postavljaju tokom treninga biće obrađena kroz objašnjenja trenera, upoređivanje rešenja sa zemljama u regionu kao i na osnovu konkretnih primera, interaktivnih vežbi i hipotetičkih praktičnih primera i grupnog rada sa učesnicima.

Korisnici

- Sudije upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i stručni saradnici.

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Temu identifikovao:

- Akcioni plan strategije za vladavinu prava 2025-2026;
- Stalni trener AP

2. Okrugli sto za harmonizaciju sudske prakse u upravnim sporovima

Ovaj sto za diskusiju ima glavni cilj da ispita aktuelna pitanja koja se iznose u vezi sa upravnim sporovima. Fokus na ovom stolu biće i na rešavanju aktuelnih predmeta iz sudske prakse i usaglašavanju ove prakse između sudija upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini, upravnog departmana Apelacionog suda i Vrhovnog suda Kosova. Sto će biti razvijen i u kontekstu odredbi novog Zakona o upravnim sporovima koji će stupiti na snagu u januaru 2025. godine, posebno onih koji obezbeđuju punu sudsku zaštitu od svakog mogućeg oblika upravne delatnosti; jednostavnije i pogodnije delotvorne sudske procedure, kao i mnogo aktivnija uloga upravnog sudije. Za ovim stolom biće obrađena aktuelna pitanja iz sudske prakse upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini, upravnog departmana Apelacionog suda i Vrhovnog suda Kosova. Fokus će biti i na usaglašavanju sudske prakse između ove tri sudske instance prilikom odlučivanja u predmetima iz oblasti upravnog pravosuđa. Za ovim stolom učesnici će imati priliku da razmene iskustva između sebe kroz obrazloženje izabranih panelista i razgovora u vezi sa različitim aktuelnim predmetima iz sudske prakse Upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini, Upravnog departmana Apelacionog suda i Vrhovnog suda Kosova. U fokusu trenera biće i objašnjenje novina novog Zakona o upravnim sporovima.

Ciljevi

- 🎯 Da bi se izbegle dileme iznete u sudskoj praksi upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini.
- 🎯 Da se razjasne i izbegnu dileme iznete u sudskoj praksi upravnog departmana Apelacionog suda.
- 🎯 Da se delimično upoznaju sa glavnim novinama novog Zakona o upravnim sporovima koji će stupiti na snagu januara 2025.godine
- 🎯 Da se upoznaju sa aktuelnom sudskom praksom Vrhovnog suda Kosova i njegovim principijelnim stavovima.
- 🎯 Ujednačiti i unificirati sudsku praksu ove tri sudske instance.

Sadržaj

- 📄 Potpuna sudska zaštita od svakog mogućeg oblika administrativne aktivnosti;
- 📄 Efikasan sudski postupak;
- 📄 Aktivna uloga upravnog sudije;
- 📄 Nove činjenice i novi dokazi u upravnom sporu;
- 📄 Javna rasprava u javnom sporu;

 Postupci prema pravnim lekovima sa postojećom praksom Vrhovnog suda Republike Kosovo.

Metodologija

 U ovom stolu, postavljena pitanja i dileme tokom stola biće obrađene kroz delimična objašnjenja odabranih panelista, sa fokusom na ona pitanja koja su predstavljena u praksi. Pored objašnjenja i diskusija, biće date i preporuke u vezi sa pitanjima koja su pokrenuta za stolom. Sto će biti osmišljen tako da svi učesnici kroz svoje diskusije mogu doprineti njegovom uspehu.

Korisnici

 Sudije upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini, i Apelacionog suda, sudije Vrhovnog suda Kosova.

Trajanje

 Sto će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Akcioni plan strategije za vladavinu prava 2025-2026

3. Karakteristike sporova pune nadležnosti i stručnosti u upravnom sporu

Ova obuka ima za cilj da se bavi ulogom i objasni karakteristike spora pune nadležnosti i stručnosti u upravnom sporu. Takođe, ovaj pravni institut biće tretiran u kontekstu odredbi novog Zakona o upravnim sporovima (januar 2025. godine). Razlike između sporova za zakonitost i spora pune nadležnosti u pravnoj teoriji nalaze se uglavnom u ciljevima ovih sporova, u ovlašćenjima koja sudovi imaju u toku njihovog razvoja i u načinu na koji je njihov razvoj predviđen. U obuci treba objasniti da se spor zakonitosti i spor pune nadležnosti razlikuju i po ovlašćenjima koja su dostupna sudu u svakoj od ovih vrsta sporova. Razlike između sporova zakonitosti i sporova pune nadležnosti uočavaju se i u načinu na koji je predviđena obaveza suda da razvije ove sporove.

U ovoj obuci biće pokrenuta pitanja koja zahtevaju odgovore kao što su: Koji su ciljevi zakonskih odredbi u vezi sa sporom pune nadležnosti; Kakav je značaj ovog pravnog instituta; Šta kaže dosadašnja sudska praksa? Kolika je težina odluka u sporovima pune nadležnosti? Kada drugostepeni sud može da ukine prvostepenu presudu i da sam reši predmet izmenom ili zamenom pobijane presude i da li drugostepeni sud može preinačiti prvostepenu presudu na štetu podnosioca žalbe i kada? Na ovoj obuci, treneri će kroz objašnjenja tumačiti odredbe novog Zakona o upravnim sporovima koje se odnose na navedenu temu, a pitanja koja su pokrenuta tokom obuke biće obrađena objašnjavanjem i upoređivanjem novih zakonskih rešenja sa državama u regionu. kako razradom praktičnih primera tako i hipotetičkim o sporovima pune nadležnosti? Takođe, kroz razgovor, učesnici će međusobno razmeniti iskustva u vezi sa različitim aktuelnim pitanjima iz sudske prakse upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini i upravnog departmana Apelacionog suda.

Ciljevi

- 🎯 Unapređenje znanja o ulozi pune jurisdikcije u upravnom sporu;
- 🎯 Unapređenje znanja o ulozi i značaju ekspertize u upravnom sporu;
- 🎯 Razlikovati spor za zakonitost i spor za punu nadležnost;
- 🎯 Da pravilno primeni zakonske odredbe koje su na snazi u vezi sa sporom pune nadležnosti i stručnosti u upravnom sporu.

Sadržaj

- 📄 Karakteristike pune jurisdikcije u upravnom sporu ;
- 📄 Uloga i značaj ekspertize u administrativnom sporu;
- 📄 Razlike između sukoba zakonitosti i spora pune nadležnosti;
- 📄 Kada drugostepeni sud može da ukine prvostepenu presudu i da sam reši predmet izmenom ili zamenom pobijene presude;
- 📄 Pravična primena zakonskih odredbi na snazi u vezi sa sukobom pune nadležnosti i stručnosti u upravnom sporu.

Metodologija

 Na ovoj obuci će se kroz obrazloženja obraditi odredbe novog Zakona o upravnim sporovima koje se odnose na navedenu temu, a postavljena pitanja će biti obrađena kroz objašnjenja, upoređujući rešenja sa državama u regionu kao i na osnovu konkretnih praktičnih slučajeva i primera. Takođe, pomenuta tema biće obrađena kroz interaktivne diskusije i hipotetičke praktične primere o glavnim principima i pravilima novog Zakona o upravnim sporovima i radu u grupama sa učesnicima.

Korisnici

 Sudije upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i stručni saradnici.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Stalni trener AP

4. Radni sporovi – Zakon o državnim službenicima

Cilj ove obuke biće unapređenje znanja sudija o postupku koji se vodi i sudskoj zaštiti u sporovima iz radnog odnosa sa fokusom na državne službenike Republike Kosovo. Fokus će biti na proceduri – sporovima koji se vode u slučaju povrede prava državnih službenika, kako u KPMK, tako i u Osnovnom sudu u Prištini, gde su takođe iznete nejasnoće. Postoje poteškoće u sprovođenju odluka Saveta, izvršenju sudskih odluka, primeni ustavnih standarda za pravo na rad i sprovođenju garancija EKLJP. Biće obrađena i pitanja u vezi sa sprovođenjem odredaba Zakona o državnim službenicima, ustanovama i jedinicama koje se bave sudskom zaštitom iz radnog odnosa, kao i postupku i rokovima za upravne žalbe. Pokretanje upravnog spora protiv odluke KPMK-a, sudska zaštita radnih prava državnih službenika, nadležnosti, rokovi i pravni lekovi itd. Takođe, cilj ove obuke je da se utiče na efektivnu ocenu zahteva, kako u upravnom, tako i u sudskom postupku. Namera je i da se u ovim slučajevima primeni princip pravičnog suđenja u razumnom roku. Izazov u rešavanju nekih od ovih slučajeva je Odluka Ustavnog suda, kojom je zabranio na određeni period primenu odredaba Zakona o državnim službenicima, pa je stoga neophodan sveobuhvatan tretman.

U ovoj obuci će se sveobuhvatno ispitati odredbe zakona za javne službenike u pogledu njihove primene na državne službenike. Zatim će se baviti pravnim postupkom u KPMK i sredstvima protiv njenih odluka i izvršenjem njenih odluka. Takođe u ovoj obuci biće pokrenuta pitanja koja zahtevaju odgovore, kao što su : Koja su prava državnih službenika? Koliki je značaj odredbi Zakona o državnim službenicima za suđenje u vezi sa ovim kategorijama i kolika je težina odluka i postupak njihovog izdavanja? Na ovoj obuci, kroz objašnjenja, treneri će tumačiti odredbe Zakona o javnim službenicima koje se odnose na navedene teme. Pitanja koja su pokrenuta tokom obuke biće obrađena pored objašnjenja kroz tumačenje zakonskih rešenja, kao i razradom praktičnih primera o osnovnim principima i pravilima pomenutog zakona i drugih važećih zakona, kao i interaktivnim razgovorima sa učesnicima.

Ciljevi

- 🎯 Da se upoznaju sa pravima zaposlenih prema Zakonu o državnim službenicima;
- 🎯 Da razlikuju kategoriju službenika kojima se sudi u upravnom spornom postupku i onih kategorija kojima se sudi u parničnom postupku ?
- 🎯 Da razjasne zakonsku proceduru u KPMK-u i sredstva protiv njenih odluka;
- 🎯 Da pravilno primenjuju zakonske odredbe za državne službenike.

Sadržaj

- Pravično sprovođenje zakonskih odredbi za državne službenike;
- Razlika između kategorija zaposlenih kojima se sudi u upravnom spornom postupku i onih kategorija kojima se sudi u parničnom postupku.
- Pravni postupak u KPMK-u i sredstva protiv njegovih odluka;
- Slučajevi iz sudske prakse u vezi sa postupkom u stvarima koje se odnose na državne službenike.

Metodologija

- Glavne metode koje će se koristiti tokom ove obuke su: parcijalno predavanje, interaktivne diskusije i kritička analiza zakonskih odredbi i slučajeva iz prakse. Obuka će biti strukturirana tako da se većina vremena posveti debatama i diskusijama sa učesnicima. Obuka će razraditi glavne principe i pravila radnog prava za državne službenike u skladu sa Zakonom o javnim funkcionerima i načine donošenja odluka na osnovu zasluga.

Korisnici

- Sudije upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i stručni saradnici u ovim sudovima i službenici KPMK-a.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Stalni trener AP
- UNHCR i Program za građanska prava na Kosovu / CRPK

5. Sudska praksa u zemlji i Evropi u oblasti međunarodne zaštite izbeglica

Cilj ove obuke je unapređenje znanja sudija u razmatranju predmeta za međunarodnu zaštitu na objektivan i nepristrasan način i u primeni istih pravnih kriterijuma i zajedničkih međunarodnih standarda u trenutku utvrđivanja ko ispunjava uslove za međunarodnu zaštitu. Takođe, drugi cilj je unapređenje znanja sudija u vezi sa pravilnom primenom odredaba Zakona o azilu Kosova, odnosom ovog zakona sa Međunarodnom konvencijom o azilu i njihovom efikasnom primenom u slučaju odlučivanja o azilu. Sa ove obuke, znanja koja će polaznici dobiti pozitivno će uticati na procenu zahteva tražilaca azila kako u upravnom tako i u sudskom postupku, i omogućiće pravično i u razumnom roku suđenje u ovim slučajevima, kao i efektivno znanje u vezi sa prikupljanjem informacija iz različitih međunarodnih izveštaja i zemlje porekla tokom postupka u predmetima.

Ova obuka će se fokusirati na pružanje odgovora u vezi sa međunarodnim zakonodavstvom i odredbama Zakona o azilu Kosova, sa fokusom na pitanja i dileme u vezi sa statusom i stavom lica koja traže međunarodnu zaštitu, u pravnom postupku njihovog pritvora i proterivanja iz Republike Kosova na osnovu međunarodnih standarda i nacionalnog zakonodavstva kao i sprovođenje njihovih prava od strane nadležnih organa Republike Kosovo. Pored toga, uradiće se preispitivanje dosadašnje sudske prakse po pitanju sudskih odluka po tužbama za priznavanje statusa međunarodne zaštite, kao i poređenje sa predmetima Evropskog suda za ljudska prava. Na osnovu nekih statistika, do kraja 2023.godine milioni pojedinaca bili su prisilno raseljeni širom sveta kao rezultat progona, oružanih sukoba, nasilja ili kršenja ljudskih prava. Svake godine se iz navedenih razloga povećava broj raseljenih.

U ovoj obuci, dileme i pitanja će biti obrađene kroz delimično teorijsko objašnjenje, zatim tretman slučajeva i konkretne primere. Biće korišćene i diskusije i praktični primeri zasnovani na međunarodnom i nacionalnom zakonodavstvu iz oblasti azila/međunarodne zaštite. U ovoj obuci sve dileme i tematska pitanja biće objašnjene kroz primere iz lokalne, regionalne i međunarodne upravne i sudske prakse.

Pored angažovanja učesnika, tretiraće se i praktični slučajevi koji su rešeni na sudu. Takođe, kroz razgovor, učesnici će međusobno razmeniti iskustva u vezi sa različitim aktuelnim pitanjima iz sudske prakse upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini i upravnog departmana Apelacionog suda.

Ciljevi

- 📌 Da prepoznaju i promovišu principe i politike u vezi sa zaštitom lica kojima je potrebna međunarodna zaštita;
- 📌 Da unaprede svoja znanja u primeni principa međunarodnog prava za zaštitu prava izbeglica, odnosno principa Konvencije za zaštitu prava izbeglica iz 1951. godine i njenog Protokola iz 1967. godine;

- 🎯 Da prepoznaju ulogu lokalnog zakonodavstva i identifikuju karakteristike kosovskog zakona o azilu
- 🎯 Da pravilno primene odredbe Zakona o azilu Kosova i podzakonskih akata u slučaju odlučivanja o slučajevima azila.

Sadržaj

- 📄 Uloga i značaj principa i politika u vezi sa zaštitom lica kojima je potrebna međunarodna zaštita;
- 📄 Primena principa međunarodnog prava za zaštitu prava izbeglica, i to – principa Konvencije za zaštitu prava izbeglica iz 1951. godine i njenog Protokola iz 1967. godine;
- 📄 Uloga lokalnog zakonodavstva i karakteristike kosovskog zakona o azilu;
- 📄 Pravičnu primenu odredaba Zakona o azilu Kosova i podzakonskih akata u slučaju odlučivanja o slučajevima azila;
- 📄 Slučajevi iz sudske prakse u zemlji, regionu i Evropi.

Metodologija

- 📖 Metodologija će uključivati teorijska objašnjenja i otvorene diskusije, tako da će zaključci i preporuke biti podeljeni svim učesnicima u korist njihovog praktičnog rada. Pokrenute dileme i pitanja biće razmotrene i kroz diskusije i praktične primere o osnovnim principima i pravilima međunarodnog i nacionalnog zakonodavstva iz oblasti međunarodne zaštite izbeglica, radom u grupama i razgovorom o njima sa učesnicima.

Korisnici

- 👥 Sudije Departmana za upravna pitanja Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i službenici Nacionalne komisije za izbeglice i Departmana za državljanstvo, azil i migracije – MUP i drugih institucija.

Trajanje

- 🕒 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- UNHCR i Program za građanska prava na Kosovu / CRPK

6. Sudska praksa u zemlji i Evropi u oblasti državljanstva i rizika od bez državljanstva

Svrha ove obuke je unapređenje znanja sudija o aktuelnim pitanjima bez državljanstva u zemlji i aktuelnim dešavanjima u međunarodnoj pravnoj doktrini, kao i primerima dobre prakse i mogućim rešenjima. U ovoj obuci, pored poređenja prakse u zemlji, sa praksom u regionu i Evropi, razmatraju se objektivni i subjektivni izazovi u razmatranju tužbi u upravno-spornom postupku, uloga kvalitetnog rada organa uprave u dva stepena kao i pravosudni organi u sprečavanju bez državljanstva. Svake godine se desetine hiljada dece rađaju bez državljanstva jer su njihovi roditelji bez državljanstva. Bez državljanstvo može nastati kao rezultat diskriminacije i proizvoljnog lišenja državljanstva, situacija nenormalnog rada države, neodgovarajuće prakse upisa u matične knjige, problema u pribavljanju dokumenata kojima se dokazuje državljanstvo i drugih nedostataka u zakonima o državljanstvu. U Osnovnom sudu u Prištini – u departmanu za upravna pitanja, utvrđene su dileme i pravne nejasnoće oko načina sticanja, gubitka i vraćanja državljanstva. Takođe, obuka će se fokusirati na uporedne prakse u vezi sa pravom na državljanstvo, naglašavajući pozitivne i negativne prakse u pojedinim zemljama regiona i Evrope, kao i upoređivanje sa praksom u zemlji. Upoznavanje sa ovim praksama omogućiće sudijama nova znanja i učešće u globalnom cilju prevencije i smanjenja bez državljanstva. Takođe, ova obuka će pozitivno uticati na učesnike u ocenjivanju zahteva lica sa državljanstvom i lica bez državljanstva, kako u upravnom tako i u sudskom postupku, i omogućiće pravično suđenje i u razumnom roku vezano za ove slučajeve, kao i efektivno znanje o meritumu odluke sudova.

Neka od pitanja koja će biti pokrenuta i koja zahtevaju odgovore na ovoj obuci su: koje su dileme koje se pojavljuju u vezi sa državljanstvom i načinima sticanja i gubitka na Kosovu? Koji su glavni problemi u primeni Zakona o državljanstvu Kosova? Takođe je važno pravilno razumevanje i poštovanje zakonskih rokova, sticanja i gubitka državljanstva. Isto tako, u praksi u Republici Kosovo postoje pravni problemi i nejasnoće i druga pitanja u vezi sa državljanstvom koja treba i koja će biti detaljno obrađena. Ove probleme i procedure potrebno je sveobuhvatno rešavati kroz objašnjenje zakonskih odredbi, načina sticanja državljanstva, pravilnog sprovođenja postupaka za gubitak državljanstva i rokova za razmatranje zahteva i pritužbi.

Na ovoj obuci sva tematska pitanja biće obrađena kroz teorijska objašnjenja, primere iz sudske prakse, kao i uz angažovanje učesnika kroz praktične predmete koji su rešeni na sudu i hipotetične. Takođe, kroz razgovor, učesnici će međusobno razmeniti iskustva u vezi sa različitim aktuelnim pitanjima iz sudske prakse upravnog departmana Osnovnog suda u Prištini i upravnog departmana Apelacionog suda. Obrađivaće se i predmeti iz upravnih i sudskih postupaka koji se primenjuju u zemljama regiona i Evrope, što će pomoći sudijama u efikasnom i praktičnom razmatranju zahteva koji se direktno ili indirektno odnose na prava iz državljanstva.

Ciljevi

- Da se upoznaju sa principima i politikama u vezi sa zaštitom lica bez državljanstva;
- Da unaprede svoja znanja u razvoju i primeni domaćeg zakonodavstva u skladu sa principima međunarodnog prava za zaštitu prava lica bez državljanstva.
- Da se upoznaju sa aktuelnim pitanjima bez državljanstva na Kosovu;
- Razložiti načine dobijanja državljanstva prema ZDK;
- Da pravilno tumače i primenjuju odredbe ZDK prilikom odlučivanja o pitanjima državljanstva.

Sadržaj

- Aktuelna pitanja bez državljanstva i dešavanja u međunarodnoj pravnoj doktrini;
- Sprovođenje zakonskih odredbi na snazi za državljanstvo u Republici Kosovo;
- Načini dobijanja državljanstva;
- Načini gubitka državljanstva;
- Slučajevi iz sudske prakse u zemlji, regionu i Evropi.

Metodologija

- U ovoj obuci, pitanja koja se postavljaju i dileme tokom stola biće obrađene kroz delimična teorijska objašnjenja i praktične primere, sa fokusom na ona pitanja koja su predstavljena u praksi može doprineti njegovom uspehu.

Korisnici

- Sudije Departmana za administrativne poslove Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda i saradnici struke/pravni službenici u ovim sudovima, službenici Nacionalne komisije za izbeglice i Departmana za državljanstvo, azil i migracije – MUP i drugih institucija.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- UNHCR i Program za građanska prava na Kosovu / CRPK

7. Sto o izazovima u meritornom smeštaju podnosioca zahteva za međunarodnu zaštitu i državljanstvo

Na ovom okruglom stolu biće otvorena diskusija o izazovima u angažovanju na administrativnim nivoima, uključujući prvostepeni i drugostepeni nivo od strane relevantnih nacionalnih komisija, kao i na novima pravosuđa. Zatim će se razgovarati o načinu pružanja pravne pomoći tokom čitavog postupka, o poteškoćama i njihovom prevazilaženju. Takođe, fokus stola biće na identifikovanju načina za prevazilaženje izazova kao i podizanju nivoa saradnje i koordinacije između relevantnih institucija tokom postupka na svim nivoima. Zatim za konkretne potrebe za podrškom u podizanju kvaliteta donošenja odluka, i izdavanje konačnih preporuka. Obuke su razvijene i organizovane uglavnom u korist sudija, koji kao donosioci odluka na Kosovu trenutno imaju malo predmeta, a iskustvo nedostaje, ali gledajući svetske trendove broja ljudi raseljenih iz svojih domova, vrlo brzo se i Kosovo može suočiti velikim brojem izbeglica nego što ih ima danas. Zbog toga je neophodno kontinuirano organizovati obuke usmerene na oblast prava izbeglica, kako bi lokalni kapaciteti svih donosilaca odluka bili na pravom nivou da se suoče sa mogućim izazovima u ovoj oblasti.

U ovom stolu dileme i pitanja će biti obrađene kroz delimična teorijska objašnjenja i odgovore panelista, zasnovanih na nacionalnim zakonskim odredbama i međunarodnim konvencijama, kao i na konkretnim slučajevima i primerima iz oblasti azila/međunarodne zaštite. Saznanja koja će učesnici dobiti pozitivno će uticati na ocenjivanje zahteva lica kojima je potrebna međunarodna zaštita i lica bez državljanstva, kako u upravnom tako i u sudskom postupku, i omogućiće im da imaju pravično suđenje iu razumnom roku, kao i efektivno saznanje o meritornoj odluci suda. Takođe, očekuje se da će jačanje saradnje između aktera koji odlučuju o ovim temama pozitivno uticati na jačanje kvaliteta odlučivanja u svim instancama.

Ciljevi

- ☉ Da razumeju i promovišu principe i politike u vezi sa zaštitom lica kojima je potrebna međunarodna zaštita;
- ☉ Da prodube svoje veštine u primeni domaćeg zakonodavstva u skladu sa principima međunarodnog prava za zaštitu prava izbeglica;
- ☉ Da promovišu principe i politike u vezi sa zaštitom lica bez državljanstva za međunarodnu zaštitu, odnosno principe Konvencije iz 1954.godine o statusu lica bez državljanstva i Konvencije o smanjenju bez državljanstva iz 1961. godine;
- ☉ Da unaprede svoje veštine u razvoju i primeni domaćeg zakonodavstva u skladu sa principima međunarodnog prava za zaštitu prava lica bez državljanstva.

Sadržaj

- Principi i politike u vezi sa zaštitom lica kojima je potrebna međunarodna zaštita;
- Sprovođenje domaćeg zakonodavstva u skladu sa principima međunarodnog prava za zaštitu prava izbeglica, odnosno sa principima Konvencije za zaštitu prava izbeglica iz 1951. godine i njenog Protokola iz 1967. godine;
- Promovisanje principa i politika u vezi sa zaštitom lica bez državljanstva za međunarodnu zaštitu, odnosno principa Konvencije iz 1954.godine o statusu lica bez državljanstva i Konvencije o smanjenju bez državljanstva iz 1961. godine;
- Razvoj i primena domaćeg zakonodavstva u skladu sa principima međunarodnog prava za zaštitu prava lica bez državljanstva.
- Koji je značaj kompletiranja spisa predmeta, uključujući i podatke o zemlji porekla (IVO) koji su se koristili kao materijalni dokaz u odlučivanju u upravnim instancama;
- Referentna težina i važnost, za slične slučajeve, od strane Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) u oblasti azila.
- Unapređenje komunikacije i međuinstitucionalne koordinacije tokom procesa donošenja odluka, posebno u zastupanju predmeta na pravosudnom nivou.

Metodologija

- Na ovom stolu, pokrenuta pitanja biće obrađena kroz delimična objašnjenja odabranih panelista, pružajući otvorenu platformu za diskusiju za sve učesnike o trenutnoj situaciji u vezi sa meritornom odlukom podnosiocima zahteva za međunarodnu zaštitu i državljanstvo u svim instancama. Takođe, tematika stola biće obrađene kroz diskusiju, razgovore i praktične primere o osnovnim principima i pravilima međunarodnog i nacionalnog zakonodavstva iz oblasti međunarodne zaštite.

Korisnici

- Sudije Departmana za administrativne poslove Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda, stručni saradnici /pravni službenici, službenici Nacionalne komisije za izbeglice, službenici Departmana za državljanstvo, azil i migracije-MUP, službenici Agencija za besplatnu pravnu pomoć, službenici Advokatske komore.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

AKTIVNOSTI OBUKE IZ USTAVNE OBLASTI

Temu identifikovao:

- Stalni trener AP

1. Aktuelna pitanja u praksi Ustavnog suda Republike Kosovo u vezi sa praksom ESLJP prema zahtevima iz krivične oblasti

Osnovni cilj ove obuke je upoznavanje sa dosadašnjom praksom ovog suda u skladu sa zahtevima u krivičnoj oblasti. Drugi cilj je unapređenje znanja sudija i tužilaca u vezi sa glavnim odlukama Ustavnog suda Kosova u vezi sa standardima koje u praksi primenjuje Evropski sud za ljudska prava (ESLJP). U ovoj obuci će se tretirati odnos Ustavnog suda Kosova sa redovnim sudovima u kontekstu ustavnih odredbi i ulogom slučajne kontrole ustavnosti. Ova praksa će takođe biti analizirana u kontekstu aktuelnih zakonodavnih kretanja i sudske prakse, kao i zahteva iz člana 6. ESLJP i kriterijuma koje je ESLJP postavio u pogledu prava na pravično suđenje u krivičnom aspektu (okvir prava na pravično suđenje i konvencionalna načela). Takođe, učesnici će se upoznati sa principima ravnopravnosti stranaka u postupku, dužinom trajanja krivičnog postupka, pravom na odbranu, pretpostavkom nevinosti, te će naučiti da koriste praksu ESLJP, posebno u krivičnim predmetima kada je utvrdila povredu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

U ovoj obuci biće pokrenuta pitanja koja zahtevaju odgovore kao što su: Koji su ciljevi ustavnih odredbi u vezi sa odnosom Ustavnog suda Kosova sa redovnim sudovima u kontekstu ustavnih odredbi. Koja su glavna pravna pitanja pokrenuta pred ovim sudom po zahtevima iz krivičnog dela; Kakvi su stavovi Ustavnog suda Kosova u vezi sa materijalnim i procesnim aspektima prava i sloboda pojedinca u kontekstu prakse ESLJP. Koji su razlozi zbog kojih se Ustavni sud Kosova oslanja na jurisprudenciju ESLJP i koje su prednosti tumačenja ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa odlukama ESLJP. Institut usputne kontrole ustavnosti će takođe biti obrađen na ovoj obuci, treneri će kroz objašnjenja tumačiti odredbe Ustava Kosova vezano sa gore navedenu temu. Pitanja pokrenuta tokom obuke biće obrađena kroz glavne slučajeve koje su imali Ustavni sud Kosova i Evropski sud za ljudska prava. Zatim će biti ponuđena uputstva i preporuke za pojedinačna ljudska prava koja su zaštićena ustavnim odredbama, jurisprudencijom Ustavnog suda, kao i ESLJP, zatim će se analizirati sudska zaštita ustavnih prava u Republici Kosovo, upoređujući sa zaštitom koju ESLJP nudi naglašavajući standarde tumačenja koje koristi kada odlučuje o ovim osnovnim pravima. Treneri će se takođe fokusirati na objašnjenje odnosa između Ustavnog suda i redovnih, osim odnosa između ustavnog i viših sudova. Pažnja će biti posvećena i usputnoj kontroli ustavnosti u kontekstu razvoja trenutne sudske prakse. Takođe, kroz razgovor, učesnici će međusobno razmeniti iskustva u vezi sa različitim aktuelnim pitanjima iz sudske prakse.

Ciljevi

- Da razumeju odnos Ustavnog suda Kosova sa redovnim sudovima u kontekstu ustavnih odredbi.

- Da se upoznaju sa dosadašnjom praksom Ustavnog suda u skladu sa zahtevima u krivičnoj oblasti, ističući glavna pravna pitanja koja se postavljaju pred ovim sudom;
- Da razumeju suštinu odredaba člana 6 ESLJP i da ih pravilno primene, kao i kriterijume postavljene od ESLJP u pogledu prava na pravično suđenje u krivičnom aspektu;
- Da pravilno koriste praksu ESLJP u krivičnim predmetima u kojima je ovaj sud utvrdio povrede ljudskih prava i osnovnih sloboda.
- Takođe da razumeju razloge zašto se Ustavni sud Kosova oslanja na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava i koje su prednosti.
- Da razumeju ulogu i značaj Incidentne kontrole ustavnosti.

Sadržaj

- Izveštaj Ustavnog suda Kosova sa redovnim sudovima u kontekstu ustavnih odredbi;
- Trenutna praksa Ustavnog suda prema zahtevima u krivičnoj oblasti, izdvajajući glavne pravne predmete pokrenute pred ovim sudom;
- Stavovi Ustavnog suda Kosova u vezi sa materijalnim i procesnim aspektima prava i sloboda pojedinca, u vezi sa praksom ESLJP i osobenostima prakse ova dva suda u pogledu sudske zaštite ljudskih prava;
- Razlozi zbog kojih se Ustavni sud Kosova oslanja na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava. Zašto ljudska prava i osnovne slobode treba tumačiti u skladu sa odlukama Evropskog suda za ljudska prava;
- Uloga i značaj instituta usputne kontrole ustavnosti.

Metodologija

- Učesnici će na obuci imati priliku da unaprede svoja znanja o osnovnim pitanjima iz dosadašnje prakse Ustavnog suda u skladu sa zahtevima iz oblasti krivičnog dela, kroz interaktivni razgovor i objašnjenja predavača će imati koristi od novih saznanja o glavnim odlukama u dosadašnjoj praksi Ustavnog suda Kosova u odnosu na praksu ESLJP u krivičnoj oblasti.

Korisnici

- Sudije svih nivoa u Republici Kosovo.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

AKTIVNOSTI OBUKE IZ EKLJP

Temu identifikovao:

- Izveštaj EU o Kosovu
- Izveštaj Stejt departmenta SAD
- Institucija Ombudsmana
- Stalni trener AP

1. Sloboda izražavanja

Sloboda izražavanja je osnovno pravo koje podržava slobodnu razmenu ideja i podstiče demokratska društva, ali takođe zahteva zaštitu od neopravdanih mešanja. Cilj ove aktivnosti je da okupi značajan broj pravnih stručnjaka u oblasti slobode izražavanja, uključujući sudije, tužioce i advokate, kako bi se stvorila stabilna platforma za razmenu ideja i različitih perspektiva. Obuka ima za cilj razvoj platforme za razmenu informacija i znanja između pravnih stručnjaka o postojećem zakonskom okviru i sudskoj praksi na Kosovu, u vezi sa evropskim standardima i jurisprudencijom Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) u oblasti slobode izražavanja i medija.

Diskusija će se fokusirati na izazove koje predstavljaju strateške tužbe protiv učešća javnosti (SLAPP) za pravne stručnjake, naglašavajući potrebu za novim pristupima i pravnim strategijama. Ova razmena će doprineti materijalizaciji ideje za kreiranje ove platforme kroz diskusiju i umrežavanje zainteresovanih strana.

SLAPP (strateške tužbe protiv učešća javnosti) predstavljaju novi izazov za pravne stručnjake, koji zahtevaju novi fokus na pravno razumevanje i strategiju. SLAPP tužbe su tužbe za koje se prima facie čini da su neosnovane i da će verovatno biti neuspešne na sudu. Preko njih tužilac nema za cilj da dobije spor, već ima za cilj da zastraši i obeshrabri novinare od daljeg izveštavanja o pitanjima od javnog interesa, primoravajući ih da prolaze kroz dugotrajne i skupe sudske postupke.

Za sudije i tužioce, povećanje SLAPP-a zahteva povećanu svest i proaktivan pristup u njihovom tretiranju. Neophodno je da se ove tužbe rano identifikuju, da se razume njihova često preteća priroda i da se primenjuju pravni principi koji balansiraju pravo na pravilan proces sa zaštitom učešća javnosti i slobodnog izražavanja.

Ciljevi

- 🎯 Da se poveća svest među pravnim profesionalcima o izazovima koje sloboda izražavanja predstavlja u praktičnoj primeni, sa posebnim naglaskom na SLAPP tužbe i njihov uticaj na slobodu izražavanja i učešće javnosti.
- 🎯 Unapređenje znanja sudija i tužilaca u efikasnoj primeni domaćih i međunarodnih standarda, sa posebnim naglaskom na jurisprudenciju ESLJP.
- 🎯 Da se podstiče platforma za diskusiju za razmenu ideja i iskustava između pravnih stručnjaka, sudija, tužilaca, advokata i stručnih saradnika.

Sadržaj

- Analiza pravnog okvira koji se odnosi na slobodu izražavanja uopšte: Diskusija o postojećem zakonskom okviru na Kosovu i poređenje sa evropskim standardima.
- Uticaj međunarodnih instrumenata, uključujući Preporuke Saveta Evrope o SLAPP tužbama i Direktivu EU o borbi protiv SLAPP tužbi i mogućnosti njihove upotrebe u praksi.
- SLAPP i sloboda izražavanja: Diskusija vezano o identifikaciji prirode i svrhe SLAPP tužbi i opasnosti koje one predstavljaju po slobodu izražavanja.

Metodologija

- Prezentacije pravnih stručnjaka na temu SLAPP-a i relevantne jurisprudencije. Interaktivne diskusije na kojima će učesnici razmenjivati iskustva i ideje o radu sa SLAPP-ovima. Analiza konkretnih slučajeva SLAPP-a na Kosovu i na evropskom nivou.

Korisnici

- Sudije, tužioci i stručni saradnici.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Upitnik za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Institucija Ombudsmana
- Stalni trener AP

2. Sudski proces u razumnom vremenskom okviru prema članu 6 EKLJP: Nerazumno odugovlačenje građanskih i krivičnih postupaka u jurisprudenciji ESLJP

Prema članu 22. Ustava Kosova, glavni međunarodni instrumenti o ljudskim pravima uključujući Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (EKLJP) su direktno primenljivi u pravnom sistemu i imaju prioritet u tumačenju nad nacionalnim zakonodavstvom. Nadalje, član 53. Ustava navodi da se sva ljudska prava i osnovne slobode garantovane ovim Ustavom tumače u skladu sa sudskim odlukama Evropskog suda za ljudska prava. Pravo na pravično suđenje zaštićeno je članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP). U tom aspektu, Akademija pravde smatra važnim da razvije obuku za pravne stručnjake (sudije, tužioce i stručne saradnike) o standardima koje postavlja EKLJP i praksu Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), pozivajući se na član 6. za Pravo na pravilan proces. Obuka će pružiti platformu za razvijanje znanja o sudskoj praksi o članu 6 EKLJP, kao i diskusiju o načinima njegove primene u sudskoj praksi. Obuka će se posebno fokusirati na pružanje primera iz sudske jurisprudencije ESLJP o pitanjima eliminisanja odugovlačenja postupaka i neopravdanog poništavanja odluka, kao ključna komponenta člana 6. EKLJP. S tim u vezi, važno je imati detaljniji tretman u primeni predmeta ESLJP i standarda EK, nudeći napredne poglede na otklanjanje proceduralnih nedostataka u sudskoj praksi na Kosovu, kao što su: dalje produžavanje sudskih postupaka i ukidanje nerazumnost pitanja. Praksa koju je razvio ESLJP i pristup referencama iz sudske prakse u slučajevima koji se odnose na član 6. EKLJP poslužiće kao vredan resurs za praktičare u kosovskom pravosuđu u vezi sa pravom na pravično suđenje, procesnim pravima i zakonom, do kvalitativno obrazloženje odluka.

Obuka ima za cilj da pravni stručnjaci (sudije, tužioci i stručni saradnici) budu osposobljeni da u praksi koriste slučajeve ESLJP u tumačenju osnovnih prava i sloboda koje se odnose na pravo na redovan sudski proces. Konkretno, obuka ima za cilj da akterima sudova i tužilaštava pruži horizonte u otklanjanju aspekata koji utiču na odugovlačenje sudskih postupaka, pravilnom primenom standarda i prakse ESLJP, kao i pružanje praktičnih znanja u unifikaciji sudske prakse koje bi uticalo na smanjenje nerazumnog poništavanja odluka.

Ciljevi

- 🎯 Primena standarda i relevantne prakse EKLJP u slučaju sprovođenja suđenja u razumnom roku pravilnom primenom jurisprudencije EKLJP u čl.6.
- 🎯 Unapređenje kapaciteta pravnih stručnjaka u primeni standarda i prakse ESLJP u smislu odugovlačenja postupaka i nepotrebnog poništavanja odluka nižeg nivoa.
- 🎯 Unapređenje znanja u vezi sa sudskom praksom EKLJP u primeni člana 6. EKLJP

Sadržaj

- 📄 Analiza standarda i jurisprudencije ESLJP u vezi sa članom 6. EKLJP, sa akcentom na praktična pitanja suđenja u razumnom roku i nepotrebnog poništavanja odluka;
- 📄 Pristup konkretnim predmetima ESLJP i njihova bolja primena u sudskoj praksi na Kosovu u građanskim i krivičnim predmetima;

- Povrede člana 6 u vezi sa aspektima presude u razumnom roku i nepotrebno poništavanje odluka;
- Studije slučaja zasnovane na jurisprudenciji Evropskog suda za ljudska prava (Opšta razmatranja člana 6 u pogledu građanskih i krivičnih predmeta, Opšte garancije: institucionalni zahtevi, proceduralni zahtevi, Posebne garancije, Eksteritorijalno dejstvo člana 6)

Metodologija

- Obuka će se sprovoditi kombinovanjem prezentacija i interaktivnih diskusija sa učesnicima, sa studijama slučaja uključujući analizu Konvencije i slučajeve ESLJP i rad na hipotetičkim scenarijima. Fokus će biti na analizi relevantne jurisprudencije ESLJP, koja se odnosi na praktičnu primenu člana 6 i uticaj koji on ima na nacionalnom nivou.

Korisnici

- Sudije, tužioci i stručni saradnici.

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Temu identifikovao:

- Upitnik za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužiocima)

3. Delotvorni pravni lekovi prema članu 13. EKLJP: Sudska praksa ESLJP u građanskim i krivičnim predmetima

Član 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) definiše pravo na delotvoran pravni lek. Član 13. EKLJP predviđa da „*svako čija su prava i slobode povređene Konvencijom ima efikasan pravni lek pred nacionalnim organom, bez obzira da li su povredu izvršila lica koja su delovala u službenom svojstvu*“. Cilj obuke je da se poveća znanje učesnika o pravu na delotvorne pravne lekove, što je suštinska komponenta ljudskih prava prema (EKLJP) i drugim instrumentima ljudskih prava. Pristup efikasnim pravnim lekovima mora biti osiguran u nacionalnim pravnim sistemima na svim nivoima sudskih postupaka. U praksi, ovi pravni lekovi moraju biti iscrpljeni na redovnim nivoima pre nego što se, u okviru pravosudnog sistema, podnose Evropskom sudu za ljudska prava (ESLJP). Uspostavljanjem internih mehanizama, prvo je predviđeno da se ti mehanizmi iscrpe, pre nego što pojedinci mogu da se obrate ESLJP. Pravo na delotvoran pravni lek daje efekat principu supsidijarnosti, ojačanom kriterijumima prihvatljivosti definisanim u članu 35. EKLJP. Dakle, ovo načelo odražava osnovnu ulogu nacionalnih pravosudnih sistema u garantovanju poštovanja standarda ljudskih prava, kao sastavnog dela sistema Konvencije. Od učesnika se očekuje da analiziraju značajan broj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava koja se odnosi na kršenje člana 13, uključujući aspekte kršenja prava u državama članicama za sprovođenje pravnih lekova. Štaviše, učesnici će naučiti kako se kršenje člana 13. uvek dešava u vezi sa drugim pravom navedenim u EKLJP i njenim protokolima. Štaviše, ova obuka ima za cilj praktičnu analizu aspekata iz sudske prakse EKLJP u vezi sa članom 35. EKLJP, koji uključuju delotvorne pravne lekove koji nisu iscrpljeni pre podnošenja zahteva na ESLJP.

Ciljevi

- 📌 Primenjuju relevantne standarde i praksu ESLJP za pravo na efektivno sredstvo u njihovom radu kao sudije i tužiocima;
- 📌 Unapređenje znanja o domaćim pravnim lekovima kako bi bili efikasni u ispravljanju povreda prava iz Konvencije;
- 📌 Pravilna primena osnovnih principa na koje se pozivaju u delotvornim pravnim lekovima i poznavanje potrebnih karakteristika pravnih lekova u određenim konkretnim situacijama koje se odnose na građanske, krivične i upravne stvari.

Sadržaj

- 📄 Pristup efikasnim pravnim lekovima - Standardi i principi koje primenjuje ESLJP (pozivanje na EKLJP i primena principa člana 13. EKLJP u praksi);
- 📄 Načelo supsidijarnosti – proceduralni aspekt praktične implementacije ovog principa prilikom predstavljanja predmeta;
- 📄 Kršenje člana 13. u odnosu na druge članove EKLJP;
- 📄 Proceduralni aspekti neprihvatljivosti zahteva ESLJP – relevantna sudska praksa prema članu 35. EKLJP;
- 📄 Studije slučaja zasnovane na nadležnosti ESLJP.

Metodologija

 Obuka će uključivati prezentacije i interaktivne diskusije i razmene sa učesnicima u „peer -to- peer“ okruženju. Fokus će biti na analizi relevantne jurisprudencije ESLJP, koja se odnosi na praktičnu primenu člana 13. i uticaj koji on ima na nacionalnom nivou.

Korisnici

 Sudije, tužioci i stručni saradnici.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Upitnik za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Stalni trener AP

4. Upotreba i pozivanje na jurisprudenciju ESLJP prilikom pisanja sudskih odluka

Prema članu 22. Ustava Kosova, glavni međunarodni instrumenti o ljudskim pravima uključujući Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (EKLJP) su direktno primenljivi u pravnom sistemu i imaju prioritet u tumačenju nad nacionalnim zakonodavstvom. Nadalje, član 53. Ustava navodi da se sva ljudska prava i osnovne slobode garantovane ovim Ustavom tumačiće se u skladu sa sudskim odlukama Evropskog suda za ljudska prava. U tom smislu, Akademija pravde smatra važnim da razvije obuku za pravne stručnjake (sudije, tužioce i stručne saradnike) o standardima definisanim u EKLJP i praksi Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP).

Akademija pravde je smatrala neophodnim pružanje obuke o korišćenju platformi i resursa Evropske konvencije o ljudskim pravima (tj. HUDOC), kao i upotreba i upućivanje u predmetima ESLJP u cilju pisanja i pravnog obrazloženja. Budući da se tumačenje osnovnih prava i sloboda vrši u skladu sa jurisprudencijom Evropskog suda za ljudska prava, neophodno je da pravni stručnjaci sudova i tužilaštava da imaju znanja o bazi podataka ESLJP, platformi Saveta Evrope, kao i drugih resursa, kao što su smernice ESLJP za relevantne članove EKLJP. Ova obuka će pružiti znanje o tome kako da koristite i kako da pristupite ovim platformama, kao i razumevanje kako se pravilno odnositi na konkretna pitanja.

Obuka će se fokusirati na aspekte ispravnog citiranja i upućivanja na slučajeve i standarde utvrđene ESLJP, primenu jurisprudencije ESLJP u konkretnim slučajevima u sudovima i tužilaštvima, primenu jurisprudencije ESLJP prilikom pisanja i pravnog obrazloženja. Znanje stečeno na ovoj obuci omogućiće razvoj veština sudija i tužilaca, obezbeđujući da se pravno pisanje i obrazloženje razvijaju pozivanjem na principe i konkretne slučajeve ESLJP.

Obuka ima za cilj da pravni profesionalci (sudije, tužioci i stručni saradnici) budu u stanju da lako koriste platforme i resurse ESLJP-a (tj . HUDOC, Vodiči za slučajeve ESLJP), da budu u stanju da istražuju relevantne slučajeve ESLJP- i izgrađenu jurisprudenciju, što će im pomoći u njihovom radu. Takođe, ova obuka će poslužiti kao prilika za pravne stručnjake da napišu i opravdaju relevantne akte pravilnim tumačenjem ljudskih prava sa jurisprudencijom Evropskog suda za ljudska prava.

Ciljevi

- 🎯 Osposobljavanje u korišćenju resursa i platformi Saveta Evrope i ESLJP (tj. HUDOC, smernice ESLJP o članovima EKLJP, itd.);
- 🎯 Razvoj praktičnih veština u istraživanju i identifikaciji konkretnih slučajeva ili dokumenata u platformama EK i ESLJP;
- 🎯 Korišćenje platformi prema potrebama i različitim načinima za identifikaciju problema, relevantnih članova ili slučajeva;
- 🎯 Praktična osposobljavanje o korišćenju jurisprudencije ESLJP u slučaju pravnog pisanja, uključujući citiranje adekvatnih slučajeva, način referisanja u predmetima ESLJP, upotrebu predmeta ESLJP u konkretnim praktičnim situacijama;

- Razvijanje veština pravnih stručnjaka u pravnom pisanju u skladu sa standardima ESLJP u slučaju primene jurisprudencije ESLJP;
- Razvijanje praktičnih veština u primeni sudske prakse ESLJP pri donošenju odluka kada se odnose na jurisprudenciju ESLJP.

Sadržaj

- Pristup i istraživanje platformi Evropske komisije i Evropskog suda za ljudska prava, uključujući veštine u pronalaženju i istraživanju slučajeva i dokumenata HUDOC-a i korišćenje smernica ESLJP.
- Istraživanje i pristup predmetima ESLJP i njihova najbolja primena u sudskoj praksi na Kosovu u građanskim i krivičnim pitanjima.
- Pravno pisanje i povećanje kapaciteta u slučaju obrazloženja odluka u skladu sa jurisprudencijom ESLJP.

Metodologija

- Obuka će se sprovoditi kombinovanjem prezentacija i interaktivnih diskusija sa učesnicima, uz pristup alatima za pretragu (search engines) platformi kao što je HUDOC i praktična upotreba Smernica ESLJP. Praktične vežbe pronalaženja, referenciranja i citiranja predmeta ESLJP u skladu sa standardima pravnog pisanja.

Korisnici

- Sudije, tužioci i stručni saradnici.

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Temu identifikovao:

- Upitnik za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci)
- Stalni trener ap

5. Član 5. EKLJP

Glavni međunarodni instrumenti o ljudskim pravima, uključujući Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (EKLJP), direktno su primenljivi u pravnom sistemu i imaju prioritet u tumačenju nad nacionalnim zakonodavstvom. Član 53. Ustava navodi da se sva ljudska prava i osnovne slobode garantovane ovim Ustavom tumače u skladu sa sudskim odlukama Evropskog suda za ljudska prava. Imajući ovo u vidu, Akademija pravde je osmislila program od značaja koji nudi sudijama i tužiocima na Kosovu, mogućnost obuke o najboljim standardima definisanim od strane Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP).

U proceni potreba za obukom koju je nedavno sprovedla Akademija pravde, pojavio se poseban zahtev za jurisprudenciju ESLJP prema članu 5 EKLJP, koji se odnosi na: Pravo na slobodu i bezbednost definisano u članu 5. EKLJP-a odgovara članu 29. Ustava Kosova i predstavlja jedno od osnovnih prava u demokratskom društvu jer su deo kategorije osnovnih ljudskih prava. Ovo pravo garantuje da svi pojedinci moraju biti slobodni od proizvoljnog ili neopravdanog lišenja slobode. Pravni okvir koji utiče na ovo pravo obuhvata: Ustav, Zakonik o krivičnom postupku i Zakonik o maloletničkom pravosuđu.

Obuka ima za cilj da ispita njihovu implementaciju pozivajući se na jurisprudenciju Evropskog suda za ljudska prava, pružajući konkretne alate za praktičare o tome kako da unaprede donošenje odluka, proces i kvalitet odluka i njihovo obrazloženje. U tom smislu, predugo trajanje pritvora i neadekvatno opravdanje za određivanje pritvora biće razmotreno u kontekstu člana 5. Konvencije.

Radionica će pružiti platformu za istraživanje sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava u skladu sa Smernicama ESLJP o članu 6. EKLJP, koji pruža reference na istorijske predmete u građanskim i krivičnim pitanjima. Praksa koju je razvio ESLJP i pristup kada se odlučuje za posebne slučajeve poslužiće kao vredan resurs za praktičare u pravosuđu Kosova u vezi sa pravom na sud, procesnim pravima i pravim procesom, sve do kvalitativnog obrazloženja presuda.

Ciljevi

- 🎯 Da se unaprede znanja u vezi sa standardima i praksom Evropskog suda za ljudska prava u vezi sa pravom na slobodu i bezbednost
- 🎯 Da se koriste sve više alternativnih mera da se obezbedi prisustvo okrivljenog u postupku u vezi sa merom pritvora;
- 🎯 Da se smanji trajanja pritvora;
- 🎯 Da pruži kvalitativno obrazloženje u slučaju određivanja i produženja mere pritvora

Sadržaj

- Sledeće tematske oblasti će biti obuhvaćene u programu obuke kroz analize sudske prakse ESLJP:
- Pravo na slobodu i bezbednost, član 5. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP)
- Neapsolutna priroda prava na slobodu i bezbednost
- Zakonsko lišenje prava na slobodu;
- Pritvor;
- Garancija za lica lišena slobode.

Metodologija

- Obuka će se realizovati kroz teorijske, praktične i kombinovane metode predavanja. Učesnici će dobiti praktične vežbe iz predmeta koji su tretirani u tužilaštvu i od njih će biti zatraženo da analiziraju i prezentuju dokazana pitanja. Sesije će biti organizovane u individualnim i grupnim radionicama. Ovim metodom predviđeno je da se učesnik aktivno uključi u svako pitanje i na taj način ojača znanje koje poseduje i stekne nova znanja iz određenih oblasti.

Korisnici

- Sudije, državni tužioci, advokati, stručni saradnici, pravni službenici, istražna policija.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

AKTIVNOSTI OBUKE IZ EVROPSKOG PRAVA

Temu identifikovao:

- Evropski centar za sudije i advokate (Luksemburški centar Evropskog instituta za javnu upravu/EIPA)

1. Pravosudna saradnja u građanskim i privrednim pitanjima

Tokom poslednjih 15 godina, dogodio se značajan razvoj u oblasti evropskog prava, koji, međutim, ostaje uglavnom neprimećen od strane pravnika (nacionalne sudije, advokati, itd.). Međunarodno privatno pravo ili – kako se to naziva u Traktatu – „pravosudna saradnja u građanskim pitanjima“ razvilo se u nezavisnu i zasebnu oblast evropskog prava. Pošto je Traktat iz Amsterdama Evropskoj uniji dao ovlašćenje da donosi zakone u oblasti međunarodnog privatnog prava, usvojen je značajan broj evropskih zakonodavnih akata u ovoj oblasti. Kao iu drugim oblastima prava Evropske unije, instrumenti usvojeni u ovoj oblasti imaju prednost nad internim zakonima država članica i u interakciji su sa nacionalnim pravom kada je u pitanju uspostavljanje na nivou Unije zajedničkih minimalnih proceduralnih standarda u posebnim pravnim oblastima. Kao rezultat toga, domaće sudije se sve više suočavaju sa situacijama koje imaju prekogranične implikacije i sa problemima i pitanjima regulisanim zakonima EU. Takve situacije mogu uključivati, na primer, ispunjenje ugovora koji se odnose na isporuku robe i pružanje usluga preko granica, pravna pitanja vezana za kretanje turista i saobraćajne nezgode u inostranstvu, pitanja u vezi sa kupovinom i posedovanje pokretne i nepokretne imovine, od pojedinaca i preduzeća u jednoj ili više država članica Evropske unije, različitog od onog u kojoj se nalaze, i nasleđivanje imovine pojedinaca koji imaju vlasništvo i vezu sa nekoliko država članica. I u oblasti porodičnog prava sve su češći višenacionalni lični odnosi i redovno se postavljaju pravna pitanja u slučajevima prekograničnih porodičnih odnosa i roditeljske odgovornosti. Istotako tako, danas mala i srednja preduzeća (MSP) koja su velika komponenta evropskog unutrašnjeg tržišta obavljaju prekogranične transakcije skoro na dnevnoj bazi i često onlajn.

Ciljevi

- 🎯 Unapređenje znanja o evoluciji institucionalnog okvira i okvira odlučivanja u sektoru civilnog pravosuđa u EU;
- 🎯 Da razumeju pravne instrumente koji su trenutno na snazi i steknu uvid u približavanje i harmonizaciju građanskih zakona EU.

Sadržaj

- 📄 Slobodan protok odluka u građanskim i privrednim pitanjima;
- 📄 Važeće pravo u građanskim i privrednim pitanjima;
- 📄 Slobodan protok presuda u porodičnim pitanjima;
- 📄 Procesni aspekti sudske saradnje u građanskim pitanjima;
- 📄 Vansudska regulacija, alternativni načini za rešavanje građanskih i privrednih sporova u Evropskoj uniji.

Metodologija

 Među glavnim metodama koje će se koristiti tokom ove obuke biće: delimična teorijska objašnjenja i slučajevi iz sudske prakse; interaktivne diskusije i analize sudskih predmeta.

Korisnici

 Sudije osnovnih sudova, sudije Apelacionog suda i stručni saradnici.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Temu identifikovao:

- Evropski centar za sudije i advokate (Luksemburški centar Evropskog instituta za javnu upravu/EIPA)

2. Sudska saradnja i organa za sprovođenje zakona u krivičnim pitanjima

Ovaj modul uvodi osnovne koncepte, ciljeve i oblike saradnje i institucije krivičnog prava EU. Takođe opisuje kako je institucionalni okvir i okvir za donošenje odluka za saradnju u krivičnim pitanjima evoluirao unutar Evropske unije i fokusira se na zakonodavnu proceduru i pravne instrumente koji su trenutno na snazi u okviru ovog okvira.

Posebna pažnja biće posvećena objašnjavanju razlike između međusobne pravne pomoći i međusobnog priznavanja. Ključni instrumenti, kao što je evropski nalog za hapšenje, biće detaljno analizirani. Šta više, biće objašnjena glavna dostignuća materijalnog i procesnog krivičnog prava zajedno sa smerovima u kojima se, čini se, razvija pravna kretanja u ovoj oblasti.

Nadalje, modul će se fokusirati na ulogu domaćih sudija i tužilaca u primeni krivičnog prava EU i uticaj sudske prakse Suda pravde EU u tumačenju i oblikovanju ove pravne oblasti.

Ciljevi

- 🎯 Unapređenje znanja o efikasnom korišćenju pravnih principa, različitih pravnih instrumenata i postupaka sprovođenja krivičnog prava EU
- 🎯 Sposobnost tretiranja odluka i uloge Suda pravde Evropske unije u vezi sa primenom i tumačenjem krivičnog prava EU i sposobnost da se sa njim radi kroz prethodni postupak.
- 🎯 Razumevanje sličnosti i razlika između nacionalnih sistema krivičnog pravosuđa država članica i raspodela ovlašćenja između istražnih i tužilačkih funkcija.
- 🎯 Unapređenje znanja za korišćenje u praksi instrumenata uzajamne pravne pomoći i uzajamnog priznavanja u oblasti krivičnog prava EU, kao što su Evropski nalog za hapšenje i Evropski istražni nalog, i praktične veštine za efikasno suočavanje sa raznovrsnošću e-instrumenata pravde.

Sadržaj

- 📄 Krivično pravosuđe i zakonodavstvo EU;
- 📄 Pravna pomoć i međusobno priznavanje;
- 📄 Zaštita osnovnih prava, procesnih prava i zaštita u krivičnom postupku;
- 📄 Specifične oblasti Krivična dela, materijalno Krivično pravo.

Metodologija

 Među glavnim metodama koje će se koristiti tokom ove obuke biće: delimična teorijska objašnjenja i slučajevi iz sudske prakse; interaktivne diskusije i analize sudskih predmeta.

Korisnici

 Sudije osnovnih sudova, sudije Apelacionog suda i stručni saradnici.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

AKTIVNOSTI OBUKE IZ PREKRŠAJNE OBLASTI

Temu identifikovao:

- Upitnik za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioc)

1. Prekršajni postupak - prema zahtevima inspektorata

Ova obuku ima za cilj da pruži pojašnjenja u vezi sa prekršajnim postupkom uopšte sa posebnim akcentom u odnosu na subjekte pokretanja prekršajnog postupka, slučajeve kada prekršajni postupak sprovodi organ i slučajeve kada je postupak sprovodi sud, zatim u slučaju sukoba organa i suda, obustava prekršajnog postupka, predmeti inspektorata, a posebno kada se inspektorat, kao pokretač prekršajnog postupka povuče zahtev. Sudske odluke u takvim slučajevima i dalji postupci. Kroz razgovore o identifikovanim problemima, nastoji se dati jasan pregled o pokretanju, subjektima pokretanja, obustavljanju, povlačenju zahteva, sadržaju prekršajnog zahteva i subjekti protiv kojih se prekršajni postupak pokreće.

Kako postupiti u slučajevima da organ koji je pokrenuo prekršajni zahtev isti povuče?

To su sudije identifikovale kao problem. Da li povučeni zahtevi imaju efekta, kako će se razvijati vaša procedura, kako je ova oblast regulisana zakonom.

Ciljevi

- Pravilno primenjuju zakonske odredbe u slučajevima povlačenja zahteva;
- Unapređuju znanja u kojim slučajevima prekršajni postupak vodi sam organ a u kojim slučajevima sud.

Sadržaj

- Pokretanje prekršajnog postupka i subjekti pokretanja;
- Prekršajni postupak kod organa i kod sudova;
- Obustavljanje prekršajnog postupka;

Metodologija

- Obuka će se odvijati kroz razjašnjavanje teorijskih pitanja, pružajući i tumačenje zakonskih odredbi na kojima je fokus obuke, kao i praktične diskusije izgrađene na identifikovanim izazovnim i nejedinstvenim praktičnim slučajevima sa ciljem objedinjavanja praksa.

Korisnici

- Sudije osnovnih sudova – prekršajno odeljenje, inspektori u direkcijama inspektorata

Trajanje

- Obuka će trajati 1 (jedan) dan.

AKTIVNOSTI OBUKE ZA POSREDOVANJE

Posredovanje-Krivično

Temu identifikovao:

- FMCS i INL

1. Posredovanje za sudije i tužioce (u krivičnim predmetima)

Posredovanje u krivičnim predmetima predstavlja priliku za rešavanje sukoba i smanjenje opterećenja pravosudnog sistema. Posredovanje nudi fleksibilniji i brži pristup rešavanju sporova, stvarajući prostor za pregovore i postizanje sporazuma koji je prihvatljiv za obe strane. Međutim, upotreba posredovanja u krivičnim predmetima na Kosovu suočava se sa nekoliko izazova, kao što su nedostatak dovoljnog upućivanja slučajeva na posredovanje, nedostatak efikasne međuinstitucionalne koordinacije i komunikacije, nedostatak efikasne komunikacije sa strankama ili izazovi u identifikaciji pogodnih slučajeva za posredovanje.

Cilj ove obuke je da se unaprede kapaciteti sudija i tužilaca za proces posredovanja u krivičnim predmetima, kroz razmenu dobrih međunarodnih praksi, kako bi se povećala upotreba posredovanja u sistemu krivičnog pravosuđa na Kosovu.

Ciljevi

- 🎯 Podizanje svesti sudija i tužilaca o ulozi i vrednosti posredovanja;
- 🎯 Razmatranje krivičnih predmeta koji su pogodni za posredovanje i onih koji nisu;
- 🎯 Deljenje dobrih praksi i uspešnih priča iz lokalnog i međunarodnog konteksta kako bi se ilustrovali pozitivni ishodi posredovanja;
- 🎯 Unapređenje znanja o društvenim koristima posredovanja, uključujući brže rešavanje sporova, smanjenje opterećenja sudova i poboljšanje odnosa između stranaka;
- 🎯 Razmena dobrih praksi za efikasnu saradnju sa službenicima za posredovanje kako bi se obezbedilo lakše upućivanje slučajeva i dosledniji rezultati.

Sadržaj

- 📄 Društvene koristi od posredovanja;
- 📄 Identifikacija odgovarajućih slučajeva za posredovanje;
- 📄 Dobre lokalne i međunarodne prakse;
- 📄 Strategije saradnje između sudija, tužilaca i službenika za posredovanje.

Metodologija

- 📖 Obuka će obuhvatiti teorijski deo koji će sprovoditi stručnjaci FMCS, grupne diskusije za razmenu iskustava i praksi, podsticanje otvorene razmene misli i ideja, analizu studija slučaja koje ilustruju konkretne situacije i interaktivne diskusije.

Korisnici

 Tužioci osnovnih tužilaštava i sudije osnovnih sudova (krivični departmani).

Trajanje

 Četiri obuke po jedan (1) dan:

- Priština;
- Gnjilane i Uroševca;
- Đakovica i Prizren;
- Peć i Mitrovica.

Temu identifikovao:

- USAID – Privredno pravosuđe

1. Upućivanje predmeta u postupak posredovanja, njegovo razvijanje u obavezno posredovanje posebno u porodičnim slučajevima i odobravanje ili otkazivanje sporazuma o posredovanju - praktični slučajevi

Upućivanje predmeta u postupak posredovanja, njegovo razvijanje u obavezno posredovanje odobravanje ili otkazivanje sporazuma o posredovanju– praktični slučajevi, ima za cilj da pruži detaljna pojašnjenja za postupak posredovanja, počev od trenutka upućivanja predmeta, razjašnjenja njegovog razvoj obaveznog posredovanja, posebno u porodičnim slučajevima, kao i da opiše postupak odobravanja ili otkazivanja sporazuma o posredovanju njihov uticaj u praksi. Obuka ima za cilj da razjasni predloženu temu i pomogne sudijama da shvate ili pravilno protumače zakonske odredbe koje ostavljaju prostor za nejasnoće i razrade nejedinstvenu primenu ovih odredbi od strane sudija koje rade u takvim slučajevima.

Potreba za organizacijom ovakvog ciklusa obuka, sa predloženom temom, proizilazi iz praćenja sprovođenja Zakona o Posredovanju praktičnih izazova kojima se sudije suočavaju. Obuka ima za cilj povećanje kapaciteta sudija koji su završili početnu obuku i onih koji nisu učestvovali u prethodnim ciklusima ovih obuka. Cilj je da efikasno vode građanske predmete i daju rešenja za izazove sa kojima se susreću u toku postupka posredovanja, kao i u vršenju nadležnosti u pogledu važenja sporazuma o posredovanju. To uključuje usklađivanje sudske prakse i doslednu primenu zakonskih odredbi.

Koji su najveći izazovi za sudije prilikom upućivanja predmeta u postupak posredovanja, tokom postupka odobravanja ili otkazivanja sporazuma o posredovanju? Koji su izazovi postupka upućivanja predmeta za koje je predviđeno obavezno posredovanje? Koje su dileme sudija u vršenju svoje nadležnosti kada ocenjuju validnost sporazuma o posredovanju? Koje su moguće mane koje sudije vide u pogledu sastavljanja sporazuma od strane posrednika? Najefikasniji način razumevanja pojmova prema ovoj obuci je interaktivni razgovor sa sudijama kroz postavljanje pitanja i dobijanje odgovora kako bi se, među praktičnim primerima, razrešile dileme koje se mogu pojaviti.

Ciljevi

- 🌀 Da pravilno razumeju ulogu sudija u procesu upućivanja, odobravanja ili odbijanja sporazuma o posredovanju;
- 🌀 Pravilno primenjuju pravni osnov posredovanja;
- 🌀 Ujednačiti praksu upućivanja, odobravanja ili poništavanja sporazuma postignutih posredovanjem;
- 🌀 Pojasniti proceduru upućivanja porodičnih predmeta u postupak posredovanja;
- 🌀 Objediniti upućivanje sporova za koje je predviđeno obavezno posredovanje;
- 🌀 Ujednačiti primenu Protokola o posredovanju.

Sadržaj

- Upućivanje odgovarajućih predmeta u postupak posredovanja-praktični slučajevi;
- Postupak odobravanja ili otkazivanja ugovora o posredovanju;
- Obavezno posredovanje, sa posebnim osvrtom na porodične slučajeve;
- Izazovi u primeni Zakona o posredovanju;
- Izazovi u primeni Protokola o posredovanju.

Metodologija

- Obuka će se razvijati kroz interaktivnu diskusiju, primenu najboljih primera u praksi koji pružaju adekvatno pojašnjenje procesa upućivanja, odobravanje ili odbijanje sporazuma postignutih uz posredovanje, obavezno posredovanje. Tokom obuke biće predstavljeni praktični slučajevi u kojima sudijama treba dati odgovore ili svoja mišljenja, kako bi razumevanje postupka posredovanja bilo što lakše.

Korisnici

- Sudije osnovnih sudova i ogranaka, kao i posrednici regiona tih sudova.

Trajanje

- Dva obuke po jedan (1) dan:
  - Priština, Uroševac, Gnjilane i Mitrovica;
  - Prizren, Peć i Đakovica.

***AKTIVNOSTI OBUKE IZ INTERDISCIPLINARNE
KOMPETENCIJE***

Tema je identifikovana od:

- Obrazaca za ocenjivanje nakon završetka obuke;
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužiocima);
- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

1. Izrada i obrazloženje sudskih odluka

Izrada i obrazloženje sudskih odluka je jedna od glavnih nadležnosti kroz koju se ogleda pravično odlučivanje sudova i odražava profesionalnost i konkretno znanje sudije u odnosu na predmet i međunarodne standarde. Ova obuka ima za cilj da unapredi nivo pisanja i obrazloženja i predstavlja se kao pomoć sudijama, saradnicima i pravnim službenicima u podizanju njihovih profesionalnih kapaciteta vezanih za pravna istraživanja, sudsku reviziju i izradu sudskih odluka.

Obuka kao takva zbog teme će biti odraz praktičnih nalaza gde će učesnici kroz ove nalaze imati koristi u aspektima pisanja i zaključivanja sa fokusom na razvoj analitičkih veština kod učesnika tako što će se baviti kako treba da pristupimo pravno pitanje, kako treba da se sprovede istraživanje resursa za predmet razmatranja, kako da se izvrši pravna analiza i po kojim standardima treba da se uradi pisanje i pravno obrazloženje. Pored teorijskih uputstava vezanih za principe i metode pisanja i pravnog rezonovanja, deo ove obuke biće i slučajevi i praktična uputstva kako bi učesnici stečeno znanje mogli primeniti u praksi.

Kroz uputstva i konkretne predmete iz građansko-krivične oblasti, učesnici će imati priliku da daju svoje zaključke za rešavanje pitanja kojima se bave, primenom zahteva zakona iz krivičnog i parničnog postupka. Pravno pisanje i obrazloženje je standard za ocenjivanje rada sudova. U tom smislu pisanje i pravno obrazloženje u radu sudija, saradnika i službenika predstavlja nedostižan cilj, pa se kroz ovu obuku želi poboljšati kvalitet pisanja i zakonskog obrazloženja u njihovom radu.

Pitanja za diskusiju na ovoj obuci mogu biti sledeća: Trenutna praksa, identifikovani praktični problemi, kvalitet pisanja i zaključivanja, nivo razvoja analitičkih veština i primena međunarodnih standarda pravnog pisanja i obrazloženja.

Ciljevi

- 🎯 Unaprediti kvalitet oko pravljenja nacrti i obrazloženja;
- 🎯 Unaprediti analitičkih veština u slučaju izrade i obrazloženja sudskih odluka;
- 🎯 Modeli pravnog pisanja i obrazloženja;
- 🎯 Podizanje veština oko tumačenja;
- 🎯 Unaprediti saznanja o pravilnoj kvalifikaciji dela u optužnici i drugim tužilačkim aktima.

Sadržaj

- Vrste zakonskog obrazloženja;
- Principi dobrog pravnog pisanja;
- Pravni zahtevi za pisanje i obrazloženje sudskih odluka;
- Primena IRAC metode krivičnih odluka;
- Pravilna kvalifikacija dela u optužnici i drugim tužilačkim aktima;
- Pisanje bez grešaka;
- Broj akata vraćenih na dopunu od strane suda.

Metodologija

- Teorijska obrada elemenata pisanja, forma zakonskih akata, tumačenje akata, analiza činjenica, izrada glavnih procesnih akata. Teorijska rasprava u vezi sa zakonskim procesnim odredbama koje se odnose na zakonske uslove za pisanje zakonskih akata. Praktična demonstracija načina rasuđivanja i pravnog pisanja. Teorijska i praktična rasprava o metodama zakonske analize u konkretnim slučajevima. Predstavljanje građanskih i krivičnih predmeta i rasprave o načinu navodne meritorne odluke za konkretne predmete. Pored svog doprinosa diskusijama, učesnici osporavaju i ideje trenera u vezi sa prezentacijom i rešavanjem mnogih alternativnih ili čak problematičnih pitanja.

Korisnici

- Sudije osnovnih sudova, stručni saradnici i pravni službenici.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Teme je identifikovana od:

- Izveštaja EU-a o Kosovu;
- Upitnika za procenu potreba za kontinuiranom obukom (sudije/tužioci);
- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

2. Profesionalna etika

Etičke prakse sudije i tužioca su među prvim velikim koracima ka stvaranju institucionalnog okruženja koje će poboljšati kredibilitet građana u pravosudnom sistemu Kosova. Etički pristup će poslužiti kao kamen temeljac za samopouzdanje sudija ili tužilaca kada nude svoje usluge vezane za pravosuđe. Međutim, etički kodeksi i kodeksi ponašanja su deo šireg okvira. Profesionalni kodeksi ne bi trebalo, i ne mogu, da stoje sami (samostalni). Profesionalne kodekse treba razmotriti zajedno sa opisima poslova, zakletvama na poštenje, ocenama rada i drugim oblicima nadzora i rukovođenja. Na ovoj obuci, između ostalog, biće obrađena pitanja koja se odnose na sprovođenje osnovnih etičkih principa, koji su definisani Kodeksom profesionalne etike za sudije i tužioce i ne samo, kao što su nezavisnost, nepristrasnost, integritet, konflikt interesa, ravnopravnosti, korišćenja društvenih medija, profesionalizacije i odgovornosti u radu, poverljivosti i odnosa sa javnošću i medijima itd.

Pitanja za diskusiju na ovoj obuci mogu biti sledeća: Kako se princip nezavisnosti i nepristrasnosti pravosuđa primenjuje u praksi od strane sudija i tužilaca? Kako se princip integriteta sudije i tužioca primenjuje u praksi i kakve su posledice ako se takav princip ne poštuje? Šta znači ek parte komunikacija i kako bi sudija ili tužilac trebalo da izbegne takvu komunikaciju? Koje su etičke obaveze sudije i tužioca u sprovođenju principa jednakog tretmana stranaka u sudskom postupku? Šta znači sukob interesa i kako da ga izbegne sudija ili tužilac? Šta podrazumeva očuvanje poverljivosti sudskog postupka od strane sudije i tužioca, i kako bi isti trebalo da se ponašaju u odnosu na medije i javnost? Da li je korišćenje društvenih mreža dozvoljeno sudijama i tužiocima, ako da pod kojim uslovima? Da li je dozvoljeno primati poklone od sudije ili tužioca?

Obuka će poslužiti kao dobra osnova za pružanje znanja sudijama i tužiocima koji su učestvovali u radu sa glavnim pitanjima i principima profesionalne etike, čija će pravilna primena od strane sudija i tužilaca ojačati poverenje javnosti u sudiju tužioca posebno i pravosudnog sistema uopšte, kao i da će pozitivno uticati na sudije i tužioce koji su tokom svog rada, a ne samo, nezavisni, nepristrasni, sa integritetom, tretirajući sve strane na pravičan način i jednake. Postupanje po predmetima će se vršiti kroz predstavljanje izazova identifikovanih u sudskoj i tužilačkoj praksi, koji će biti predstavljeni kroz konkretne predmete. Prikazani predmeti moraju biti pažljivo odabrani kako bi se iskoristili svi izazovi koji se odnose na relevantnu oblast, u ovom slučaju oblast pitanja koja se odnose na primenu principa Kodeksa profesionalne etike za sudije i tužioce. U vezi sa odabranim predmetima, treneri moraju da urade odgovarajuća istraživanja iz sudske prakse u sudovima u kojima rade i ne samo i da se postaraju da ti predmeti objektivno prikazuju probleme predmeta koji se obrađuju, već i način postupanja u budućnost .

Ciljevi

- © Napredno poznavanje osnovnih pravila sudijske etike prema Kodeksu Profesionalne Etike sudija i tužilaca;

- Rastaviti principe i pravila Kodeksa u različitim situacijama iz stvarnog života;
- Identifikovati i rešiti etičke probleme;
- Razvijati kritičko mišljenje o etici;
- Pravilno primenjivati etička pravila i Kodeks Profesionalne Etike.

Sadržaj

- Profesionalna etika i Etički kodeks za sudije i tužioce;
- Nezavisnost i nepristrasnost;
- Integritet i sukob interesa;
- Ravnopravnost, profesionalizacija i odgovornost na poslu;
- Ek parte komunikacija;
- Pokloni;
- Korišćenje društvenih medija;
- Poverljivost i odnosi sa javnošću i medijima.

Metodologija

- Tokom ove obuke korišće se kombinovane metode objašnjenja, razvijaće se interaktivna diskusija, predstavljanje pitanja kroz slučajeve, diskusija slučajeva i rezime zaključaka o diskutovanom pitanju, kako bi se u potpunosti ostvarili ciljevi ove obuke.

Korisnici

- Sudije i tužioci svih nivoa.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikvana od:

- Izveštaja o praćenju pravosudnih procesa na Zapadnom Balkanu
- EK/CEPEJ

3. Upravljanje sudskim ročištima

Evropska konvencija o ljudskim pravima i jurisprudencija Suda predviđaju delotvorno sprovođenje prava na pravično suđenje iu razumnom roku. Sud procenjuje prekomerno trajanje postupka na osnovu okolnosti slučaja, posebno uzimajući u obzir složenost svakog slučaja, ponašanje/postupka tužioca i relevantnih organa, kao i važnost onoga što tužilac traži u postupku. sudski proces. Ukupno trajanje postupka pred sudom treba pratiti i meriti od podnošenja postupka sudu do izvršenja pravosnažne sudske odluke. Svrha ove obuke je sprečavanje predugog trajanja sudskih postupaka. Ova obuka je komplementarna sa CEPEJ modulima koji su dostupni onlajn u HELP formatu.

Ciljevi

- Da aktivno vode sudske postupke;
- Da bi se izbegla proceduralna odugovlačenja i zloupotrebe.

Sadržaj

- Aktivno upravljanje predmetima;
- Uključivanje stranaka u ranoj fazi;
- Dogovoreni proceduralni kalendar;
- Saradnja sa drugim akterima: veštacima, svedocima itd.
- Otklanjanje proceduralnih zloupotreba
- Svi podaci se evidentiraju u sistemu upravljanja predmetima i redovno ažuriraju;
- Korišćenje standardnih elektronskih šablona.

Metodologija

- Obuka će se odvijati korišćenjem različitih metodologija uključujući interaktivne diskusije, grupni rad, pripremu i obradu slučajeva iz prakse.

Korisnici

- Sudije, stručni saradnici i pravni službenici.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Ministarstva Unutrašnjih Poslova/ MUP

4. Postupanje sa tajnim podacima u pravnim postupcima

Svrha ovog modula je da pruži učesnicima teorijska i praktična znanja u vezi sa rukovanjem i korišćenjem informacija koje su klasifikovane kao dokaz u sudskim postupcima. Sud mora odlučiti da li može koristiti tajne podatke kao dokaz. Zakon br. 08/L-175 o Zaštiti Klasifikovanih Informacija bavi se osnovnim principima, minimalnim bezbednosnim standardima za zaštitu poverljivih informacija koje se odnose na bezbednosne interese Republike Kosovo. Na osnovu ovog zakona osnovana je Agencija za zaštitu klasifikovanih informacija, koja je nadležna za zaštitu tajnih podataka. U okviru ovog zakona reguliše se i koji organi imaju pravo na tajnost podataka, kategorije tajnih podataka, nivoe i trajanje tajnosti, kao i njihovo uklanjanje. Tajne informacije se mogu koristiti kao dokaz u sudskim postupcima, ali njihova upotreba podleže strogim pravilima i ograničenjima radi zaštite nacionalne bezbednosti ili osetljivih podataka. Zbog osetljive prirode poverljivih informacija, sudovi i stranke moraju slijediti posebne procedure kako bi uravnotežile potrebu za pravdom sa zaštitom poverljivih informacija, a stranke koje žele da koriste poverljive informacije kao dokaz moraju slijediti pravni proces kako bi dobile dozvolu za prikazivanje relevantnih dokumenata a sud da bi izbegao obelodanjivanje osetljivih delova poverljivih informacija može koristiti redigovane verzije dokumenata ili narediti da se delovi suđenja odvijaju iza zatvorenih vrata kako bi sprečio da te informacije budu objavljene.

Da bi zaštitili poverljive informacije, sudovi često ograničavaju učešće javnosti i medija na ovim raspravama, obezbeđujući da se informacije čuvaju u uskom krugu ljudi sa posebnim ovlašćenjima. U nekim slučajevima stranke mogu zahtevati da se skine poverljivost nekih poverljivih informacija kako bi se omogućilo njihovo korišćenje u parnicama. Sud takođe mora voditi računa o očuvanju tajnih podataka, njihovom prenosu i pristupu sudskim spisima. Sud stoga mora uravnotežiti potrebu za pravdom sa zaštitom interesa nacionalne bezbednosti korišćenjem mera kao što su zatvorena saslušanja, redigovanje dokumenata i pravila o odobrenju pristupa.

- Šta znače tajni podaci u sudskim postupcima
- Ko vrši klasifikaciju tajnih podataka u sudskim postupcima,
- Koji su nivoi klasifikacije ovih informacija
- Šta podrazumevamo pod deklasifikacijom dokumenata?
- Ko ima pristup tajnim dokumentima
- Postupak za skidanje tajnosti sa tajnih dokumenata u sudskim postupcima
- Kako se postupa sa poverljivim dokumentima u sudskim postupcima
- Da li je potrebna posebna dozvola za korišćenje ovih dokumenata kao dokaza?

Ciljevi

- Razumeti tačno šta podrazumevamo pod poverljivim informacijama;
- Minimalni bezbednosni standardi za zaštitu poverljivih informacija;
- Identifikovati autoritet za klasifikaciju i nivoe klasifikacije;
- Kada se tajni podaci mogu koristiti kao dokaz u sudskom postupku;
- Da pravilno razumeju proceduru deklasifikacije.

Sadržaj

- Definicija tajnog dokumenta;
- Organ za klasifikaciju;
- Nivoi klasifikacije;
- Sertifikat o bezbednosti osoblja;
- Zaštita poverljivih informacija;
- Deklasifikacija poverljivih dokumenata;
- Korišćenje poverljivih dokumenata;
- Ograničavanje pristupa poverljivim dokumentima;
- Pristup poverljivim informacijama;
- Uloga sudija i stranaka;
- Isključivanje/ograničenje poverljivih dokumenata.

Metodologija

- Obuka, interaktivna diskusija, prezentacija slučajeva iz sudske prakse Kosova, studije slučaja iz sudske prakse ESLJP.

Korisnici

- Sudije, tužioci, stručni saradnici, pravni službenici, službenici Agencije za zaštitu klasifikovanih informacija

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od :

- Dokumenta politike obuke i plana potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

5. Upravljanje predmetima i kancelarijama

Primena tehnika upravljanja predmetima od strane tužilaca u upoređenju sa upravljanjem tokom predmeta kojima se tužioci bave, predstavlja izazove koji su prilično problematični u svakodnevnom radu. Promene u organizacionoj strukturi koje su izvršene u tužilaštvu utiču na ovaj problem i pozitivno će uticati na unapređenje vođenja predmeta.

Ciljevi

- Pravilno primeniti principe upravljanja predmetima;
- Napredno znanje u upravljanju slučajevima;
- Pravilno primeniti tehnike upravljanja slučajevima.

Sadržaj

- Upravljanje slučajevima;
- Osnovni principi upravljanja predmetima;
- Ključne tehnike upravljanja predmetima;
- Efikasna upotreba SMIL-a u upravljanju slučajevima.
- Biti otvoren za korišćenje novih metoda i tehnika rada;
- Rešiti slučajeve na pravi način;
- Postupanje u skladu sa svim kancelarijskim procedurama i protokolima.

Metodologija

- Tokom obuke korišćiće se kombinovane metode objašnjenja, teorijska i praktična objašnjenja, grupni rad, praćeni praktičnim primerima, PoverPoint prezentacija.

Korisnici

- Tužioci svih nivoa.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

***AKTIVNOSTI OBUKE O NASILJU NAD ŽENAMA,
NASILJU U PORODICI I RODNO ZASNOVANOM
NASILJU***

Tema je identifikovana od:

- Kancelarije EK u Prištini, projekat Usklađivanje zakona i politika sa Istanbulskom konvencijom;
- Strategije zaštite od nasilja u porodici i nasilja nad ženama;
- Nacionalnog programa za ljudska prava 2021-2025

1. Nasilje nad ženama, nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje

Inkorporacijom Istanbulske konvencije u Ustav 2020. godine i CEDAV-a 2008. godine, svi službenici pravosuđa moraju biti svesni i poznavati međunarodne standarde i kako da ih efikasno primenjuju u svom radu, stoga ova obuka ima za cilj i postizanje ovih ciljeva. Cilj obuke je podizanje kapaciteta zakonskog okvira o glavnim konceptima, lokalnim normativnim okvirima i zakonima koji se odnose na Nasilje Nad Ženama (NNŽ), Nasilje u Porodici (NUP) i Rodno Zasnovano Nasilje (RZN).

Ciljevi

- Podizanje kapaciteta i znanja pravnih službenika o osnovnim konceptima Nasilja nad Ženama, Nasilja u Porodici i Rodno Zasnovanog Nasilja.

Sadržaj

- Upoznavanje sa rodnom prirodom, manifestacijama i dinamikom NNŽ i NP, kao i učesnicima će biti pružen pregled vodećih principa u postupanju u ovim slučajevima. Ovo uključuje korišćenje pristupa usmerenog na žrtvu, rodno odgovornog i pozivanje počinioca na odgovornost, objašnjavanje traume i uticaja traume na žrtvu i donošenje odluka o takvim slučajevima bez rodni stereotipa.

Metodologija

- Metodologija obuke je mešovita, preporučuje se kombinovanje praćenja onlajn kursa na glavnoj platformi Saveta Evrope za pravne stručnjake „HELP“, kursa „Nasilje nad ženama i nasilje u porodici“, koji pokriva Istanbulsku konvenciju i zakone i politike relevantnih lokalnih vlasti za NNŽ, NP i RZN. Takođe, predlaže se da ostatak obuke bude lično kako bi se učesnicima pružila prilika da razmisle o tome kako da ove principe primene u praksi u svom radu.

Korisnici

- Sudije, tužioci i drugi stručnjaci bilo kog nivoa i funkcije i mogu biti predloženi kao preduslov za pohađanje drugih specijalizovanih modula, ako učesnika nije pohađao prethodnu obuku iz ove oblasti.

Trajanje

- Obuka će trajati 1 (jedan) dan.

Tema je identifikovana od:

- Kancelarije EK u Prištini, projekat Usklađivanje zakona i politika sa Istanbulskom konvencijom
- Strategije zaštite od nasilja u porodici i nasilja nad ženama
- Nacionalnog programa za ljudska prava 2021-2025

2. Krivična dela nasilja u porodici: delotvoran odgovor krivičnog pravosuđa

Cilj Programa obuke je da pripremi sudije, tužioce i druge profesionalce da efikasno postupaju u slučajevima koji uključuju NNŽ, NP i RZN u skladu sa lokalnim zakonima i međunarodnim standardima, sa fokusom na obezbeđivanju pristupa usmerenog na žrtve, zasnovanog na traumi, rodno zasnovanog -pristupi koji su odgovorni i odgovorni počiniooci da doprinesu zaustavljanju ciklusa nekažnjivosti.

Ciljevi

- 🎯 Podizanje kapaciteta za pružanje efikasnog odgovora na slučajeve nasilja u porodici, zasnovano na konceptima i okolnostima vezanim za slučaj kao što su: dinamika nasilja u porodici, ciklus moći i kontrole, suzbijanje stereotipa zajedničkih žrtvama i počinioocima nasilja, tehnike intervjuisanja.
- 🎯 Prepoznati programe za počinioce nasilja, kao deo kazne.

Sadržaj

- 📄 Rezime relevantnih odredbi Krivičnog zakonika i relevantnih Smernica i politika Vrhovnog suda i Tužilaštva, kao i novih definicija u Zakonu o NNŽ, NP i RZN.
- 📄 Dinamika nasilja u porodici, prinudna kontrola, ciklus moći i kontrole kao i ciklus nasilja, stereotipi za žrtve i počinioce nasilja u porodici;
- 📄 Trauma, nasilje u porodici i faktori rizika, uključujući nasilje nakon rastave;
- 📄 utvrđivanje krivičnih dela nasilja u porodici, tehnike intervjuisanja – šta treba, a šta ne, prikupljanje i ocenjivanje dokaza, izvršenje tužilačke presude i izbor optužnice,
- 📄 boreći se protiv diskriminatorne upotrebe pravila o dokazima, osiguravajući da se donese odgovarajuća odluka za kažnjavanje počinilaca nasilja,
- 📄 Uključivanje programa tretmana prestupnika kao dela izricanja kazne i tretmana kršenja zaštitnog naloga.

Metodologija

- 📄 Metodologija predložena za ovu obuku uključuje pregled relevantnih zakonskih i političkih odredbi, međunarodnih principa i koncepata u vezi sa temom, pregled najnovijih istraživanja NNŽ, NP i RZN i rad na razvoju praktičnih veština kroz primere i studije slučaja.

Korisnici

- 👥 Sudije, tužioci, stručni saradnici, advokati žrtava i drugi relevantni stručnjaci koji dolaze u redovan kontakt sa slučajevima nasilja u porodici u sistemu krivičnog pravosuđa.

Trajanje

 Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od:

- Kancelarije EK u Prištini, projekat Usklađivanje zakona i politika sa Istanbulskom konvencijom
- Strategije zaštite od nasilja u porodici i nasilja nad ženama
- Nacionalnog programa za ljudska prava 2021-2025

3. Razumevanje nasilja u porodici u građanskom pravu: zaštitni nalozi i razmatranja porodičnog prava

Opšta svrha obuke je povećanje znanja o zakonskom okviru o značenju nasilja u porodici u građanskom pravu, sa fokusom na zaštitne naloge i razmatranja porodičnog prava.

Ciljevi

- Podizanje kapaciteta zakonskog okvira za pravilno razumevanje nasilja u porodici u građanskom pravu;
- Podizanje svesti o efikasnom sprovođenju zaštitnih naloga.

Sadržaj

- Relevantne odredbe Zakona o NNŽ, NP i RZN odnose se na sudski postupak za utvrđivanje zahteva za izdavanje naloga za zaštitu;
- Relevantne odredbe Porodičnog zakona u vezi sa starateljstvom i pristupom, dečjom zaštitom, izdržavanjem deteta i supružnika i podelom imovine;
- Dinamika i vrste nasilja u porodici;
- Trauma.

Metodologija

- Metodologija predložena za ovu obuku uključuje pregled relevantnih zakonskih i političkih odredbi, međunarodnih principa i koncepata u vezi sa temom, pregled najnovijih istraživanja o NNŽ, NP i RZN, i rad na razvoju praktičnih veština kroz primere i studije slučaja.

Korisnici

- Sudije građanskih sudova, i uključuju zahteve za zaštitne naloge i/ili pitanja porodičnog prava (npr. pitanja starateljstva).

Trajanje

 Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od :

- Kancelarije EK u Prištini, projekat Usklađivanje zakona i politika sa Istanbulskom konvencijom
- Strategije zaštite od nasilja u porodici i nasilja nad ženama
- Nacionalnog programa za ljudska prava 2021-2025

4. Krivična dela koja uključuju nasilje nad ženama: suđenja zasnovana na krivičnom gonjenju i traumi

Opšta svrha ove obuke je podizanje kapaciteta zakonskog okvira za efikasno krivično gonjenje i donošenje informisanih odluka o traumi žrtve, u skladu sa domaćim zakonima, međunarodnim standardima i Nacionalnom strategijom protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama 2022-2026. Učesnici će se baviti vežbanjem tehnika za pravilno ispitivanje svedoka i traumatizovanih žrtava, a učesnici će imati priliku da ih vežbaju kroz simulirane vežbe u kontrolisanom okruženju.

Ciljevi

- Unapređenje znanja o važnim faktorima koji igraju ulogu u krivičnom gonjenju i suđenjima na osnovu informacija o traumi, udubljanju u uobičajene mitove o silovanju, pitanju pristanka i praksi ispitivanja u takvim slučajevima.

Sadržaj

- Uobičajeni mitovi o silovanju oko pitanja poverenja i pristanka;
- Neurobiologija traume i kako trauma utiče na ponašanje i pamćenje žrtve i implikacije na istrage, krivično gonjenje i suđenja;
- Opšti pristupi intervjuisanju;
- Zaštita svedoka i žrtava;
- Tehnike ispitivanja (direktno, unakrsno, preusmeravanje);
- Strategije ispitivanja za različite svedoke, postupanje sa traumatizovanim svedocima, pristup podrške svedocima i suočavanje sa sekundarnom traumatizacijom.

Metodologija

- Predložena metodologija za ovu obuku obuhvata pregled relevantnih zakonskih i političkih odredbi, međunarodnih principa i koncepata koji se odnose na temu, pregled najnovijih istraživanja o NNŽ, NP i RZN i rad na razvoju praktičnih veština kroz primere i studije slučaja.

Korisnici

- Tužioci, sudije, advokati žrtava i drugi profesionalci (npr. forenzički istražitelji), koji se bave krivičnim delima koja pokrivaju različite oblike nasilja nad ženama, uključujući silovanje i seksualni napad, uhođenje, prisilni brak i seksualno uznemiravanje.

Trajanje

Obuka će trajati dva (2) dana.

AKTIVNOSTI OBUKE PROTIV DISKRIMINACIJE

Tema je identifikovana od:

- Izveštaja OCD o ljudskim pravima
- Nacionalnog programa za ljudska prava 2021-2025

1. Sudska zaštita u slučajevima koji proizilaze iz Zakona o Zaštiti od Diskriminacije

Obuka za sudsku zaštitu u slučajevima koji proizilaze iz Zakona o Zaštiti od Diskriminacije usmerena je na rešavanje i rešavanje izazova sudske prakse u vezi sa primenom materijalnih i procesnih odredbi iz oblasti važećeg antidiskriminacionog zakonodavstva. U procesnom aspektu, Zakon o Zaštiti od Diskriminacije (ZZD), izražava jasnu nameru zakonodavca da svim mogućim pravnim kanalima, uključujući organe uprave, sudove, krivične istrage, tužilaštva, obezbedi efikasne pravne lekove za pitanja diskriminacije mehanizmi posredovanja.

Svako lice ili grupa lica (uslovna) koja tvrdi da je diskriminisana može podneti tužbu po osnovu diskriminacije predviđene ZZD i prema važećem zakonodavstvu. ZZD jasno izražava posebne procesne karakteristike u predmetima koji se bave diskriminacijom kao što su: rok za podnošenje zahteva od strane stranke koja tvrdi da je diskriminisana, hitnost u rešavanju slučajeva diskriminacije, odgovornost, dokazi i pravni metodi (uključujući , ali ne ograničavajući se na statističke podatke) koji mogu dokazati diskriminatorno ponašanje, teret dokazivanja koji pada na okrivljenog, vrste mera, sankcija i obeštećenja, čak i kada se ZZD primenjuje u kombinaciji sa relevantnim procesnim zakonima.

Pitanja za diskusiju na ovoj obuci mogu biti sledeća: Šta podrazumevamo pod diskriminacijom? Koje su vrste i oblici diskriminacije i kako se najčešće ispoljavaju u praksi? Koji je obim odredbi Zakona o Zaštiti od Diskriminacije, odnosno u kojim slučajevima i okolnostima se primenjuju? Koja je uloga i odgovornost Ombudsmana prema ZZD-a. Ko može podneti tužbu nadležnom sudu za sporove o diskriminaciji? Koji je zakonski rok za podnošenje tužbe protiv diskriminacije nadležnom sudu? Ko snosi teret dokazivanja u sporovima protiv diskriminacije? Koje su vrste sudskih odluka koje nadležni sud donosi prema ZZD? Koji su pravni lekovi koji se mogu izneti u ovim sporovima? Koji su to slučajevi diskriminacije koji predstavljaju krivično delo? itd.

Obuka će poslužiti kao dobra osnova za pružanje znanja sudijama učesnicima u vezi sa trenutnom sudskom praksom. Obuka će se razvijati prema okvirnoj agendi (unapred utvrđenoj) za pitanja koja su obuhvaćena antidiskriminacijskom oblasti, sa posebnim akcentom na sudsku zaštitu u pitanjima koja proizilaze iz Zakona o Zaštiti od Diskriminacije. Postupanje po predmetima će se vršiti kroz predstavljanje izazova identifikovanih u praksi drugostepenih i trećestepenih sudova, koji će biti predstavljeni kroz konkretne predmete. Prikazani predmeti moraju biti pažljivo odabrani kako bi se iscrpli svi izazovi koji se odnose na relevantnu oblast, u ovom slučaju oblast pitanja koja se odnose na sudsku zaštitu u predmetima koji proizilaze iz Zakona o zabrani diskriminacije. U vezi sa odabranim predmetima, treneri moraju da urade odgovarajuća istraživanja iz sudske prakse u sudovima u kojima rade i da se postaraju da ti predmeti objektivno prikazuju probleme predmeta kojima se bave, ali i način postupanja u budućnosti.

Ciljevi

- 🎯 Pravilno tumačiti zakonske odredbe koje se odnose na diskriminaciju;
- 🎯 Prepoznaju praktičnu složenost u situacijama kada zakoni funkcionišu u slučajevima diskriminacije;

- Analizirati postupanje prema slučajevima diskriminacije u postupku spora, uključujući i postupanje u radnim sporovima sa elementima diskriminacije kao i
- Uskladiti stavove o jedinstvenoj implementaciji zakonskih odredbi koje se odnose na diskriminaciju.

Sadržaj

- Osnovi i oblici ispoljavanja diskriminacije prema ZZD-a;
- Načini sprovođenja procesnih aspekata ZZD-a, u kombinaciji sa relevantnim procesnim zakonima;
- Vrste mera, obeštećenja i sankcija koje se mogu izreći onima koji diskriminišu;
- Implementacija ZZD-a u vezi sa drugim zakonima;
- Praksa ESLJP-a u pogledu zaštite od diskriminacije.

Metodologija

- Tokom ove obuke korišće se kombinovane metode objašnjenja, razvijaće se interaktivna diskusija, predstavljanje pitanja kroz slučajeve, diskusija slučajeva i rezime zaključaka o diskutovanom pitanju, kako bi se u potpunosti ostvarili ciljevi ove obuke.

Korisnici

- Sudije Apelacionog suda i Osnovnih sudova, tužioci.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan

AKTIVNOSTI OBUKE ZA UPRAVLJANJE SUDOM

Tema je identifikovana od:

- Strateškog akcionog plan za vladavinu prava 2025-2026

1. Upravljanje sudom

Menadžment podrazumeva organizovanje i usklađivanje resursa za postizanje određenih ciljeva ka uspehu. Menadžment zahteva planiranje, organizovanje, usmeravanje i praćenje. Stoga, opšte znanje o upravljanju sudom, počevši od menadžmenta, drugih rukovodilaca koji se bave upravljanjem ljudskim resursima, finansijama, centralnom kancelarijom za upravljanje predmetima, kancelarijom za pravnu podršku, kancelarijom za logistiku i kancelarijom za informisanje, treba još dalje razvijati kroz praktične obuke.

Kako se uspešno vodi sud? Koji su standardni principi dobrog upravljanja? Koji su trenutni izazovi i nedostaci upravljanja sudovima?

Ova obuka je zamišljena da odgovori na vaša pitanja u vezi sa upravljanjem sudom kroz kombinaciju prezentacija koje će se baviti naprednim strategijama u vezi sa uspešnim upravljanjem sudom. Tokom čitavog procesa biće preduzet pragmatičan pristup u primeni pravila za uspešno i efektivno upravljanje.

Ciljevi

- Primeniti standardne principe dobrog upravljanja;
- Identifikovati kriterijume za uspešno planiranje;
- Primeniti principe i metodologiju planiranja.

Sadržaj

- Opšta uprava i upravljanje sudovima;
- Upravljačke odgovornosti;
- Ljudski resursi i finansije.

Metodologija

- Tokom obuke korišće kombinovane metode objašnjenja, teorijska i praktična objašnjenja, grupni rad, praćen praktičnim primerima, takođe koristeći PowerPoint prezentacije.

Korisnik

- Predsednici, nadzorne sudije ogranaka, rukovodioci departmana i divizija.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

***AKTIVNOSTI OBUKE ZA UPRAVLJANJE
TUŽILAŠTVIMA***

Teme je identifikovana od :

- Strateškog akcionog plana za vladavinu prava 2025-2026

1. Upravljanje Tužilaštvom

Menadžment podrazumeva organizovanje i usklađivanje resursa za postizanje određenih ciljeva ka uspehu. Menadžment zahteva planiranje, organizovanje, usmeravanje i praćenje. Dakle, opšte znanje o upravljanju tužilaštvima, počev od menadžmenta, drugih rukovodilaca koji se bave upravljanjem ljudskim resursima, finansijama, centralnom kancelarijom za upravljanje predmetima, kancelarijom za pravnu podršku, kancelarijom za logistiku i kancelarijom za informisanje, treba još više razvijati kroz praktične obuke.

Kako se uspešno vodi tužilaštvo? Koji su standardni principi dobrog upravljanja? Koji su trenutni izazovi i nedostaci upravljanja tužilaštvom?

Ova obuka je izrađena da odgovori na pitanja u vezi sa upravljanjem tužilaštvom kroz kombinaciju prezentacija koje će se baviti naprednim strategijama u vezi sa uspešnim upravljanjem tužilaštvom. Tokom čitavog procesa biće preduzet pragmatičan pristup u primeni pravila za uspešno i efektivno upravljanje.

Ciljevi

- Primeniti standardne principe dobrog upravljanja;
- Identifikovati kriterijume za uspešno planiranje;
- Primeniti principe i metodologiju planiranja.

Sadržaj

- Menadžment uopšte i upravljanje tužilaštvom;
- Upravljačke odgovornosti;
- Ljudski resursi i finansije.

Metodologija

- Tokom obuke korišće kombinovane metode objašnjenja, teorijska i praktična objašnjenja, grupni rad, praćen praktičnim primerima, takođe koristeći PowerPoint prezentacije.

Korisnici

- Glavni tužioci, rukovodioci departmana i divizija, regionalni rukovodioci Kancelarije za zaštitu i pomoć žrtvama.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

***AKTIVNOSTI OBUKE STRUČNIH SARADNIKA I
PRAVNIH SLUŽBENIKA***

OSNOVNI MODUL

KRIMINALISTIČKO

Materijalno

1. Primena najpovoljnijeg zakona, Uzroci isključenja nezakonitosti, Posebnog dela Krivičnog zakona kao i krivična dela protiv polnog integriteta
2. Kvalitet izvršilaca – značenje službenog lica i Kaznena politika za krivična dela korupcije, Saradnja u izvršenju krivičnog dela kao i krivična dela iz Poglavlja XXVI, XXIII i XXX TSK-a.

Proceduralno

3. Faze krivičnog postupka, optužnica, sudska revizija i obrazloženje
4. Pravni lekovi i posebni postupci

PRAVDA ZA DECU

5. Načela postupka prema maloletnicima i mere i kazne prema maloletnicima

CIVILNO

Materijalno

1. Pravo nasleđa i pravo svojine
2. Pravo na rad i pravo na obaveze

Proceduralno

3. Parnični postupak
4. Izvršni postupci i posredovanje
5. Porodično pravo i nasilje u porodici

***AKTIVNOSTI OBUKE ZA SUDSKO I TUŽILAČKO
ADMINISTRATIVNO OSOBLJE***

Tema je identifikovana od:

- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

1. Upravljanje spisima i predmetima u sudskom i tužilačkom sistemu

Osnovna svrha ove obuke je da kroz prezentaciju koncepata i principa upravljanja tokom predmeta učesnici budu informisani i pripremljeni sa veštinama da prvo identifikuju probleme upravljanja predmetima, a zatim da razviju i implementiraju plan upravljanja materijalnog toka.

Ciljevi

- Napredovanje poznavanje upravljanja predmetima;
- Poštovanje principe upravljanja predmetima;
- Demonstrirati tehnike upravljanja predmetima;
- Unaprediti znanja vezana za principe i metodologiju CEPEJ-a.

Sadržaj

- Registri sudova i tužilaštava;
- Organizacija toka rada i razvoj kursa;
- Prikupljanje statističkih podataka i izveštavanje;
- Efikasno upravljanje predmetima na osnovu CEPEJ metodologije;
- Digitalizacija procesa rada u sudovima i tužilaštvu.

Metodologija

- Metode prezentacije kroz PoverPoint, grupni rad i korišćenje praktičnih slučajeva doprineće realizaciji obuke.

Korisnici

- Administratori, pomoćnici administratora, šef USP-a, sudije, statističari, pravni službenici , pravni sekretari, službenici za informisanje, jedinica za ocenjivanje rada tužilaca.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

2. Unutrašnja i spoljna komunikacija

Sudsko i tužilačko administrativno osoblje je stalno uključeno u različite vidove komunikacije. Naravno, komunikacijske vještine su važne u svim radnim okruženjima. Međutim, nema sumnje da je efikasna komunikacija od apsolutnog značaja za uspješno funkcionisanje sudova i tužilaštava. Kontekst komunikacije varira, ali izgleda da spada u dve osnovne kategorije, unutrašnju komunikaciju i spoljnu komunikaciju.

Ciljevi

- Unapređenje komunikacije unutar administracije i fokusiranje na različite aspekte i pravila, kao i na dobre prakse za bolju spoljnu (sa medijima, građanima i drugim institucijama) i unutrašnju komunikaciju.

Sadržaj

- Spoljna komunikacija i primenljive politike i standardi;
- Unutrašnja komunikacija: protok informacija, hijerarhija, timski rad i deljenje informacija, poverljivost podataka i informacija i profesionalno ponašanje i etika;
- Delegiranje zadataka, praćenje i nadzor;
- Planiranje, postavljanje prioriteta i dodeljivanje zadataka;
- Izveštavanje;
- Upotreba IT-a u komunikaciji;
- Jedinstvene standardne prakse, obrasci i procedure.

Metodologija

- Prezentacije, studije slučaja, simulacije, praktične vežbe.

Korisnici

- Administratori i tužilaštava i njihovi zamenici, službenici za odnose sa javnošću, osoblje prijemnih kancelarija i sve druge kategorije administrativnog osoblja koje komunicira sa građanima, strankama i raznim institucijama.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

3. Integritet i etičko ponašanje u sudskoj i tužilačkoj upravi

Cilj sudske i tužilačke administracije na Kosovu, za svo osoblje koje pripada sudskom i tužilačkom sistemu, je povećanje kvaliteta profesionalnog rada, obezbeđivanje odgovarajuće praktične primene etičkih principa i standarda u skladu sa Etičkim kodeksom kao npr : profesionalnost, disciplina u radu, nepristrasnost, nezavisnost, poverljivost, izbegavanje sukoba interesa i neetičkog ponašanja, poštenje i odgovornost.

Modul je izrađen tako da se kroz delimična teorijska objašnjenja i interaktivne diskusije bavi utvrđenim pravilima etičkog i profesionalnog ponašanja, pružajući pravni osnov i praktične primere za učesnike.

Ciljevi

- Razlikovati etičko ponašanje unutar i van kancelarije;
- Pravično primeniti Etički kodeks i njegove principe;
- Identifikovati slučajeve koji se odnose sa etičkim kršenjima.

Sadržaj

- Principi i norme etičkog ponašanja;
- Ponašanje unutar i van kancelarije i
- Društvena svest i odgovornost.

Metodologija

- Tokom ove obuke primenjivaće se metodologija kombinovana sa teorijskim objašnjenjima, kroz PoverPoint i interaktivne diskusije.

Korisnici

- Tužilačko administrativno osoblje.

Trajanje

- Obuka će trajati (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

4. Upravljanje vremenom i stresom

Ova obuka je zamišljena kao neophodan projekat razvoja veština upravljanja vremenom i stresom za službenike administracije tužilaštava kao preduslov za poboljšanje njihovog rada kako bi se podržao rad i povećala efikasnost rada tužilaštava tokom vežbe njihovih dužnosti i funkcija definisanih zakonom. Stres je danas negativna pojava koja prati sve aktivnosti, razvoje, postupke i ponašanja pojedinca i neizbežna pojava u društvu uopšte. Službenici uprave tužilaštava tokom svakodnevnog rada suočavaju se sa brojnim stresnim situacijama i izloženi su tokom rada mnogim stresorima koji negativno utiču na rad ovih službenika u odnosu na tužioce, ali i u odnosu na stranke i subjekte.

Upravljanje vremenom i stresom je hitna potreba da se u konkretnom slučaju spreči napad na ličnosti službenika u administraciji od strane različitih stresora, kako bi njihov rad bio kvalitetan i efikasan.

Ciljevi

- Znaju kako da dobro upravljaju vremenom;
- Daju prioritet svojim dnevnim, nedeljnim i mesečnim aktivnostima;
- Poznaju i primenjuju tehnike i načine održavanja zdravlja i radne kondicije.

Sadržaj

- Stres i teorijska definicija;
- Upravljanje vremenom;
- Određivanje prioriteta aktivnosti;
- Tehnike održavanja zdravlja i radne kondicije;
- Zaštita od „izgaranja” profesije.

Metodologija

- Tokom ove obuke primenjivaće se savremene metode i tehnike, PoverPoint prezentacije, grupni rad i studije slučaja iz prakse.

Korisnici

- Tužilačko administrativno osoblje.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

5. Obuka o protokolu i bontonu

Gostoprimstvo je poseban element koji zahteva pravila ponašanja koja se moraju poštovati u društvu ali i u slučaju ceremonija tokom službenih funkcija. U funkciji toga je razvijen protokol koji definiše niz pravila koja se moraju poštovati od strane državnih institucija u slučaju poseta stranih delegacija našoj zemlji ili čak našim institucijama.

Svrha ove obuke je osposobljavanje osoblja tužilaštava za organizovanje prijema delegacija po pravilima definisanim Državnim protokolom.

Ciljevi

- Da tačno razumeju šta su Etiketa i Protokol;
- Prepoznati primere službenog oblačenja (dress code), žene u javnom i službenom životu;
- Da uporede protokole u različitim zemljama i dobre prakse
- Samostalno proširiti znanje o diplomatskoj praksi.

Sadržaj

- Protokol i etika;
- Protokol povodom prijema delegacija;
- Diplomatska prepiska;
- Promenljiva priroda diplomatije;
- Diplomatski metod;
- Razvoj diplomatske prakse;
- Uputstvo o komunikaciji i međunarodnim tradicijama.

Metodologija

- Obuka će se odvijati kroz interaktivno predavanje gde će učesnici imati priliku da kroz posebne slučajeve analiziraju ceremonijalni aspekt protokolarnih procedura, kroz pitanja i razgovore.

Korisnici

- Korisnici obuke su administrativno osoblje.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

6. Zaštita uzbunjivača

Svrha obuke je bavljenje pitanjima koja se odnose na zaštitu uzbunjivača, jačanje znanja u vezi sa pravima uzbunjivača, kao i stvaranje novih znanja u vezi sa najnovijim dešavanjima u oblasti uzbunjivača na Kosovu, regionu i u Evropi. Kroz obuku je planirana obuka administrativnog osoblja sudova kao i službenika zaduženih za signalizaciju u svim regionima zemlje.

Ciljevi

- Prepoznati međunarodne i domaće standarde za ljudska prava u vezi sa radom pravosuđa;
- Sprovesti najbolje prakse u oblasti slobode izražavanja i zaštite uzbunjivača.

Sadržaj

- Međunarodni i domaći standardi za ljudska prava u vezi sa radom pravosuđa;
- Principi, institucije, procesi i prakse u oblasti slobode izražavanja uopšte, a posebno u oblasti zaštite uzbunjivača.

Metodologija

- Posebne metode obuke za pravne stručnjake biće primenjene na ovu obuku. Koristiće se vežbe Ledolomca, PPT prezentacije, studije slučaja, grupne vežbe, ispitivanja javnog mnjenja, debate koje vode specijalizovani treneri u oblasti slobode izražavanja, ispiti za ocenjivanje. Obuka će se u potpunosti zasnivati na priručniku za obuku koji je izradio JUFREKS projekat.

Korisnici

- Administrativni službenici tužilaštava i službenici za uzbunjivanje u tužilaštvu.

Trajanje

- Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od:

- USAIDA/Komercijalno Pravosuđe

7. Medijacija - obuka za sudske službenike

Službenici za medijaciju u tužilaštvima i osnovnim sudovima, posebno u krivičnim departmanima, imaju ključnu ulogu u administraciji i koordinaciji procesa medijacije u krivičnim predmetima. Oni nadgledaju procedure i dokumentaciju, obezbeđujući da se medijacija sprovodi u skladu sa zakonom i profesionalnim standardima. Svojim veštinama doprinose rešavanju konflikata i smanjenju opterećenja pravosudnog sistema. Svrha ove obuke je podrška izgradnji kapaciteta službenika medijacije, posebno u komunikaciji sa strankama. Učesnici će biti obučeni o osnovama procesa medijacije, njegovim prednostima, kao i o tome šta da očekuju i kako pripremiti stranke za medijaciju.

Ciljevi

- Unapređenje međunarodnog znanja i najbolje prakse za pravosudne službenike o procesu medijacije i njegovim prednostima;
- Povećanje kapaciteta službenika da jasno opišu strankama proces medijacije;
- Unapređenje sposobnosti službenika da efikasno komuniciraju strankama o prednostima posredovanja i ulozi medijatora.

Sadržaj

- Sažetak osnovnih znanja o procesu medijacije;
- Uloga medijatora i koristi od medijacije;
- Ciljevi medijacije;
- Komunikacija sa strankama;
- Šta stranke treba da očekuju kada učestvuju u procesima medijacije;
- Kako stranke treba da se pripreme za medijaciju;
- Dobre prakse programa medijacije u sudovima i tužilaštvima.

Metodologija

- Obuka će obuhvatiti teorijski deo koji će izvoditi stručnjaci FMCS-a; grupne diskusije za razmenu iskustava i praksi, analiziranje studija slučaja koje ilustruju konkretne situacije; igranje uloga; i interaktivne diskusije.

Korisnici

- Službenici za posredovanje u osnovnim sudovima i osnovnim tužilaštvima (krivična departmana).

Trajanje

- Obuka će trajati dva (2) dana.

Tema je identifikovana od:

- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK

8. Pravne i sudske veštine

Obuka o pravnim i pravosudnim veštinama ima za cilj da pomogne sudskom i tužilačkom administrativnom osoblju u podizanju njihovih profesionalnih kapaciteta. Ova obuka je usmerena na podizanje stručnih kapaciteta u vezi sa razvojem profesionalnih veština za davanje odgovarajućih procena prilikom primanja zahteva za pokretanje različitih zakonskih postupaka, preduzimanje odgovarajućih procesnih postupaka u vezi sa pripremom narednih faza postupka i izradu različitih akata/ odluke u zavisnosti od zaključka donetog kao rezultat relevantnog postupka. Sa posebnim fokusom u okviru ove obuke, biće razrađene tehnike pravnog istraživanja, pisanja i pravnog rezonovanja kao preduslovi za podizanje kvaliteta i efikasnosti u sprovođenju sudskih i tužilačkih ovlašćenja za blagovremeno i profesionalno rešavanje postavljenih pitanja. Ova obuka je osmišljen da pruži teorijske i praktične smernice o veštinama pravnog istraživanja, veštinama vođenja predmeta i veštinama pravnog pisanja i zaključivanja, u skladu sa metodama i standardima koji garantuju objektivnost, bezbednost, kvalitet i efikasnost.

Ciljevi

- Da poznaju tehnike pravnog istraživanja;
- Sprovode nadležnosti za ispitivanje predmeta i pripremu narednih faza postupka;
- Da poznaju proces i principe dobrog pravnog pisanja;
- Da efikasno primene IRAC metod;
- Samostalno sastavlja sudske odluke i optužne akte.

Sadržaj

- Tehnike pravnog istraživanja;
- Prethodno razmatranje predmeta i preduzimanje radnji za pripremu narednih faza postupka;
- Proces i principi dobrog pravnog pisanja;
- Pravno pisanje i rezonovanje putem IRAC metode;
- Struktura i sadržaj obrazloženja presude.

Metodologija

- Obuka će se odvijati u interaktivnom okruženju razgovora i diskusije kako bi svi učesnici bili aktivni sve vreme dajući svoj doprinos.

Korisnici

- Stručni saradnici, pravni službenici i pravni pomoćnici-sekretari.

Trajanje

 Obuka će trajati jedan (1) dan.

Tema je identifikovana od :

- Dokumenta politike obuke i plan potreba za obukom za državne tužioce i administrativno osoblje za 2025. godinu - TSK
- Sudskih i tužilačkih administratora

9. Uvodna obuka za sve novoimenovane članove tužilačke uprave

Uvodne obuke imaju za cilj da pruže mogućnost svakom zaposlenom da učestvuje u svim relevantnim obukama za obavljanje administrativnih poslova u sudovima i tužilaštvima. Osnovna svrha uvodne obuke je obuka za sve novoimenovane članove uprave, sa fokusom na najvažnije oblasti za izgradnju njihovih profesionalnih vještina i kapaciteta kao članova sudske i tužilačke uprave.

Ciljevi

- Napredovanje znanja u vezi sa strukturom i administracijom pravosudnog sistema;
- Poznavati glavne principe i zadatke u obavljanju administrativnih poslova u sistemu;
- Promovisanje kvaliteta usluga koje pružaju članovi uprave

Sadržaj

1 Modul:

- Kodeks etike i profesionalnog ponašanja i Pristup informacijama, poverljivost podataka i klasifikovanih podataka, kao i zaštita podataka (relevantni pravni akti, praktični aspekti);
- Uvod u planiranje, upravljanje, upravljanje vremenom i stresom, Unutrašnju i spoljnu komunikaciju, timski rad, Koncept „Kvalitetno orijentisanih usluga“ i usluživanje građana;
- Uvod u tužilački sistem Kosova, Ustavni principi i uredbe (poglavlje 7), relevantno zakonodavstvo i institucije i Uvod u sudsku/tužilačku administraciju, relevantno zakonodavstvo, funkcije i odgovornosti.

2 Modul:

- Upoznavanje sa radom tužilaštava; struktura, organogrami; kategorije administrativnog osoblja i njihova prava i obaveze, specifičnosti rada u građanskim, krivičnim i upravnim predmetima; vrste predmeta, sudski akti i sudske rasprave;
- Glavna pravila i propisi za vođenje toka predmeta (predmeta);
- Sudski postupci i srodne dužnosti administrativnog osoblja, slanje poziva, rokovi i Prezentacija vrsta evidencija i dokumenata koje vodi administrativno osoblje; pravila i uzorci.

Metodologija

 Prezentacije, interaktivne diskusije, praktične vežbe, uključujući simulacije.

Korisnici

 Novoimenovani članovi uprave tužilaštava i osoblje sa manje od 6 meseci iskustva na relevantnoj poziciji.

Trajanje

 1 Modul, tri (3) dana

 2 Modul, tri (3) dana

PLATFORMA HELP KURSEVA

Platforma za edukaciju pravnih stručnjaka o slobodama i ljudskim pravima – HELP onlajn kursevi

HELP platforma Saveta Evrope je platforma za učenje na daljinu koju je razvio Sekretarijat Saveta Evrope u cilju omogućavanja i pružanja najprofesionalnije obuke za pravne stručnjake. HELP onlajn kursevi su interaktivni i vizuelni. Oni pokrivaju različite teme vezane za ljudska prava, odražavajući različite oblasti rada Saveta Evrope.

Osnovni cilj Obrazovnog programa Saveta Evrope za ljudska prava za pravne stručnjake (HELP) je povećanje kapaciteta sudija, advokata i tužilaca, u svih 46 država članica Saveta Evrope i šire, da primenjuju evropske standarde ljudskih prava u svom svakodnevnom radu. Ovo se radi putem HELP onlajn kurseva koji pokrivaju niz tema o ljudskim pravima.

Br.	Kursevi razvijeni na albanskom jeziku u HELP-u
1.	Pristup pravdi za žene
2.	Kriterijumi za prihvatljivost zahteva podnetih ESLJP
3.	Alternativne mere pritvoru
4.	Alternativa zabrani imigracije
5.	Antidiskriminacija
6.	Azil i ljudska prava
7.	Biznis i ljudska prava
8.	Pravda po meri dece
9.	Zaštita podataka i prava na privatnost
10.	Etika za sudije, tužioce i advokate
11.	Sloboda izražavanja
12.	Zločini iz mržnje
13.	Govor mržnje
14.	Uvod u EKLJP i ESLJP
15.	Sudsko obrazloženje i ljudska prava
16.	Proceduralne garancije u krivičnom postupku i prava žrtava
17.	Zaustavljanje zlostavljanja
18.	Prava svojine
19.	Zaštita i bezbednost novinara
20.	Sprečavanje radikalizacije
21.	Deca izbeglica i imigranata
22.	Nasilje nad ženama
23.	Efikasnost i kvalitet rada sa CEPEJ-om

Akademija Pravde

<https://ad.rks-gov.net>

infoad@rks-gov.net

Ul. Murat Mehmeti 1-3, Priština

Tel:+383 38 200 18 660